

Başlarken

Ülkemizin 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli 11 İlde meydana gelen depremlerle sarsıldığı bu günlerde, yapılaşmada depreme karşı önlemlerin alınıp alınmadığı ve yapıların denetlenip denetlenmediğinin konuşulduğu bir döneme girdik.

2001 öncesinde bütün yapı projelerini denetleme görevi doğrudan belediyelerde iken, Ağustos 1999 Marmara Depreminden elde edilen dersler sonucu belediyelerin her yapıyı denetlemelerinin mümkün olmadığı, çok sayıda yapı yapıldığı ve iş başında sürekli görevli denetim olamayacağı anlaşılmış ve denetim işini idare adına sürekli olarak yapmak üzere yapı denetim kuruluşları daha sık kullanılan ifadeyle yapı denetim şirketleri/firmaları çözüm olarak önerilmiş ve sistem bu anlayış üzerine de yapı denetim süreci kurulmuştur. Üstelik fen ve sanat kurallarına uygun denetim yapılması için “ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden” oluşması koşulu getirilmiştir.¹

İmar planları oluşturulurken ve idare yerleşim alanlarını seçerken dikkatli davranmalıdır. Heyelan tehlikesi olan yerlere bina yapılmamalıdır. Gevşek zeminli araziler imara açılmamalıdır. Deprem bölgelerinde yeniden yapılacak veya değiştirilecek yapıların Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak inşa edilmesi sağlanmalıdır. Mevcut binalar olası depremlere karşı dayanıklı hale getirilmelidir. Bu anlamda riskli bölgelerde kentsel dönüşümlerin derhal tamamlanması gereklidir. Binaların, imar planında belirlenen yerlere yapılması sağlanmalıdır. İmar planlarına aykırı yapılaşmaya izin verilmemelidir. Olası depremlere riski daha yüksek olan dik vadilere, dik falezlerin kenarına bina yaptırılmamalıdır. Konutların depreme karşı sigortalanması sağlanmalıdır. Bu sayılanlar ve benzeri konularda idare gerekli denetim ve kontrolleri titizlikle yapmalıdır.² Eğitim kurumlarında afet yönetimi dersleri uygulamalı olarak okutulmalı, her yıl periyodik olarak birkaç kez bütün işyerlerinde deprem, sel, yangın tatbikatları yapılmalı, -Belediyelerde mutlaka diğer mühendislik bilimleri yanında jeolog, jeofizik, ekolog, su ve toprak bilimi mezunları görevlendirilmeli, -Birçok sorunun atında yatan arsa rantının oluşmaması için önlemler alınmalı, -Kentlere göç durumu kontrol altına alınmalı, -Yapılanmalarda ciddi önlem ve denetimler uygulanmalıdır.³

Yetkili idarelerde, yani belediye ve il özel idarelerinde bu kurallara ve gereklere uyulması, gerek belde halkı gerekse ülkemiz açısından çok yararlı olacağı tartışmasızdır. Ayrıca, bu idarelerdeki yetkililerin, mevzuatın gereklerini yerine getirmeleri kendilerini sorumluluktan da kurtaracaktır.

Esasen, belediyelere 5393 sayılı Kanununun 69 uncu maddesi uyarınca düzenli kentleşmeyi sağlama, bu kapsamda arsa ve konut üretimi konusunda önemli görev ve yetkiler verilmiştir. Bu konuda, belediyelerin taşın altına ellerini koyarak düzenli kentleşmeyi öncelemeleri büyük önem taşımaktadır.

Belediyelerin bu konuda önemli görevlerinden biri de, 5393 sayılı Kanunla verilen kentsel dönüşümü hayata geçirmek görevidir. Esasen, riskli alanlar ve riskli yapılar denildiğinde hemen aklımıza kentsel dönüşüm gelir. Kentsel dönüşüm can ve mal kaybından korunmak, istenmedik olaylar yaşamamak için gerekli olduğu kadar, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşam çevrelerini teşkil etmek için de şarttır. Vatandaşlarımızın kentsel dönüşüme bakış açılarını değiştirmeleri ve desteklemeleri kaçınılmaz olmuştur. Ruhsat verilmiyor diye küsmenin veya kaçak yapı yaparak kendimizi akıllı sanmanın zamanı geçmiştir.

Gelecek sayıda tekrar buluşmak dileğiyle hoşça kalın.

1 Dr. Nevzat Şahin (https://uzmanbelediye.com/2023/02/27/1864/?fbclid=IwAR0buaZ01jafR4mdEV_xXkDVMQto20xmkuO-1h9G9jarOtboktyIUL00BMil)

2 Yrd. Doç. Dr Adil Bucaktepe 'Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu' Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 17-18, Sayı: 26-27-28-29, Yıl: 2012-2013

3 İbrahim Ortaş, iortas@cu.edu.tr Bütün Afetlerin Altında Ekoloji Bilgisi Yetersizliği ve İnsan Faktörü Görülmektedir

04

Yerel Yönetimler Tarafından Enerji Üretimine Yönelik Yapılan Yatırımların Karbon Kredisi Geliri Açısından Değerlendirilmesi

Salih KAN & İbrahim Kutlu HANER

Yaşanan Deprem Nedeniyle Kamu İhalelerinde Alınan Olağanüstü Önlemler

Avukat Necati TORUN

08

14

Hazine Taşınmazlarının İmar Kanununun 11. Maddesi Kapsamında Belediyelere Terki-4

Suat ŞİMŞEK

Belediyelerin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Satışında Katma Değer Vergisinin İstisna Durumu

Eyüp DEMİR

22

26

İhtisas Komisyonlarının Kuruluşu ve Seçimi Yöntemi

Mustafa DÖNMEZ

Riskli Alanlar, Riskli Yapılar ve Belediyeler

Ahmet SANDAL

40

58

Rüzgâr Enerji Santrallerinin Belediyeler Tarafından Ruhsatlandırılması

Salih ÇALAL

Belediye Meclis Üyelerinin Cezai Sorumlulukları

Av. Emre AÇAR

62

74

Pandemi Süreci ve Sonrasında Yerel Yönetimlerde Postmodern Anlayış

Prof.Dr.Rabia Bahar ÜSTE

Tutuklu Olan Memurdan Son Savunma Alınmalı Mı?

Oktay ÇAMDELEN

80

**İhale ve Ödeme Süreçlerinde Vergi ve Sosyal Güvenlik
Prim Borcu Sorgulaması**
Ahmet ARSLAN

84

98

**Doğum Nedeniyle Aylıksız İzne Ayrılan Memurun
Aylıksız İzinde Geçen Sürelerinin Değerlendirilmesi**
Ufuk ÜNLÜ

103

Mevzuat
Fihristi

112

Yargı
Kararları

125

Genelge ve
Görüşler

Pratik Bilgiler

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	134
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	135
Belediye Başkan Ödeneği	136
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	136
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	137
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	137
İl Encümen Brüt Ödenekleri	137
Asgari Ücretin Net Hesabı ve İşveren Maliyeti	138
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife	139
Belediye Encümenlerinin 1608 S.K. Kapsamındaki İdari Para C.	139
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin 2023 Yılı İdari Para Cezaları	140
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	142
2559 Sayılı Polis vazife ve Selahiyet Kanununa Göre 2023 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	144
Çeşitli Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	145
Değerli Kağıtlar	146
Amortisman Ayırmada Alt Sınır	146
Kamu Konutlarının 2023 Yılı Aylık Kira Bedelleri	147
Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	148
Vergi Usul Kanununda Yer Alan Had ve Tutarlar	151
Çevre Temizlik Vergisi	153
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	154
İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Tekrarı	155
Belediye Para Cezası Niteliğinde Olup da, Mahkemelerce Verilen Para Cezaları	155
Emlak (Bina, Arsa ve Arazi) Vergi Değerleri ve Hesaplamaları	156
Hizmet Erbabına Yapılan Ücret Ödemelerinin Gelir Vergisinden İstisna Edilebilmesi İçin	156
Elektrik, Doğalgaz ve Benzeri İSınma Giderleri karşılığı Olarak çalışanlara Yapılan Ödemelerde Gelir Vergisi İstisnası	157
5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	158
7126 Sivil Savunma Kanunu	158
6301 Sayılı Ögile Dinlenmesi Kanunu	158
Sigortalı Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak	158

Gecikme Zammı Tablosu	159
H - Cetveli	160
Fazla Çalışma Ücretleri	161
Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	162
Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	162
Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	162
Engelliler İçin Vergi İndirimi	162
Yeniden Değerleme Oranları	162
Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	163
Ücretli Yıllık İzniler	163
İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	163
Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	164
Devlet Memurlarına Hastalık ve Refakat İzni	165
Memurlarda Açıkta Vekalette Ödenecek Ücret	166
Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	166
Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	167
1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	168
Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	168
Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Talep Etme Borç Limitleri	169
Yürürlük Tarihlerine Göre Tecil Faizi Oranları	169
2023 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	170
Sular Hakkında Kanun	171
Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	171
Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	171
2023 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri	172
Müteahhithlik Karmeleri ve İş Bitirme Belgeleri İçin Geçerli Katsayılar	175
Türk Ticaret Kanunundaki Kabahatlerin 2023 Yılında Tatbik Olunacak Ceza Tutarları	175
Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Yeni Oranlar	177
Motorlu Taşıtlar Vergisi Tutarlarının Tespiti ve İlanı	178
Parasal Sınırlar	180
KİK Eşik Değerler ve Parasal Limitler	184

Salih KAN*

YEREL YÖNETİMLER TARAFINDAN ENERJİ ÜRETİMİNE YÖNELİK YAPILAN YATIRIMLARIN KARBON KREDİSİ GELİRİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İbrahim Kutlu HANER**

1. GİRİŞ

Hızla artan nüfusun ve gelişen sanayinin gereksinimi olan enerji ihtiyacı kıt kaynaklarla karşılanmakta ve enerji üretimi ile tüketimi açığı yıllar itibarıyla giderek artmaktadır. Bu artan enerji ihtiyacının büyük kısmı da fosil yakıtlara dayalı enerji sektöründen elde edilen enerji ile sağlandığı düşünüldüğünde küresel ısınma ve iklim krizlerinin yakın gelecekte ülkemizi ve dünyamızı daha derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Bu sebeple yenilenemeyen geleneksel enerji kaynakları çevreyi ve insan sağlığını giderek daha fazla tehdit eder hale gelmiştir.

Son yıllarda dünyada olduğu gibi ülkemizde de enerji ihtiyacının artışı sebebiyle geleneksel enerji kaynakları dışında güneş, rüzgar, dalga, atık gibi unsurlardan enerji üretilmesi zorunlu hale gelmiş, gerek merkezi yönetim gerek yerel yönetimler tarafından bu yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Bu gibi yatırımlarla iklim değişikliği mücadelesinde büyük rolü olan sera gazı emisyonlarının azaltılması hedeflenmekte olup bu yatırımlar belirli ekonomik enstrümanlarla teş-

vik edilmektedir. *Bu teşviklerin arasında olan karbon fiyatlaması karbon emisyonu gerçekleştiren kurumları düşük karbon üretimine özendirme amacı güden bir enstrüman olup bu enstrümanın en büyük araçlarından biri karbon kredisidir.* Makalemizde yerel yönetimlerin geleneksel enerji kaynakları dışında güneş, rüzgar, atık, dalga gibi unsurlardan enerji üretimine yönelik yatırımlarının karbon kredisinde odağında incelenmesine yer verilecek olup konu detaylı olarak irdelenecektir.

2. AÇIKLAMALAR

2.1-Genel Bilgiler

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS)'nin eki olan Kyoto Protokolü, 1997 yılında imzalanmış ve 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Türkiye Protokol'e 2009 yılında taraf olmuştur. BMİDÇS, sera gazı emisyonlarını azaltmaya yönelik stratejileri ve yükümlülükler düzenlerken, Kyoto Protokolü ise bazı mekanizmalar aracılığıyla sera gazlarının atmosfere salınımını azaltmayı amaçlamaktadır.

* Sayıştay Başdenetçisi

** Sayıştay Başdenetçisi

Sera gazının salınımının azaltılması hedefi doğrultusunda, Kyoto Protokolü ile literatüre giren enstrümanlardan birisi de “Emisyon Ticareti” mekanizmasıdır. Bu mekanizma ile karbon üreticisi kendi kotasını aşar ise daha az karbon salınımı yapan üreticilerden kota satın alabilmesine dayalı olarak bir piyasa oluşturulmuştur. **Karbon piyasası**, emisyon kotalarının alınıp satıldığı bir piyasa olup, bu mekanizma çerçevesinde, belirli bir emisyon hedefi olan ülkelerin kendi aralarında emisyon kotalarının bir bölümünü alıp satılabilmeleri sağlanmaktadır. Karbon piyasasının bu yıl ki değerinin yaklaşık 3,1 trilyon dolara ulaşması beklendiği de düşünüldüğünde bu piyasa hem dünyada hem de ülkemizde daha da önem kazanacağı sonucu çıkmaktadır.

Emisyon azaltımı ya da kontrollü artış yükümlülüğü olan Sözleşme'nin Ek-I ülkeleri, Kyoto Protokolünün Ek-B listesini oluşturmaktadır. Protokol'e taraf olan, Ek-B listesi dışındaki diğer ülkeler, Ek-dışı ülkeler olarak adlandırılmakta olup, bunların sera gazı emisyon azaltımı konusunda sayısal yükümlülükleri bulunmamaktadır. Protokol kabul edildiğinde BMİDÇS tarafı olmayan Türkiye, Protokolün Ek-B listesine dahil edilmediği. Dolayısıyla, Türkiye'nin sayısallaştırılmış emisyon sınırlandırma /azaltım taahhüdü bulunmamaktadır.

Uluslararası alanda, **zorunlu ve gönüllü** olmak üzere iki tür karbon piyasası mevcuttur. **Türkiye yükümlülük altında bulunmaması sebebiyle ülkemizde zorunlu pazar bulunmamaktadır. Gönüllü karbon piyasası;** Kyoto Protokolünün esneklik mekanizmalarından bağımsız olarak işleyen, gönüllülük esasında kurulmuş ve karbon sertifikalarının alım

ve satımının yapıldığı piyasaya olarak tanımlanmış olup Türkiye bu piyasada “Gönüllü Karbon Kredileri” üretmektedir. Protokole taraf olan 40 gelişmiş ülke sera gazı salınımları için ulusal kotalar belirlemiştir. Bu kotaları aşmak istemeyen gelişmiş ülkeler ve çevresel duyarlılıklarını göstermek isteyen kuruluşlar ile *Türkiye gibi protokolü imzalamamış olan gönüllü ülkeler arasında karbon kredisi alışverişi böylece başlamıştır.* Karbon piyasası, özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarının günümüzde öneminin artması ve yaygınlaşması sonucu piyasa hacmi her geçen yıl artmakta olan bir alandır. Hızla büyüyen uluslararası gönüllü karbon piyasalarının 2022'de 2 milyar dolar işlem hacminin 2030'a kadar toplam büyüklüğünün 50 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

2.2- Karbon Kredisi

Karbon kredisi, kredi sahibine bir ton karbondioksit veya eşdeğeri sera gazı salma hakkı sağlayan, atmosfere girmesi engellenen 1 ton karbondioksite karşılık gelen ticareti yapılabilir bir izin veya sertifika olarak tanımlanmıştır.

Karbon dengeleme (offset) işlemi, emisyon veya diğer bir değişle karbon salınımlarını dengelemek isteyen kuruluşların eşdeğer miktarda karbon tasarrufu sağlayan projelerin sahip olduğu karbon sertifikasını satın almasıdır. Emisyon azaltımı sağlayan kuruluşlar, salınımını engelledikleri her bir ton karbondioksit için başvuruları sonucu sertifika alır ve hesaplarına tanımlanan karbon kredilerini karbon salınımlarını dengelemek isteyen kuruluşlara satabilirler.

Karbon kredisi kazanmak için kuruluşların sera gazı salınımlarını azalttıklarını, onlediklerini veya yok ettiklerini

sertifikasyon yoluyla doğrulamaları gerekmektedir.

İki çeşit karbon kredisi bulunmaktadır.

1. Gönüllü emisyon azaltımı (Voluntary emissions reduction - VER): Piyasada gönüllü takas yoluyla karbon denkleştirilmesidir.

2. Sertifikalı emisyon azaltımı (Certified emissions reduction - CER): Üçüncü taraf bir kuruluş tarafından sertifikalandırılmış emisyon kredilerinin ticareti yoluyla emisyon denkleştirmesidir.

Türkiye, Kyoto Protokolü'nü imzalamadığı için gönüllü emisyon azaltımı sertifikasını (VER) kullanmaktadır. Kyoto Protokolünün mekanizmalarından bağımsız olarak işleyen, gönüllülük esasında piyasada işlem görmektedir. Sera gazı emisyon azaltımı sağlayan ve karbon sertifikası elde etmek amacıyla geliştirilen projelerin kayıt altına alınmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen "Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Tebliği" 2013'te resmî gazetede yayınlanmıştır.

Tebliğ ile birlikte, Türkiye'de sera gazı emisyon azaltımı sağlayan ve karbon sertifikası elde etmek amacıyla geliştirilen projelerin etkin ve güncel olarak kayıt altına alınması hedeflenmektedir. Bu amaçla, tebliğde proje sahiplerinin yanı sıra Gönüllü Karbon Standart Kuruluşları ve Bağımsız Denetleyici Kuruluşlara da raporlama yükümlülüğü getirilmiştir.

Tebliğ ile Türkiye'de Gönüllü Karbon Piyasalarından geliştirilen projeler sonucu azaltılan sera gazı emisyonlarının kayıt altına alınması ve izlenmesi sağlanacaktır. Bu doğrultuda, karbon sertifikası elde eden proje sahiplerinin Bakanlığa kayıt olmaları ve projelerine ait proje ta-

sarım belgesi, onaylama raporu ve doğrulama raporlarının bu yıl sonuna kadar Bakanlığa iletmeleri gerekmektedir. Bundan sonra geliştirilecek projeler için ise projenin karbon sertifikasını elde etmesini müteakip 30 gün içerisinde Bakanlığa kayıt ettirilmesi gerekmektedir.

Tebliğ ile kaydı yapılacak projeler aracılığıyla, karbon azaltım sertifikalarının nerede ve hangi proje ile oluşturulduğu tespit edilerek, mükerrer sayımın (double counting) önüne geçilmesi, piyasada şeffaflığın ve bütünlüğün sağlanması hedeflenmektedir. Ayrıca, bu sayede Türkiye'de üretilen karbon sertifikalarının güvenilirliğinin artırılması da amaçlanmaktadır.

2.3 Yerel Yönetimler Tarafından Gerçekleştirilen Enerji Yatırımlarının Karbon Kredisi Karşısında Durumu

Sürekli artan enerji talebi ile enerji maliyetlerinin artışı yerel yönetimler tarafından da enerjiye yönelik yatırımların yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu sebeple yerel yönetimler tarafından da alternatif enerji üretim kaynakları değerlendirilmekte kanunlar ve diğer ikincil mevzuatlar çerçevesinde bu enerji kaynaklarından gelir elde edilmektedir.

Bu duruma örnek olarak Gerek 5393 sayılı Belediye Kanunu, gerek 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak görevinin büyükşehirlerde büyükşehir diğer belediyelerde ise il veya ilçe belediyelerinin görevi olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu yetki ve sorumluluk çerçevesinde yerel yönetimler tarafından atıklardan elektrik enerjisi üretilmekte ve elde edilen enerji sebebiyle yüksek gelirler elde edilmektedir.

Yine yerel yönetimler tarafından güneş, rüzgar veya dalga gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretmek için yatırımlar yapılmakta ve bu yatırımlar genellikle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde gelir paylaşımı şeklinde yapılmaktadır.

Gelir paylaşımı modeli denilen bu model; yatırımı yapacak kişi belirli bir yıl söz konusu tesisi işletme garantisiyle elde ettiği hasılat üzerinden ilgili İdareye pay verme şeklinde yapılmış bir sözleşme ile kurulmaktadır. Yerel yönetimler tarafından bu model ile enerji yatırımları üçüncü şahıslara ihale edilmekte ve söz konusu tesis işleme alınıp enerji elde edildiğinde ise elde edilen enerji hasılatı üzerinden de gelir elde edilmektedir. Günümüzde hemen hemen her büyükşehir belediyesi tarafından gelir elde edilen bu sistem içinde gelirin sadece enerjiden elde edilen pay üzerinden bölüşüldüğü düşünüldüğünde söz konusu tesis tarafından alınacak sertifika sonucunda üretilecek karbon kredilerinden elde edilecek gelirin paylaşımına dahil edilip edilmeyeceği durumu ortaya çıkmaktadır. Tesisi işleten kişi tarafından sözleşmede sadece enerji satışı üzerinden bölüşüm yapılmışsa söz konusu kredilerden elde edilecek gelir paylaşımının dışında kalacak ve yerel yönetimler tarafından büyük gelirden mahrum kalınmasına sebep olacaktır.

Gelir paylaşımı modeliyle enerji hasılatı üzerinden pay verme usulüyle akdedilen sözleşme hükümlerince işletilen söz konusu tesislerde karbon kredilerinden elde edilen gelirlerin durumu kesin bir şekilde sözleşme içeriğine alınmalıdır. Böylece gelecekte daha da büyüyecek olan karbon piyasasından elde edilecek

gelirlerden bu yatırımları yapan İdarelerin mahrum kalması engellenecektir.

3. SONUÇ

Küresel ısınma, iklim krizleri ve hızla artan enerji talebi sebebiyle alternatif enerji kaynaklarına yapılan yatırımların artırılması ve bu yatırımların teşvik edilmesi dünyada olduğu gibi ülkemizde de karbon piyasasının hızla büyümesini sağlayacaktır. Yakın gelecekte daha sık duyacağımız bu piyasa ülkemizde de genişlemeye devam etmekte olup yerel yönetimler tarafından bu piyasa enstrümanlarına enerji yatırımları için yapılan sözleşmelerde yer verilmesi hem bu yatırımlar tarafından elde edilecek geliri artıracak hem ülkemizdeki enerji yatırımları için teşvik edici unsur olacak hem de küresel ısınma ve iklim krizlerine ilişkin ulaşılması gereken sera gazı azalımı hedefine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Tebliği

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi

<https://www.mfa.gov.tr/default.tr.mfa>
21.02.2023

<https://www.mitto.com.tr/karbon-sertifikasi-kredisi-alimi-karbon-kredi-sertifikasyonu-alimi/>
21.02.2023

<https://www.istac.istanbul/tr/medya-ve-duyurular/haberler-ve-duyurular/ibb-istac-1-milyon-tonluk-karbon-kredisi-satti>
21.02.2023

YAŞANAN DEPREM NEDENİYLE KAMU İHALELERİNDE ALINAN OLAĞANÜSTÜ ÖNLEMLER

Avukat Necati TORUN*

1. GİRİŞ

Ülkemizde görülmüş en büyük doğal felaketlerden bir tanesi geçtiğimiz ay içerisinde yaşandı. 06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş ili Pazarcık merkezli 7.7 büyüklüğünde ve Elbistan Merkezli 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiş olup çok büyük miktarda can ve mal kaybı yaşanmıştır.

Deprem ertesinde 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile depremden etkilenen Kahramanmaraş, Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Osmaniye, Elazığ ve Şanlıurfa'da 08.02.2023 Çarşamba'dan itibaren 90 gün süreyle olağanüstü hal (OHAL) ilan edilmiştir.

11.02.2023 tarihli (mükerrer sayılı) Resmi Gazete'de yayımlanan "Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile depremden etkilenen iller ile bu bölgelerde yakınları bulunan (kurtarma çalışmalarına katılan) kişiler

için yargı alanına yönelik bazı tedbirler alınmıştır. Yine bu süreçte idari yönden alınan tedbirlerden kamu ihalelerini etkileyen tedbirlerin neler olduğu makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. DEPREM SONRASI KAMU İHALE KURUMUNUN HEMEN HAREKETE GEÇMESİ

Depremin hemen sabahında daha önce gerçekleştirilmesi için EKAP üzerinden duyurulan ihaleler ile ilgili olarak Kamu İhale Kurulu hemen harekete geçmiş; 6.2.2023 tarihinde hemen sitesinde gerekli duyuruları yayımlamıştır.

2.1. İhale Süreçlerine Yönelik Alınan Tedbirler

6 Şubat tarihli Kamu İhale Kurumu duyurusunda depremlerden (mücbir sebep) etkilenen illerde (Kahramanmaraş, Elazığ, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Malatya, Osmaniye, Hatay ve Kilis) yapılacak ihaleler ile bu illerdeki aday veya isteklilerin katılacağı ihalelere ilişkin olarak:

* Avukat - İhale Hukuku Uzmanı

1) İhale tarihi 7/2/2023 – 17/2/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) olan ihaleler ihale tarihinden itibaren iki hafta sonra aynı saatte yapılmak üzere ertelenmiştir.

2) İhale tarihi 20/2/2023 tarihinden sonra (bu tarih dahil) olan ihalelerde, deprem felaketi nedeniyle önceden ilan edilen ihale tarih ve saatine kadar ihaleye yeterli sayıda teklifin ulaştırılmayacağı ve/veya ihalede rekabet ortamının sağlanamayacağı idarece öngörülmesi halinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca, ihale dokümanı alanların son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde zeyilname düzenlenerek son teklif verme süresinin uzatılabileceği,

3) Belgelerdeki bilgi eksikliğinin tamamlanması, aşırı düşük teklif açıklaması yapılması veya yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen bilgi ve belgeleri tevsik edici belgelerin sunulması için isteklilere verilecek sürenin belirlenmesinde, bu belgelerin temininde deprem felaketinden kaynaklanabilecek muhtemel sorunların göz önünde bulundurulması,

4) Sözleşme imzalama tarihi 7/2/2023 – 17/2/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) olan işlerde, ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibinin mücbir sebep haline bağlı olarak sözleşmeye davet süresinin uzatılmasını talep etmesi halinde idarece sözleşmeye davet süresinin uzatılması,

Hususlarının idare tarafından dikkate alınarak aday ve isteklilere gerekli kolaylıkların sağlanmasına karar verilmiştir.

Görüleceği üzere Kamu İhale Kurulu tarafından depremin hemen akabinde görev alanıyla ilgili gerekli tedbirleri almaya başlamıştır.

2.2. Sözleşme Yürütümüne İlişkin Alınan Tedbirler

08 Şubat 2023 tarihli Kamu İhale Kurumu duyurusunda da sözleşme uygulamasına yönelik yaşanan sorunlarla ilgili açıklamalara yer verilmiştir. **6/2/2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen depremler nedeniyle kamu ihale sözleşmelerinin uygulanmasında;**

1) 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesinde doğal afetler mücbir sebep halleri arasında sayılmış olduğundan, 6/2/2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen depremlerden etkilenen illerde (Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa) yürütülen kamu ihale sözleşmelerine veya bu illerde faaliyet gösteren kişilerin diğer illerde yürüttüğü ve depremlerden etkilenen sözleşmelere ilişkin mücbir sebep talepleri için Kamu İhale Kurumu'na ayrıca başvuru yapılmasına gerek bulunmadığı; yükleniciler tarafından idarelere mücbir sebep başvurusunda bulunulması halinde, doğrudan idareler tarafından somut olayın niteliğine göre bu hususta süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi veya başvurunun reddedilmesi seçeneklerinden birine karar verilebileceği,

2) Depremlerden etkilenen illerde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla, devam eden kamu ihale sözleşmelerinde kullanılan iş gücü, iş makinesi,

teçhizat ve ekipmanların ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonunda bölgeye sevk edilmesine ilişkin talepler karşısında, idarelerce yüklenicilere herhangi bir cezai işlem uygulanmaksızın gereken kolaylığın sağlanması hususları duyurulmuştur.

3. SÜREÇ GENİŞLİYOR: CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELE- Rİ İLE YENİ TEDBİRLER ALINIYOR

Kamu İhale Kurumu tarafından alınan tedbirler sonrasında Cumhurbaşkanlığı Kararları ile ihalelerde deprem nedeniyle çeşitli önlemler alınmaya çalışılmıştır.

09 Şubat 2023 tarihli ve 32099 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6787 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; 6/2/2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen depremler nedeniyle Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla tüm idareler tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendi kapsamında doğrudan temin yoluyla yapılacak alımlarda uygulanacak parasal limit 28.2.2023 tarihine kadar (bu tarih dahil) 5.000.000 (beş milyon) Türk Lirası olarak belirlenmiştir.

24 Şubat 2023 tarihli Kamu İhale Kurulu duyurusunda da doğrudan temin limitleri 23.2.2023 tarihli ve 6862 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile olağanüstü hal süresinin bitimine kadar uzatıldığı kamuoyuna duyurulmuştur.

Doğrudan temin, bir ihale yöntemi olmayıp 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinde idarelerin hemen tedarik etmesi gereken ihtiyaçlarının temini için belirlenmiş bir alım usulüdür. İdarelerce bu alım usulünün (d) bendi çerçevesinde gerçekleştirilen alımlarda her yıl Kamu İhale Kurulu'nca belirlenip kamuoyuna ilan edilen üst limite kadar ihtiyaçlar bu basit ve hızlı alım yöntemi ile giderilmektedir.

Normal şartlarda doğrudan temin ile yapılan alımların (d) bendi ile gerçekleştirilen usulünde üst limit 2023 yılı için Büyükşehir Kapsamındaki İdareler İçin: 431.810 TL, Diğer İdareler için Doğrudan Temin Limiti: 143.845 TL dir. Doğrudan temin kapsamında yapılacak bu alım limitlerine KDV dahil değildir.

Görüleceği üzere bu limitler deprem kapsamındaki iller için KDV Hariç 5 milyon TL'ye çıkarılmış olup kamu idarelerine ihtiyaçların hızlı bir şekilde sağlanması için kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

4. 3 MART 2023 TARİHLİ SON CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

Kamu ihale ve sözleşme süreçlerine ilişkin tedbirleri de içeren 127 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Alımları, Alacakları ve Sosyal Tesislerine İlişkin Bazı Tedbirlerin Alınması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 03.03.2023 tarihli ve 32121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kararnamede, 6/2/2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen depremler nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarının

ihtiyaçlarının temininde aksaklıklar yaşanmaması, kamu hizmetlerinin zamanında yerine getirilmesi, ihale, sözleşme ve ihalelere yönelik başvuru süreçlerinin sorunsuz bir şekilde yürütülmesi ile olası mağduriyetlerin/hak kayıplarının önüne geçilmesi amacıyla ayrıntıları aşağıda bulunan tedbirlere yer verilmiştir.

4.1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihalelere ilişkin tedbirler:

3 Mart 2023 tarihli Kararnamede ihale süreçlerine yönelik aşağıdaki tedbirlerin alındığı görülmektedir.

a) 11/2/2023 tarihli ve 120 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihalelere ilişkin işlemler için uygulanmayacaktır. Bu çerçevede, 120 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereği duran süreler 6/3/2023 tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Ancak, ihalelerle ilgili dava açma ve yargılama sürecindeki işlemler ile olağanüstü hal (OHAL) ilan edilen illerde (Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa) yapılan ihalelere ilişkin şikâyet ve itirazın şikâyet başvuru süreleri için 120 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin uygulanmasına devam olunacaktır.

b) OHAL ilan edilen illerde yapılan ihalelere ilişkin şikâyet ve itirazın şikâyet başvuru süreleri, 6/2/2023 tarihinden itibaren (bu tarih dahil) 6/4/2023 tarihine kadar (bu tarih dahil) kadar duracaktır. Bunlara ilişkin duran süreler 7/4/2023 tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

c) OHAL ilan edilen illerde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla ülke genelinde yapılan ihalelerde, OHAL süresi boyunca, 4734 sayılı Kanunla belirlenen süreler beklenilmeden sözleşme imzalanabilecektir. Bu şekilde imzalanan sözleşmelerde, şikâyet ve itirazın şikâyet başvuruları üzerine idare veya Kamu İhale Kurulu kararına bağlı olarak işin yüklenicisinin değişmesi gerekmesine rağmen, yeni yüklenici adayının sözleşme imzalamaması halinde, mevcut sözleşme feshedilmeksizin ilk yüklenici ile işe devam edilebilecektir.

d) OHAL ilan edilmeyen illerde yapılan ihalelerde, OHAL süresi içinde sözleşme imzalamaya davet edilen ve 6/2/2023 tarihi itibarıyla ticari merkezi veya ihaleye teklif sunan şubesi OHAL ilan edilen illerde bulunan isteklilere, talepleri halinde, idarece 10 gün ek süre verilecektir. Ancak, bu isteklilerin mücbir sebep haline bağlı olarak sözleşme imzalamamaları halinde yasaklama ve teminatın gelir kaydedilmesi yaptırımları uygulanmayacaktır.

e) OHAL ilan edilen illerde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla ülke genelinde yapılan ihalelerde de isteklilerin depremden kaynaklanan mücbir sebep haline bağlı olarak sözleşme imzalamaması halinde yasaklama ve teminatın gelir kaydedilmesi yaptırımları uygulanmayacaktır.

4.2. 4735 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki sözleşmelere ilişkin tedbirler:

3 Mart 2023 tarihli Kararnamede sözleşme yürütülmesine yönelik aşağıdaki tedbirlerin alındığı görülmektedir.

a) OHAL ilan edilen illerde 3/3/2023 tarihi itibarıyla devam eden sözleşmeler, depremden kaynaklanan mücbir sebep hali nedeniyle işin ifasının imkansız hale geldiğinin veya sözleşme konusu işe ihtiyaç kalmadığının anlaşılması halinde, OHAL süresinin bitimine kadar sözleşmenin tarafı idarece yaptırımsız şekilde feshedilebilecektir. Bu durumda yükleniciye fesih tarihine kadar gerçekleştirdiği imalatlar, işler veya teslimatlar dışında herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

b) OHAL ilan edilen illerde 3/3/2023 tarihi itibarıyla devam eden sözleşmeler, depremden kaynaklanan mücbir sebep hali nedeniyle, yüklenicinin başvurusu ve sözleşmenin tarafı idarenin onayıyla devredilebilecektir. Devir kararları için son tarih OHAL süresinin bitim tarihi olarak belirlenmiştir.

c) OHAL ilan edilmeyen illerdeki sözleşmelerden, yüklenicisinin ticari merkezi veya sözleşmeye taraf olan şubesi 6/2/2023 tarihi itibarıyla OHAL ilan edilen illerde olanlar, depremden kaynaklanan mücbir sebep hali nedeniyle, yüklenicinin başvurusu ve sözleşmenin tarafı idarenin onayıyla devredilebilecektir. Devir kararları için son tarih OHAL süresinin bitim tarihi olarak belirlenmiştir.

4.3. Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden yürütülecek işlemlere ilişkin tedbirler:

3 Mart 2023 tarihli Kararnamede sözleşme yürütülmesine yönelik aşağı-

daki tedbirlerin alındığı görülmektedir.

a) OHAL ilan edilen illerdeki idareler tarafından gerçekleştirilen ancak depremden kaynaklanan mücbir sebep hali nedeniyle tamamlanamayacağı anlaşılan ihaleler ile bunlara ilişkin işlemler Kamu İhale Kurumunca durdurulabilecek, ertelenebilecek, yenilenebilecek veya iptal edilebilecektir. Ayrıca bu idarelerin mücbir sebep nedeniyle EKAP üzerinden elektronik ortamda gerçekleştiremediği işlemlerden, Kamu İhale Kurumunca izin verilenler fiziki ortamda yapılabilecektir.

b) OHAL ilan edilen illerde ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla yapılan ihalelere ilişkin teklif alma, değerlendirme, tebligat gönderme vb. her türlü işlem iş günü ve mesai saati sınırlaması olmaksızın EKAP üzerinden yapılabilecektir.

4.4. Doğrudan temin alımları ile istisnalara ilişkin tedbirler:

3 Mart 2023 tarihli Kararnamede doğrudan temin ve istisna kapsamındaki alımlara yönelik tedbirlerde alınmıştır. Kararnamede yukarıda belirtilen tedbirlerin, niteliğine uygun düştüğü ölçüde ve ilgili mevzuatında düzenleme yapılmasına gerek bulunmaksızın, doğrudan temin alımları ile 4734 sayılı Kanundan istisna edilen alım, ihale ve sözleşmeler için de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

5. SONUÇ

Ülkemizde görülmüş en büyük doğal felaketlerden bir tanesi geçtiğimiz ay içerisinde yaşandı. 06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş ili Pazarcık merkezli 7.7 büyüklüğünde ve Elbistan Merkezli 7.6

büyükliğünde iki deprem meydana gelmiş olup çok büyük miktarda can ve mal kaybı yaşanmıştır.

Deprem sonrası Devlet tarafından gerekli önlemler hemen alınmaya başlanmış olup bu önlemleri almaya başlayan ilk kurumlardan birisi de kamu ihalelerine yönelik Kamu İhale Kurumu olmuştur.

Kamu İhale Kurumu tarafından depremin ilk günü, 6 Şubat tarihinde depremden etkilenen illerde ihale süreçleri ile ilgili ertelenmesine yönelik tedbirler alınmış; iki gün sonra ise 8 Şubat tarihinde sözleşme uygulamalarında gereken tedbirler kamuoyuna duyurulmuştur.

Kamu İhaleleri ile ilgili Kamu İhale Kurumu mevzuat yönüyle kendisine izin verilen ölçüde duyurularını yaptıktan sonra ise hukuki olarak yetkili Cumhurbaşkanlığınca acil önlemler alınmıştır. İlk etapta 9 Şubat tarihli Resmi Gazete'de

Cumhurbaşkanlığı kararı ile depremlerden etkilenen illerin ihtiyaçlarına yönelik alımlar için doğrudan temin limitleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddenin (d) bendi için deprem bölgesinde yer alan iller için 5 Milyon TL olarak arttırılmıştır. Bu uygulama kamu idarelerinin o bölgede acil ihtiyaçlarının karşılanması için alınmıştır.

Son olarak kamu ihale ve sözleşme süreçlerine ilişkin tedbirleri de içeren 127 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Alımları, Alacakları ve Sosyal Tesislerine İlişkin Bazı Tedbirlerin Alınması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 3/3/2023 tarihli ve 32121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

KAYNAKÇA

Resmi Gazete, www.resmigazete.gov.tr

Suat ŞİMŞEK*

HAZİNE TAŞINMAZLARININ İMAR KANUNUNUN 11. MADDESİ KAPSAMINDA BELEDİYELERE TERKİ-4

A. GİRİŞ

3194 sayılı İmar Kanununun 11. maddesi, imar planında bazı umumi hizmet alanlarına rastlayan Hazine ve özel idare taşınmazlarının belediyelere ve il özel idarelerine terk edilmesini düzenlemektedir.

Bu kapsamda, Hazine taşınmazlarının belediyelere terkinin izah etmeye çalıştığımız ve 4 bölümden oluşan yazı dizisinin son bölümüne gelmiş bulunmaktayız. Çalışmamızın ilk bölümü olan İmar Kanununun 11. maddesi kapsamında terk edilebilecek ve terk edilemeyecek taşınmazlarla ilgili bölüm Eylül /Ekim 2022 sayısında (105. sayı); terk edilecek taşınmazlarla ilgili şartlar, Kasım/Aralık 2022 sayısında (106. sayı), terk işlemlerinin nasıl yapıldığını izah ettiğimiz üçüncü bölüm Şubat 2023 (115) sayısında yayınlanmıştır.

Çalışmamızın bu son bölümünde İmar Kanununun 11. maddesi kapsamında belediyelere ve il özel idarelerine

terk edilen taşınmazların tasarruf hakkı ve terk edilen yerlerin Hazine tarafından geri alınması konuları işlenecektir.

B. TERK EDİLEN TAŞINMAZIN TASARRUF HAKKI

İmar Kanununun 11. maddesinde “Bu suretle maledilen arazi ve arsalar belediye veya özel idare tarafından satılamaz ve başka bir maksat için kullanılamaz. Bu hususta tapu kütüğünün beyanlar hanesine gerekli şerh konur. Bu yerlerin kullanılış şekli, yeni bir imar planıyla değiştirilip özel mülkiyete konu olabilecek hale getirildiği takdirde, bu yerler devir alınan idareye belediye veya özel idarece aynı usulle iade edilir. Buna aykırı davranışı sabit olan ilgililer şahsen sorumludur.” hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümden, belediyelerin bedelsiz terk suretiyle edindikleri arazi ve arsaları, ancak planda gösterilen kamu hizmetinin yerine getirilmesi amacıyla kullanabilecekleri, satış işlemine konu edilemeyecekleri, bu durumun tapu kütüğünün

* Daire Başkanı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Millî Emlak Genel Müdürlüğü

beyanlar hanesine şerh konulmak suretiyle herkes için hüküm ifade eder hale geleceği anlaşılmaktadır. Bu düzenlemeler nedeniyle, bu tür yerlerin tasarruf yetkisinin belediyelere ait olduğu sonucuna varılmaktadır.

Ayrıca, Belediye Kanununun 15/p maddesi yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya verme yetkisini belediyelere vermektedir.

Terk edilen bu alanlar, belediyeler ve il özel idareleri tarafından mevzuata uygun olarak kullanıldıkları sürece, bu idarelerin tasarrufu altındadır. Ancak Kanun aynı zamanda bu alanların hem amaç dışı kullanımını yasaklamış, hem de bu yerlerin imar planının değişmesi sonucu özel mülkiyete konu olabilecek hale gelmesi durumunda eski malike iadesinin zorunlu kılmasıdır.

Danıştay 10. Dairesi, İmar Kanununun 11. maddesine göre belediyeye terk edilen alanın tasarruf yetkisinin kimde olduğu hususunu değerlendirdiği E: 2016/6431, K: 2017/1147 sayılı kararında, bu tür yerlerin tasarruf yetkisinin belediyelere ait olduğu sonucuna varmıştır. Bununla birlikte henüz terk yapılmamış parsellerden Hazine tarafından ecrimisil alınabilir. **Danıştay 17. Dairesi, E: 2015/881, K: 2015/83 sayılı kararında Hazine adına tescilli ve imar planında yol olarak ayrılan taşınmazın belediye tarafından işgali halinde ecrimisil istenilebileceğine karar vermiştir.**

Kararda şu ifadelere yer verilmiştir: “Dosyanın incelenmesinden; mülkiyeti

Hazineye ait (...) no.lu taşınmazın 1/1000 ölçekli uygulama imar planında, kısmen futbol sahası kısmen yol olduğu, yola isabet eden alan üzerine reklam panoları konulmak suretiyle 48 metre karelik kısmının davacı belediye tarafından işgal edildiğinin tespiti üzerine davalı İdare tarafından davaya konu ecrimisil düzeltme ihbarnamesinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Anılan kanun hükümleri uyarınca, yararı kamuya ait olan yolların ve kaldırımların, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunduğu, bu nitelikteki alanların fuzulen işgal edilmesi halinde Hazine tarafından ecrimisil istenilebileceği açıktır.”

Danıştay 10. Dairesi, E: 2004/2218, K: 2007/255 sayılı kararında Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan cadde niteliğindeki yolun işgali halinde ecrimisil alınabileceğine karar vermiştir. Söz konusu karara konu olayda dolgu alanı vasfında olan ve bu nedenle Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ancak imar planında cadde niteliğinde olan alandan ecrimisil talep etme yetkisinin Hazine’de olduğuna karar verilmiştir.

Kararda şu hususlar vurgulanmıştır: “Dava dosyasının incelenmesinden, dava konusu 750 m²’lik taşınmazın 1996-1997 tarihleri arası 200 m²’lik, 1998-1999 tarihleri arası 750 m²’lik kısmının fuzulen işgal edildiğinden bahisle düzenlenen 8.6.2001 tarih ve 23388 sayılı ecrimisil ihbarnamesine karşı davacının itirazı üzerine dava konusu 27.7.2001 tarih ve 31126 sayılı ecrimisil düzeltme ihbarnamesinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Mahkeme kararında dava konusu sahanın günümüz ana arter düzenlemesi

sonucunda oluşan yol fazlası olduğundan ve bu alandan ecrimisil istenilmesinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının yetki alanında kaldığından söz edilmekte ise de; hizmet sunumu bakımından ana arterlerin Büyükşehir Belediyelerinin yetki ve sorumluluğu altında olması söz konusu sahanın 2886 sayılı Yasanın 75. maddesi uyarınca işgal edilmesi halinde ecrimisil istenebilecek nitelikteki Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden olması niteliğini değiştirmeyeceği tartışmasızdır. Bu durumda, mahkemece Büyükşehir Belediye Başkanlığının yetkisinde bulunan alandan ecrimisil istenilemeyeceği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yolunda verilen kararda yasal isabet görülmemiştir.”

Aynı Dairenin 26.10.2015 tarihli ve E: 2015/562, K: 2015/4299 sayılı kararında, “Davaya konu ödeme emrinin dayanağı olan ecrimisil ihbarnamesi ile encümen kararında taşınmazın kamuya terkli alan olarak nitelendiği görülmektedir. İmar planında yeşil alan ve yol olarak tescil dışı bırakılan ve kamunun yararlanmasına terk edilen alanların Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunması nedeniyle bu nitelikteki bir yerin ilgili belediyeye protokol veya başka bir suretle terk veya devri yapılmamışsa bu alanların fuzulen işgal edilmesi halinde Hazine tarafından ecrimisil istenebileceği açıktır.” ifadelerine yer verilmiştir.

C. TERK EDİLEN TAŞINMAZLARIN AMAÇ DIŞI KULLANIMI

1. Amaç Dışı Kullanım Nedir?

İmar Kanununun 11. maddesine göre, bu kapsamda terk edilen arazi ve arsalar,

belediye ve özel idareler tarafından amacı dışında kullanılamaz. Bununla birlikte, terk edilen taşınmazın amaç dışı kullanılması halinde uygulanacak müeyyidenin ne olacağı konusunda madde metninde herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Sadece, plan fonksiyonu yeni bir imar planıyla değiştirilip özel mülkiyete konu olabilecek hale getirilen yerlerin aynen iade edileceği, buna uymayan ilgililerin sorumluluğundan bahsedilmiştir. Bu nedenle, amaç dışı kullanımın ne olduğunun tespiti önem taşımaktadır.

Amaç dışı kullanımı belirlemede temel kriter; taşınmaz üzerinde yapılan yapının taşınmazın kullanım şekline ve imar planında ayrıldığı amaca uygun olup olmadığıdır. Bir kullanımın imar planında ayrıldığı amaca uygun olup olmadığı ve dolayısıyla amaç dışı kullanım sayılıp sayılmayacağı konusunun Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde bu fonksiyonda bu tür yapılara izin verilip verilmediği dikkate alınarak belirlenmesi gerekir. Örneğin Yönetmeliğe göre parklarda muhtarlık binası yapılabilmektedir, bu durumda böyle bir yapı amaç dışı kullanım sayılmamalıdır.

Şimdi Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğine göre, İmar Kanununun 11. maddesine göre terk edilebilecek alanlarda yapılabilecek yapıları açıklayalım.

Önce genel kuralı açıklayalım: Keza Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 26. maddesine göre idareler; tasarrufu altındaki yol, meydan, otopark, park, yaya bölgesi, kaldırım gibi yerler ile bunlar üzerindeki kamu hizmetlerinin yürütülmesi için, TSE standartlarına ve ilgili

mevzuatına göre; topluma açık yerlerde ihtiyaçların karşılanması amacıyla; büfe, mescit, para çekme makinesi, telefon kulübesi, tuvalet, çeşme ve benzeri tesislerin kurulmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmekle görevli ve yetkilidirler.

Bunun yanı sıra, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğine göre yeşil alanlar; toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve kıyı alanları toplamıdır. Metropol ölçeğindeki fuar, botanik ve hayvanat bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır.

Yeşil alan kapsamında değerlendirilen çocuk bahçelerinde; toplamda 6 m²'yi geçmeyen büfe ile süs havuzu, pergola ve genel tuvaletten başka tesis yapılamaz.

Parklarda ise encümen kararıyla; çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi, parkın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri, kapalı otopark; 10.000 m² üzerindeki parklarda mescit, 5000 m² ve üzeri parklarda kamuya ait 112 acil ambulans istasyonu ile aile sağlığı merkezi, beton veya betonarme temel içermeyen yürüyüş ve koşu parkuru, 2500 m² üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları % 3'ü geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak kaydıyla kamuya ait aile sağlığı merkezi yapılabilir.

Piknik ve eğlence alanları ise, daha genel kullanımlı alanlardır. Bu nedenle, bu alanlarda yapılabilecek yapılar oldukça geniş olarak düzenlenmiştir. Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Bodrum katlar dâhil yapı inşaat alanı toplamda %5'i, her biri için muvakkat yapı ölçülerini aşmayan çok amaçlı salon, mescit, lokanta, kahvehane, çay bahçesi, büfe,

2) Açık otopark ile tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için ve rekreasyon alanı ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark miktarları tablosu dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,

3) Toplam kullanım alanı, rekreasyon alanının %5'ini geçmemek üzere güreş, tenis, yüzme, mini golf, otokros, gokart ve benzeri spor alanları ve çocuk oyun parkları,

4) Tuvalet, çeşme, pergola, kamerye, mangal, piknik masası,

5) Alanın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri ile yürüyüş ve koşu parkuru, yer alabilir.

Ancak Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde yol, meydan, toplu taşıma istasyonu gibi alanlarda yapılabilecek yapılar belirtilmemiştir. Bu nedenle diğer mevzuata bakılması gerekir.

Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 51. maddesine göre yolcu terminallerinde; park yerleri, şehir içi ulaşımı sağlayan servis araçları, ticari taksiler ile özel otomobiller için indirme, bindirme ve park yapacakları yeterli bir alan, yolcular için bilet satış yeri, yeterli sayıda bay ve bayan tuvaleti ile oturma yerleri, haberleşme ve iletişim, acil sağlık yardımı, polis ve zabı-

ta birimi, beslenme, ibadet, emanet yerlerinin bulunması zorunludur.

Ayrıca, Belediye Kanununun 15/p maddesi yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya verme yetkisini belediyelere vermektedir. Bu nedenle; park, yeşil alan, meydan, toplu taşıma istasyonu ve terminallerde bu gibi yapıların varlığı halinde amaç dışı kullanımdan söz edilemez.

2. Amaç Dışı Kullanılan Yerlerden Ecrimisil Alınması

Amaç dışı kullanımı bu şekilde değerlendirdikten sonra amaç dışı kullanılan yerlerden ecrimisil alınıp alınmayacağı hususuna değinelim.

Öncelikle belirtmek gerekir ki 11. madde kapsamında belediyeye yapılan terk işlemi, devir değildir. Yapılan işlem, taşınmazı kamunun ortak kullanımına bırakmaktır. Dolayısıyla, bu şekilde terk edilen yerler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Medeni Kanunun 715. maddesi de sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait malların, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğunu belirtmektedir.

Hizmet sunumu bakımından bu yerlerin belediyelerin yetki ve sorumluluğu altında olması, söz konusu sahanın işgal edilmesi halinde, 2886 sayılı Kanunun 75. maddesi uyarınca ecrimisil istenebilecek nitelikteki Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden olması niteliğini değiştirmeyecektir (Danıştay 10. Dairesi, 31.01.2007, E:2004/2218, K:2007/255).

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75. maddesinin 1. fıkrasında Hazine özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden ecrimisil isteneceği kurala bağlanmıştır. Bu nedenle, terk edilen bu alanların amaç dışı kullanılması halinde ecrimisil alınabileceği kanaatindeyiz.

Bu konudaki yargı kararları ise istikrarlı değildir. Danıştay Onuncu Dairesi 18.05.1992 tarihli ve E:1990/2375, K:1992/2058 sayılı kararı ile yeşil alan olarak 11. madde kapsamında belediyeye terk edildikten sonra belediye tarafından akaryakıt istasyonu olarak kiralanan yer için kiracıdan ecrimisil istenemeyeceğini karara bağlamıştır. Ancak burada dikkate edilmesi gereken husus, Onuncu Dairenin bu kararının “taşınmazı kiralayan kişinin fuzuli şagil olarak nitelendirilmeyeceğine” ilişkin olmasıdır. Bu husus, Danıştay’ın ecrimisille ilgili kararları ile uyumludur.

Buna karşılık Onuncu Daire, 14.05.2004 tarihli ve E:2001/4221, K:2004/4850 sayılı kararı ile intifa hakkına sahip olduğu alanı amacı dışında otogar yapan ve kiralayan belediyeden ecrimisil alınması gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu anlatılanları özetlemek gerekir ise;

- 11. madde kapsamında yapılan terkin, kamunun ortak kullanımına terk olduğu,
- Medeni Kanunun 715. maddesi gereği yararı kamuya ait (kamu-

nun ortak kullanımında bulunan) yerlerin, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu,

- Devlet İhale Kanununun 75. maddesinin 1. fıkrasına göre, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların işgali halinde, fuzuli şağilden ecrimisil istenebileceği,
- Bu nedenle, Hazinece terk edilen yerlerin belediyece ya da üçüncü kişilerce amaç dışı kullanılması halinde Hazinece ecrimisil alınabileceği,

sonucuna varılmaktadır.

D. TERK EDİLEN TAŞINMAZLARIN GERİ ALINMASI

Daha önce belirttiğimiz gibi İmar Kanununun 11. maddesinde “*Bu suretle maledilen arazi ve arsalar belediye veya özel idare tarafından satılamaz ve başka bir maksat için kullanılamaz. Bu hususta tapu kütüğünün beyanlar hanesine gerekli şerh konur. Bu yerlerin kullanılış şekli, yeni bir imar planıyla değiştirilip özel mülkiyete konu olabilecek hale getirildiği takdirde, bu yerler devir alınan idareye belediye veya özel idarece aynı usulle iade edilir. Buna aykırı davranışı sabit olan ilgililer şahsen sorumludur.*” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereği, 11. madde kapsamında terk edilen yerlerin geri alınması iki durumda söz konusu olabilecektir. Bunlar; a) terk edilen yerlerin amaç dışı kullanımı, b) terk edilen taşınmazın imar planının değişmesi sonucu özel mülkiyete konu olabilecek hale gelmesidir.

1. Amaç Dışı Kullanılan Yerlerin Hazine Adına Tescili

Kanun özel mülkiyete konu olma halinde yapılacak işlemi açık olarak belirttiği halde amaç dışı kullanım halinde yapılacak işlemi belirtmemiş, sadece taşınmazın amaç dışı kullanılamayacağını belirtmekle yetinmiştir.

Ancak terk edildikten sonra amaç dışı kullanılan taşınmazların da Hazine tarafından geri alınması gerekir. Çünkü amaç dışı kullanım halinde, terk edilen taşınmaz kamunun ortak kullanımında olmaktan çıkmaktadır. İmar planına göre kullanım amacının hala park, yeşil alan vb. olması sonucu değiştirmemektedir. Taşınmaz, artık kamunun ortak kullanımından çıkarak belli kişilerin kullanımına girmektedir. Bu nedenle, amaç dışı kullanılan taşınmazın Hazine adına tescili gerekir.

3194 sayılı Kanunun 11. maddesi kapsamında terk edilen fakat amaç dışı kullanılan yerlerle ilgili olarak Hazine tarafından açılan tescil davası sonucunda **Yargıtay Ondördüncü Hukuk Dairesi tarafından verilen 25.10.2016 tarihli ve E: 2015/16941, K: 2016/8725 sayılı ilamda** “3194 sayılı Yasanın 11. maddesinde, koşullarının varlığı halinde Hazine arazilerinin belediyeye bedelsiz terk edileceği ve tapu kaydının terkin edileceği; buna göre, belediye ve valiliğin teklifi, Maliye Bakanlığının onayı ile taşınmazın mülkiyetinin belediyeye aktarılacağı öngörülmüştür. (...)

Yukarıda değinildiği biçimde idari bir kararla devredilen taşınmazların amaç dışı kullanımları halinde, mülkiyetleri-

nin geri alınmasının da ancak aynı usul çerçevesinde gerçekleşebileceği açıktır. O halde somut olayda; 3194 Sayılı Yasanın 11. maddesinde öngörülen iadeye ilişkin işlemlerin yapıp yapılmadığının araştırılması; davacı tarafından böyle bir yol izlenmeden eldeki davanın açılmış olması halinde davanın reddine karar verilmesi gerekirken, noksan soruşturmayla yetinilerek yazılı olduğu üzere hüküm kurulmuş olması doğru görülmemiş, bu sebeple kararın bozulması gerekmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Keza Yargıtay Ondördüncü Hukuk Dairesi tarafından verilen 25.09.2017 tarihli ve E: 2015/18626, K: 2017/6792 sayılı kararda da “3194 sayılı Yasanın 11. maddesi uyarınca davacı Hazine tarafından otopark alanında kalması nedeniyle davalı Belediyeye bedelsiz terk edilen dava konusu taşınmazın amaç dışı kullanımını halinde anılan maddenin 3. fıkrası uyarınca aynı usulle iadesinin gerektiği açıktır. İadeye ilişkin usuli işlemler yapılmadan açılan davanın dinlenme olanağı yoktur.” ifadelerine yer verilmiştir.

Bu karardan çıkarılabilecek iki sonuç bulunmaktadır.

Öncelikle Yargıtay, 3194 sayılı Kanunun 11. maddesine göre terk edilen fakat amaç dışı kullanılan yerlerin, tekrar Hazine adına tescil edilebileceği görüşündedir. Kararlarda geçen “*idari bir kararla devredilen taşınmazların amaç dışı kullanımları halinde, mülkiyetlerinin geri alınmasının da ancak aynı usul çerçevesinde gerçekleşebileceği açıktır.*” ifadeleri bu düşünceyi yansıtmaktadır.

İkinci olarak; bu alanların tescili amacıyla dava açılabilmesi için öncelikle Hazine’nin bu alanların tekrar Hazine’ye iadesi için ilgili belediye nezdinde gerekli girişimleri yapması gerekmektedir. Yukarıda vermiş olduğumuz kararda bunun bir dava şartı olarak kabul edildiğini göstermektedir.

2. Terk Edilen Taşınmazların Özel Mülkiyete Konu Hale Gelme Durumunda Terk Eden Kamu İdaresine İadesi

İmar Kanununun 11. maddesine göre terk edilen taşınmazın imar planının değişmesi sonucu özel mülkiyete konulabilecek hale gelmesi (örneğin yol olarak terk edilen taşınmazın konut alanına dönüştürülmesi) durumunda, terk eden kamu idaresine iade edilmesi gerekir.

Yargı kararları da bu yöndedir. Örneğin **Danıştay Altıncı Dairesinin 03.06.1998 tarihli ve E:1997/3703, K:1998/2935 sayılı kararında**, imar planıyla kullanılış biçimi değiştirilerek imar parseli haline getirilen taşınmazların İmar Kanununun 11. maddesinin 3. fıkrası gereğince devir alınan idareye iadesi gerektiği belirtilmiştir.

Taşınmazın iade edilmeyerek belediye adına tescil edilmesi durumunda, belediye aleyhine tapu iptali ve Hazine adına tescil davası açılması gerekir.

Görevli yargı, adli yargıdır; yetkili mahkeme ise taşınmazın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesidir. Daha önceden Hazine ile belediyeler arasında çıkan uyuşmazlıklar, kısaca tahkim kanunu olarak bilinen 3533 sayılı Umumi Mülhak ve

Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Aid Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yolile Halli Hakkında Kanunun 4. maddesi gereği hakemde görülmekteydi. Ancak, 4916 sayılı Kanunla 4. madde değiştirilerek taşınmazın aynına ilişkin davalar hakemin görev alanından çıkarılmıştır. Bu nedenle, özel mülkiyete konu olduğu halde belediye adına tescil edilen taşınmazlar için taşınmazın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde tapu iptali ve Hazine adına tescil davası açılması gerekir.

SONUÇ

İmar Kanununun 11. maddesi kapsamında Hazine ve özel idareye ait arazi ve arsalar, belediyelere ve il özel idarelerine terk edilmektedir. Terk yapılacak Hazine taşınmazlarının öncelikle imar planlarında İmar Kanunu'nun 11. maddesinde sayılan alanlarda kalması gerekmektedir. Bu maddede “İmar planlarında; meydan, yol, su yolu, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerlere rastlayan” taşınmazların belediyelere terk edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

İmar Kanununun 11. maddesi hükmüne göre terk, ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı izni ile olabilmektedir. Kanunda Maliye Bakanlığına verilen bu yetki, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildikten sonra Milli Emlak Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlandığı için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır. **Hatta özel idareye ait taşınmazların terkinde** de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

3194 sayılı İmar Kanununun 11. maddesi kapsamında yapılan taşınmaz terkleri bedelsizdir. Yani, yapılan karşılığında belediye/il özel idaresi tarafından herhangi bir bedel ödenmesi gerekmemektedir. Bununla birlikte, terk edilecek arazi ve arsa üzerinde bina veya başka bir muhdesat mevcutsa, bunların hâlihazır kıymetinin ödenmesi gerekir.

Son olarak belirtmek gerekir ki terk edildikten sonra imar planının değişmesi sonucu özel mülkiyete konu olabilecek hale gelen taşınmazlar ile amaç dışı kullanılan taşınmazların eski malike iadesi gerekir.

Eyüp DEMİR*

BELEDİYELERİN MÜLKİYETİNDE BULUNAN TAŞINMAZLARIN SATIŞINDA KATMA DEĞER VERGİSİNİN İSTİSNA DURUMU

1. GİRİŞ

Türk Medeni Kanununda sayılan arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar, kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler ve benzeri taşınmazlar belediyelerin gelir kalemlerinde önemli bir yer tutmakta olup belediye mülkiyetindeki taşınmazların satışı katma değer vergisinden istisna tutulmuştur. Söz konusu taşınmazların hangi şartlarda istisna olacağı, belediyelere bağlı iştiraklerin aktifindeki taşınmazların satışının katma değer vergisi istisnasına tabi olup olmayacağı bu makalemizde açıklanmıştır.

2. TAŞINMAZ KAVRAMI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 59'uncu maddesinin (d) bendinde, Belediyenin gelirleri "Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler." şeklinde belirtilmiştir. Taşınmaz mallar kavramı çeşitli kanunlarda tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu kanunlar-

dan biri olan Türk Medeni Kanunu'nun 704'üncü maddesinde taşınmaz mülkiyetinin konusu²;

- arazi,
- tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar,
- kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler olarak sayılmıştır.

Türk Vergi Kanunlarında taşınmazdan ziyade taşınmazı da içine alan gayrimenkul kavramından bahsedilmiş olup bu durum 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 269'uncu maddesinde aşağıdaki yazılı **kıymetler gayrimenkuller** gibi değerlendirilir³:

1. Gayrimenkullerin mütemmim cüzileri ve teferruatı;
2. Tesisat ve makinalar;
3. Gemiler ve diğer taşıtlar;
4. Gayrimaddi haklar.

1 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 59. madde.

2 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 704. madde.

3 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 269. madde.

* Müfettiş

şeklinde belirtilmiştir.

Ayrıca 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde gayrimenkul sermaye iradının tarifi şu şekilde yapılmıştır⁴;

Aşağıda yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlar gayrimenkul sermaye iradidir.

1. Arazi, bina (Döşeli olarak kiraya verilenlerde döşeme için alınan kira bedelleri dahildir), maden suları, menba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim çüzileri ve teferruatı.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bu Kanun hükümlerine göre Bina Vergisine tabi olduğu, aynı kanunun 12'nci maddesinde ise Türkiye sınırları içinde bulunan arazi ve arsaların bu kanun hükümlerine göre Arazi Vergisine tabi olacağı belirtilmiştir. Bunun yanında Emlak Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesi binanın tarifini şu şekilde yapmaktadır⁵; Bu Kanundaki bina tabiri, yapıldığı madde ne olursa olsun, gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatın hepsini kapsar.

Bu Kanunun uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yazılı bina mütemmimleri de bina ile birlikte nazara alınır.

Yüzer havuzlar, sair yüzer yapılar, çadırlar ve nakil vasıtalarına takılıp çekilebilen seyyar evler ve benzerleri bina sayılmaz.

4 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 70. madde.

5 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu 2. madde.

3. BELEDİYELERİN TAŞINMAZ SATIŞLARINDA KDV İSTİSNASINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEME

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde verginin konusunu teşkil eden işlemler sayılmış olup 17'nci maddesinde ise istisna halleri belirtilmiştir.

Belediyelerin taşınmaz satışını Katma Değer Vergisi yönünden ilgilendiren Katma Değer Vergisi Kanunu'nun diğer istisnalar başlıklı 17/4-p maddesi hükmü⁶; “Hazinece yapılan taşınmaz teslimi ve kiralamaları, irtifak hakkı tesisi, kullanma izni ve ön izin verilmesi işlemleri ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca yapılan arsa ve arazi teslimleri, belediyeler ve il özel idarelerinin mülkiyetindeki taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimleri” şeklindedir.

Belediyelerin taşınmaz satışını Katma Değer Vergisi yönünden ilgilendiren Katma Değer Vergisi Kanunu'nun önceki diğer istisnalar başlıklı maddesi ise 17/4-r maddesi olup “Kurumların aktifinde en az iki tam yıl süreyle bulunan iştirak hisseleri ile taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler ile bankalara, finansal kiralama ve finansman şirketlerine borçlu olanların ve kefillerinin borçlarına karşılık taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) bankalara, finansal kiralama ve finansman şirketlerine devir ve teslimleri ile bu taşınmaz ve iştirak hisselerinin finansal kiralama ve finansman şirketlerince devir ve teslimi” şeklindedir.

Yukarıdaki iki paragrafta KDV 17/4-r ve 17/4-p maddelerinin karşılaştırılıp

6 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 17. madde.

açıklandığı üzere belediyelerin taşınmaz satış istisnası KDV 17/4-r madde kapsamında iken taşınmazların satışının KDV'den istisna olabilmesi için 2 yıl geçmesi gerekirken belediyelerin taşınmaz satış istisnası KDV 17/4-p madde kapsamına geçtiği için belediyelerin taşınmaz satışlarının KDV'den istisna tutulabilmesi için taşınmazların elde edilme tarihinden itibaren en az 2 yıl geçmiş olması şartı kaldırılmıştır. ***Dolayısıyla belediyeler aktiflerinde bulunan taşınmazların elde ettikleri tarihten itibaren istedikleri tarihte katma değer vergisinden istisnaya tabi tutarak satabilmektedirler.***

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin II/F kısım "4.15. Hazinenin Taşınmaz Teslimi ve Kiralamaları, İrtifak Hakkı Tesisi, Kullanma İzni ve Ön İzin Verilmesi İşlemleri, Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığının Arsa ve Arazi Teslimleri ile Belediye ve İl Özel İdarelerinin Taşınmaz Satışları" başlıklı bölümünde şu açıklamalar yer almaktadır⁷:

"6770 sayılı Kanunla 3065 sayılı Kanununun (17/4-p) maddesine "belediyeler ve il özel idarelerinin mülkiyetindeki taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler" ibaresi eklenmiştir.

3065 sayılı Kanununun (17/4-p) maddesine göre, belediyeler ve il özel idarelerinin mülkiyetindeki taşınmazların satışı (belediye ve il özel idarelerinin bünyelerinde oluşan iktisadi işletmelerin taşınmaz satışları hariç) KDV'den istisnadır.

Diğer taraftan, bölge sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan belediyelerin bu amaçları kapsamında yapmış olduk-

ları işlemler KDV'nin konusuna girmemekle birlikte, belediyelerin ticari, sınai, zirai veya mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri 3065 sayılı Kanununun (1/3-g) maddesi uyarınca KDV'ye tabidir.

Belediyelerin veya il özel idarelerinin bünyesinde bir iktisadi işletme oluşması halinde KDV mükellefiyetinin, belediye veya il özel idarelerinin adına değil, bunların bünyesinde oluşan iktisadi işletme adına tesis edilmesi gerekmektedir. Belediye veya il özel idarelerine ilişkin mükellefiyet tesisinde, söz konusu iktisadi işletmelerin faaliyet konuları dikkate alınacak ve unvanında faaliyet konusuna yer verilecektir.

Buna göre, belediye ve il özel idarelerinin bünyelerinde oluşan iktisadi işletmelerin taşınmaz satışları, 3065 sayılı Kanununun (17/4-p) maddesindeki istisna kapsamında değerlendirilmeyeceğinden, söz konusu iktisadi işletmelerin taşınmaz satışlarında genel hükümlere göre KDV uygulanacaktır."

Dolayısıyla katma değer vergisi genel uygulama tebliği uyarınca belediyelerin aktifinde kayıtlı taşınmazların satışının KDV'den istisna olacağı ancak belediyelerin iştiraklerinde kayıtlı taşınmazların satışında ise genel hükümlere göre KDV'ne tabi tutulacağı belirtilmiştir.

Ayrıca bu konuyla ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan 60 No'lu KDV Sirkülerinde aşağıdaki açıklama yapılmıştır⁸:

"KDV Kanununun 17/4-r maddesine göre, kurumların aktifinde veya belediyeler ile il özel idarelerinin mülkiyetinde, en az iki tam yıl süreyle bulunan taşın-

7 Katma Değer Vergisi Kanununun Genel Uygulama Tebliği

8 60 No'lu KDV Sirküleri

mazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler KDV'den müstesnadır.

(...)

Ancak, istisna hükmü, istisna kapsamındaki kıymetlerin ticaretini yapan kurumların, bu amaçla aktiflerinde bulundurdukları taşınmaz teslimleri için geçerli olmadığından, taşınmazların ticaretini yapan kurumlar ile mülkiyetlerindeki taşınmazları ticari bir organizasyon içinde satan belediyeler ve il özel idarelerinin bu istisnadan faydalanmaları mümkün değildir.”

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan bu sirkülere göre belediyelere ait taşınmazların *ticari bir organizasyon çerçevesinde ve devamlılık arz edecek şekilde satışının yapılması halinde belediye bünyesinde iktisadi işletme oluşması nedeniyle, söz konusu taşınmaz satışlarının genel hükümlere göre KDV'ye tabi tutulacağı belirtilmiştir.*

4. SONUÇ

Belediyelerin taşınmaz satışlarının katma değer vergisinden istisna edilebil-

mesi KDV 17/4-r maddesi kapsamında mülkiyetinde en az iki tam yıl süreyle bulunması şartına bağlıyken kanunda yapılan değişiklikle KDV 17/4-p maddesi kapsamında herhangi bir şarta bağlanmadan istisna edilebilecektir. Belediye iştiraklerinin aktifinde kayıtlı olan taşınmazların satışı ise genel hükümlere göre KDV'ne tabi tutulacaktır. Ayrıca belediyelerin taşınmaz satışı, ticari bir organizasyon kapsamında veya devamlılık arz edecek şekilde yapılırsa belediye bünyesinde bir iktisadi işletme olduğu kabul edileceğinden bu taşınmaz satışı için istisna hükmünden faydalanılamayacaktır.

KAYNAKÇA

- 5393 sayılı Belediye Kanunu.
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu.
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu.
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu.
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu.
- 60 No'lu KDV Sirküleri.

Mustafa DÖNMEZ*

İHTİSAS KOMİSYONLARININ KURULUŞU VE SEÇİMİ YÖNTEMİ

1. GİRİŞ

İhtisas komisyonları, belirli bir alanda uzmanlaşmış, belli sayıda meclis üyelerinden oluşan ve her dönem kurulan kurullardır.

Meclisçe karara bağlanacak konular, öncelikle komisyonlarda ele alınıp, incelenmektedir. Başka bir deyişle, komisyona havale edilen konular ayrıntılı inceleme ve araştırmalar yapıldıktan sonra meclis toplantısında görüşülmeye hazır hale getirilmektedir.

İhtisas komisyonları yoluyla kararların tartışılarak alınması, kararların belediye meclisinde görüşülmeden önce komisyonlarda olgunlaştırılması ve ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınması sağlanmaktadır.

İhtisas komisyonlarının oluşumu ve komisyonlara üye seçim yöntemi, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Bu yazımızda; ihtisas komisyonları-

nın kuruluşu ve komisyonlara üye seçimi üzerinde durulacaktır.

2. KOMİSYONLARININ KURULUŞU

Belediyelerdeki ihtisas komisyonlarını, genel ihtisas komisyonları ve denetim komisyonu olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür.

2.1. İhtisas Komisyonları

Genel nitelikli ihtisas komisyonları, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 24 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konu maddede; *“Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir. İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.”* hükmü,

* İçişleri Bakanlığı, (E) Mahalli İdareler Gn. Md. lüğü, Şube Müdürü

İhtisas komisyonları ile ilgili olarak, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 15 inci maddesinde “Büyükşehir belediye meclisi, (...) üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.” hükmü,

Aynı konuda Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21 inci maddesinde; “Meclis, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, nisbi çoğunlukla en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Büyükşehir belediyelerinde bu komisyonlar en az beş en çok dokuz üyeden oluşturulur. Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üzerinde olan belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonunun (Ek ibare : RG-27/11/2014 - 29188), büyükşehir belediyelerinde ise plan ve bütçe, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, eğitim, kültür, gençlik ve spor ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.

Komisyonlar, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İhtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabi-

rir. Birden fazla komisyonda görev almak mümkündür...” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre; belediye meclisinin, üyeleri arasından **en az üç en fazla beş üyeden**, büyükşehir belediyelerinde ise **en az beş en çok dokuz üyeden** ihtisas komisyonları kurabileceği, komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağını aynı meclis kararında belirtileceği ve komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirleyeceği öngörülmektedir.

İhtisas komisyonlarının kurulması ile ilgili belediye meclis kararında komisyonların görev süresi (3 ay, 6 ay gibi) belirtilmemiş ise, komisyonun görev süresinin belediye meclis karar tarihinden itibaren azami bir yıl olarak değerlendirilebileceği belirtilmektedir.¹

Yasa, ihtisas komisyonu üye sayısının **üçten az beşten fazla**, büyükşehir belediyelerinde ise **beşten az dokuzdan fazla** olamaz diyerek, alt ve üst sınırı belirlemiş, bu sınırlar içinde üye sayısının kaç kişiden oluşacağını belirleme yetkisini belediye meclisine bırakmıştır.²

Bu kapsamda, **il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde;**

- Plan ve bütçe komisyonu,
 - İmar komisyonun,
- kurulması zorunludur.

1 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 14.04.2006 tarihli ve B.05.0.MAH.060001/57692 sayılı görüşü.

2 İhtisas komisyonu üye sayısının tek sayıdan oluşması zorunluluğu bulunmayıp, belediye meclisi isterse **dört**, büyükşehir belediyelerinde ise **altı, yedi, sekiz** olarak da belirleyebilir.

Bu komisyonların dışında kalan sağlık, eğitim, kültür, çevre, hukuk ve tari-feler gibi konularda ihtisas komisyonu kurulması ise belediye meclisinin takdi-rindedir.

Büyükşehir belediyelerinde ise;

- Plan ve bütçe,
- İmar ve bayındırlık,
- Çevre ve sağlık,
- Eğitim, kültür, gençlik ve spor
- Ulaşım

komisyonlarının kurulması zorunludur.

2.2. Denetim Komisyonu

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 25, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 22 nci maddesine göre; il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısının üçten az beşten çok olmamak üzere bir **denetim komisyonu** oluşturulacağı, Komisyonun, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşacağını öngörmüştür.

3. İHTİSAS KOMİSYONLARINA ÜYE SEÇİLMESİ

3.1. Üye Seçim Yöntemi

İhtisas komisyonlarına üye seçiminin ne şekilde yapılacağı, Belediye Kanunu'nun 24 üncü maddesinde gösterilmiştir. Buna göre; ihtisas komisyonları, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına **oranlanması** suretiyle oluşturulacaktır.

Keza, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21 inci maddesinde de, komisyonların, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin, meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulacağından bahisle, ihtisas komisyonlarının kurulmasında nispi çoğunluktan ve oranlama usulünün kullanılacağından söz etmiştir.

Bu kapsamda İçişleri Bakanlığı'nca yayımlanan 2005/36 sayılı genelge ve görüşlerde, ihtisas komisyonlarına üye dağılımının hesaplanmasında "*nispi temsil*" yönteminin kullanılması önerilmiş³ ve 2008 yılı sonlarına kadar uygulama bu yönde sürmüştür.

Her siyasi partinin aldığı oy oranında temsiline imkan sağlayan *nispi temsil* seçim yönteminin 1580 sayılı Yasa'nın yürürlükte bulunduğu yıllarda Danıştay 1. Dairesi'nin 06.10.2000 tarihli ve E.2000/131, K.2000/147 sayılı emsal kararında; "... **belediye meclisinin nisbi temsil ile oluşumunu öngören kanun hükmüne uygun olacağı, belediye meclisi adına görev yapacak komisyonlarda meclisteki siyasi partilerin üye sayıları oranında temsil edilmelerinin, nisbi temsil seçimi sistemi ile geliştirilmiş bulunan demokratik kuralların gereği olduğu**"na hükmedilmiştir. Ancak, bu karara dayanak oluşturan 1580 sayılı Yasa yürürlükten kaldırıldığından, bu kararın uygulama kabiliyeti de kalmamıştır.

Her ne kadar, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21 inci maddesinin

3 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 7.4.2005 tarihli ve B.05.0.MAH.0650002/80970 sayılı Genelgesi (2005/36), İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na hitaben 01.11.2005 tarihli ve 82554 sayılı ve Çorum Valiliği'ne hitaben 6.3.2006 tarihli ve 57366 sayılı görüş yazılarında nispi temsil önerilmiştir.

ilk fıkrasında, ihtisas komisyonlarının nispi çoğunlukla kurulacağını belirtilmesi nedeniyle komisyondaki partiler arası üye dağılımının nispi temsil (d'Hont) yöntemine göre belirlenmesinin hukuka aykırı olduğu, ancak "nispi çoğunluk" şartının komisyonlara üye seçimi ile ilgili olduğu; komisyondaki partiler arası üye dağılımında basit oran/orantı yönteminin uygulanmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmakta iken, nispi temsil (d'hont) yönteminin uygulanmasının mevzuata açıkça aykırılık teşkil edeceği, esasen basit oran yönteminin demokratik teamüllere daha uygun düşüğü tartışmasızdır.

Bu belirsizliğin yeni yerel yönetim yasalarında da devam etmesi üzerine, konu idari yargıda dava konusu olmuştur. İhtisas komisyonları ile ilgili olarak emsal alabileceğimiz Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin 25.09.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/215 sayılı Kararı'nda; "... Erzinan İl Genel Meclisinin toplam üye sayısının 24 olduğu, bu üyelere 17'sinin AKP'ne, 3'ünün MHP'ne, 1'inin CHP'ne ait, diğer 3'ünün de Bağımsız olduğu, anılan siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki belirtilen üye sayısının, meclis üye tam sayısına oranlandırıldığında AKP'nin $17/24 = 0,70$, MHP'nin $3/24 = 0,13$, CHP'nin $1/24 = 0,04$, Bağımsız $3/24 = 0,13$ olduğu, bu oranlara basit usul uygulandığında 5'er üyeden oluşan ihtisas komisyonu üyelerinin dağılımının

AKP	: 0,70 x 5 =	<u>3.50</u>
MHP	: 0,13 x 5 =	<u>0.65</u>
CHP	: 0,04 x 5 =	<u>0.20</u>
Bağımsız	: 0,13 x 5 =	<u>0.65</u>

olduğu, bu oranlardan hareketle üçünün AKP'nden, **diğer iki üyenin de MHP ve bağımsızlardan** seçilmesi gerekirken, nisbi temsil yöntemiyle 5'er kişiden oluşan ihtisas komisyon üyelerinin tamamının AKP'den seçildiği anlaşılmaktadır.

....

Dolayısıyla 5'er kişiden oluşan ihtisas komisyonu üyelerinin tamamının anılan Yönetmeliğin 20. maddesi uyarınca nisbi temsil yöntemiyle AKP'den seçilmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır."

Daha sonra bu konuda **Sivas İdare Mahkemesi**'nin 27.04.2009 günlü ve E.2008/1088, K.2009/392 sayılı Kararı'nda; "... *bu madde hükmünden, komisyonlara üye dağılımında 'basit orantı' yönteminin benimsendiğini anlamak gerekir. Zira basit orantı yöntemiyle ihtisas komisyonlarına üye dağılımı yapılması 'temsilde adalet' ilkesine daha uygun düşmektedir.*" hükmüne yer verilmiştir. Bu Karar üzerine basit orantı yöntemi İçişleri Bakanlığı'na da benimsenmiştir.

Uygulama bu yönde devam ederken, İzmir 1. İdare Mahkemesi, ihtisas komisyonu üyeliklerinin seçiminde nispi temsil uygulanacağı yönünde bir karar⁴ vermişse de, Danıştay Sekizinci Dairesi'nin İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin temyize konu kararının bozulmasına karar vermiştir.⁵

İl genel meclis üyeleri arasından ihtisas komisyonu üyeliklerine yapılacak seçimle ilgili olup, belediyeler için de emsal

4 İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.06.2010 gün ve E:2009/756, K:2010/897 sayılı kararı.

5 Danıştay 8. Dairesi 19.02.2014 tarih ve E:2011/12, K:2014/1122 sayılı kararı

alabileceğimiz **Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 19.02.2014 tarihli ve E:2011/12, K:2014/1122** sayılı Kararı'nda ise; “

...

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, ihtisas komisyonlarına üye seçiminin nisbi çoğunlukla gerçekleştirileceği, bununla birlikte komisyondaki üyelerin parti dağılımının, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle belirleneceği, dolayısıyla anılan hususta basit oran yönteminin benimsendiği sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan, basit oran yöntemiyle komisyondaki partiler arası üye dağılımının belirlenmesi, temsilde adalet ilkesine, çoğulcu demokrasi anlayışına ve ihtisas komisyonlarının kurulmasından beklenen faydaya daha uygun düşmektedir.

Her ne kadar, İdare Mahkemesince, İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 20.maddesinin ilk fıkrasında ihtisas komisyonlarının nisbi çoğunlukla kurulacağını belirtilmesi nedeniyle komisyondaki partiler arası üye dağılımının nisbi temsil (D'Hont) yöntemine göre belirlenmesinde hukuka aykırılık olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş ise de, anılan “nisbi çoğunluk” şartının komisyonlara üye seçimi ile ilgili olduğu; komisyondaki partiler arası üye dağılımında basit oran metodunun uygulanmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmakta iken, ülkemiz seçim sisteminin genelinde uygulandığından bahisle nisbi temsil (D'hont) metodunun uygulanmasının mevzuata açık bir aykırılık teşkil edeceği; basit oran metodunun

demokratik teamüllere daha uygun düştüğü göz önünde bulundurulduğunda dava konusu işlemde hukuka uyarlık ve Mahkeme kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin temyize konu kararının bozulmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere anılan mahkemeye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 19.02.2014 tarihinde oybirliği ile karar verildi.” denilerek, ihtisas komisyonlarına üye seçiminin “nisbi çoğunluk”la gerçekleştirileceği, ancak partiler arası üye dağılımında basit oran yönteminin uygulanmasının temsilde adalet ilkesine, çoğulcu demokrasi anlayışına ve ihtisas komisyonlarının kurulmasından beklenen faydaya daha uygun düşeceğine hükmedilmiştir.

Danıştay'ın bu kararından sonra uygulama bu yöne evrilmiştir. Nitekim, **Denizli İdare Mahkemesi'nin 15.07.2014** günlü ve E.2014/805 sayılı Kararı'nda; “... Dava dosyasının incelenmesinden; 30.03.2014 tarihinde yapılan seçimler sonucu Denizli İli, Merkezefendi İlçesi, Belediye Meclisinin A Partisinden 21 üye, C Partisinden 12 üye ve M Partisinden de 5 üye olmak üzere toplam 38 üyeden oluştuğu, davaya konu edilen 13.04.2014 tarih ve 5 nolu kararla 5393 sayılı Belediye Kanununun 24. maddesi gereğince bir yıl görev yapmak üzere oluşturulan 4 adet ihtisas komisyonunda partiler arası üye dağılımının nispi temsil sistemine göre (D'Hondt) belirlendiği, bunun neticesinde 5 üyeden oluşan ihtisas komisyonlarının

A Partili ve C Partili üyelerin katılımıyla oluşturduğu, yukarıda anılan ilgili mevzuatta ihtisas komisyonlarındaki partiler arası üye dağılımında basit oran sisteminin benimsendiği ve basit oran sisteminin uygulanması durumunda davacının mensubu olduğu M Partisinden 5 kişilik ihtisas komisyonlarına üye katılımının gerçekleşeceği ileri sürülerek mevzuata aykırı bir şekilde nispi temsil sistemi benimsenerek alınan kararın iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve dava dosyasının birlikte değerlendirilmesinden, ihtisas komisyonlarına üye seçiminin nispi çoğunlukla gerçekleştirileceği, bununla birlikte komisyondaki üyelerin parti dağılımının, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle belirleneceği, dolayısıyla anılan hususta basit oran yönteminin benimsendiği sonucuna varılmaktadır. Ayrıca, basit oran yöntemiyle komisyondaki partiler arası üye dağılımının belirlenmesi temsilde adalet ilkesine, çoğulcu demokrasi anlayışına ve ihtisas komisyonlarının kurulmasından beklenen faydaya daha uygun düşmektedir.

Her ne kadar, davalı idare tarafından komisyondaki partiler arası üye dağılımının İçişleri Bakanlığı'nın 2005/36 sayılı genelgesi uyarınca nispi temsil (D'Hont) yöntemine göre belirlenmesi gerektiği belirtilmekte ise de, anılan "nispi çoğunluk" şartının komisyonlara üye seçimi ile ilgili olduğu; komisyondaki partiler arası üye dağılımında basit oran metodunun uygulanmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmakta iken, ülkemiz seçim sisteminin

genelinde uygulandığından bahisle, nispi temsil (D'Hont) metodunun uygulanmasının mevzuata açık aykırılık oluşturacağı; basit oran metodunun demokratik teadmüllere daha uygun düştüğü göz önünde bulundurulduğunda dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Danıştay Sekizinci Dairesinin 19.02.2014 tarih ve E:2011/12, K:2014/1122 sayılı kararı da bu yöndedir.

Öte yandan, Belediye Meclisi ihtisas komisyonlarına üye seçiminin yapılması, çalışmaların başlamış ve devam ediyor olması, dolayısıyla demokratik temsilin hukuka uygun olarak yerine getirilmemiş olması nedeniyle alınacak kararların demokratik temsil tesis edilmeden alınması nedeniyle telafisi imkansız zararlar doğacağı açıktır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 sayılı Kanununun 27. maddesi uyarınca teminat alınmaksızın **yürütülmesinin durdurulmasına**, kararın tebliğ tarihinden itibaren yedi (7) gün içerisinde Denizli Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz yolu açık olmak üzere, 15.07.2014 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi." denilmiştir.⁶

Böylece, ihtisas komisyonu üyeliklerinin belirlenmesinde **basit orantı/basit oran** yöntemi kabul görmüştür.

⁶ Denizli İdare Mahkemesi'nin dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulması kararının kaldırılmasına karşı, Merkezefendi Belediyesince Denizli Bölge İdare Mahkemesi nezdinde yapılan itiraz, söz konusu Mahkemece verilen kararda yasaya aykırılık bulunmadığından 24.07.2014 gün ve 2014/189 sayılı Karar ile reddedilmiştir.

3.2. Komisyonların Üye Sayısı ve Partilere Düşen Üye Sayılarının Belirlenmesi

Belediye meclisi, komisyonlara üye seçimi yapmadan önce, yasanın belirlediği alt ve üst sınırlar içerisinde kalmak koşuluyla her bir komisyon için “üç, dört veya beş üyeden oluşur” şeklinde üye sayısını belirlemesi gerekir.

Bunu müteakip, siyasi parti gruplarının ve bağımsız üyelerin komisyonunda temsil edilecekleri üye sayısı, meclis başkanı tarafından oranlama yöntemiyle belirlenerek, grup başkanlıklarına ve bağımsız üyelere önceden yazılı olarak bildirilir. Bu hesaplamada, yukarıda belirtildiği gibi, “*siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin, meclis üye tam sayısına oranlaması*” şeklindeki **basit oran/orantı yöntemi** kullanılacaktır.

Komisyonlara üyelerin oransal dağılımında küsuratlı sayı çıkarsa üyenin hangi partiye ait olduğu nasıl tespit edilecektir? Bunun tespiti için küsuratlı sayılara bakılması gerekir.

Zira, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'ne göre; “*Toplantı ve karar yerter sayılarının hesabında kesirli sayılar tam sayıya yükseltilir* (m.10/5). Ayrıca Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin yukarıda alıntıladığımız 25.09.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/215 sayılı Kararı'nda küsurat büyüklüğü dikkate alınmıştır.

Bu nedenle, tam sayılardan sonra, yani virgülden sonra rakamın büyüklüğü ne olursa olsun küsuratlı sayılara bakılması gerekir. Bunun dışında komisyona üye belirlenmesinde siyasi partilerin mahalli idareler genel seçiminde aldığı oy oranına bakılması, bazı meclis üyelerinin parti değiştirmiş olmaları durumunda siyasi partilerin mahalli idareler seçiminde başlangıçta çıkardığı üye sayılarına bakılması ve üye sayılarındaki eşitlik nedeniyle kur'a çekilmesi gibi mevzuatta yer almayan yöntemlere başvurulmasının doğru olmadığını düşünüyoruz.

Örnekler

Basit oran yöntemine göre; her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının, meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle yüzdelik oranları hesaplanır. Elde edilen oranlar, ihtisas komisyonu kaç üyeden oluşacaksa, o sayı ile çarpılarak her bir siyasi partiye ve bağımsız üyelere düşen komisyon üye sayısı bulunur.

Örnek 1 : 32 üyeli (belediye başkanı A Partisine dahil) bir belediye meclisini ele alalım. İmar komisyonuna en az 3, en fazla 5 üye seçilecektir. Mecliste A, B, C, D partileri ile bağımsız üyelerin temsil edildiğini ve meclisçe imar komisyonuna 5 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Sağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 16	16 / 32 x 5	2,50	3
B Partisi : 8	8 / 32 x 5	1,25	1
C Partisi : 5	5 / 32 x 5	0,78	1
D Partisi : 2	2 / 32 x 5	0,31	0
Bağımsız : 1	1 / 32 x 5	0,16	0
Toplam : 32		5,00	5

Partilerin komisyona üye dağılımına esas oy oranına bakıldığında, tam ve küsuratlı sayılarda imar komisyonu üye dağılımı; A Partisi : 3, B Partisi : 1, C Partisi : 1, D Partisi : 0, Bağımsızlara düşen üye sayısı 0 şeklinde olmaktadır.

Örnek 2 : 32 üyeli (belediye başkanı A Partisine dahil) aynı belediye meclisinde, meclisin A, B, C, D partileri ile bağımsız üyelerce temsil edildiğini ve imar komisyonuna 4 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Dağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye Sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 16	16 / 32 x 4	2,00	2
B Partisi : 8	8 / 32 x 4	1,00	1
C Partisi : 5	5 / 32 x 4	0,63	1
D Partisi : 2	2 / 32 x 4	0,25	0
Bağımsız : 1	1 / 32 x 4	0,12	0
Toplam : 32		4,00	4

Buna göre 5 kişilik İmar komisyonun partilere göre dağılımı (A) Partisi : 2, (B) Partisi: 1, (C) Partisi: 1 ve D Partisi: 0, Bağımsız : 0 üye şeklinde olacaktır.

A Partisine dahil) **belediye** meclisinde, meclisin A, B, C, D partileri ile bağımsız üyelerce temsil edildiğini ve imar komisyonuna 3 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Dağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye Sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 16	16 / 32 x 3	1,50	2
B Partisi : 8	8 / 32 x 3	0,75	1
C Partisi : 5	5 / 32 x 3	0,47	0
D Partisi : 2	2 / 32 x 3	0,19	0
Bağımsız : 1	1 / 32 x 3	0,09	0
Toplam : 32		3,00	3

Buna göre 3 kişilik İmar komisyonun partilere göre dağılımı (A) Partisi : 2, (B) Partisi: 1, (C) Partisi: 0, (D) Partisi: 0 ve Bağımsız : 0 üye şeklinde olacaktır.

Örnek 4 : 100 üyeli (belediye başkanı B Partisine dahil) bir büyükşehir beledi-

ye meclisinde plan ve bütçe komisyonuna en az 5, en fazla 9 üye seçileceğini, mecliste A, B, C, D ve E partilerinin temsil edildiğini ve meclisçe komisyona 7 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Dağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye Sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 36	36 / 100 x 7	2,52	2
B Partisi : 32	32 / 100 x 7	2,24	2
C Partisi : 15	15 / 100 x 7	1,05	1
D Partisi : 9	9 / 100 x 7	0,63	1
E Partisi : 8	8 / 100 x 7	0,56	1
Toplam : 100		7,00	7

Komisyon üyeliklerinin dağılımında böyle bir tablo karşımıza çıktığında iki alternatif yönetime başvurulabilir:

1. Belediye meclisi, plan ve bütçe komisyonunun 7 üyeden oluşmasını kararlaştırmışsa, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği (m.10/5) ve Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin 25.09.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/215 sayılı Kararı'ndan hareketle, partilerin komisyona üye dağılımına esas olmak üzere tam ve kusurahtlı sayılara bakılması gerekir.

Bu bağlamda önce **tam sayılara** bakıldığında A Partisinin 2, B Partisinin 2, C Partisinin 1 üye çıkardığı görülmektedir. Bu durumda geriye kalan **iki üyenin** hangi partiye ait olduğu nasıl tespit edilecektir ?

Bunun tespiti için kusurahtlı sayılara bakılması gerekir. Buna göre, en büyük kusurahtın D Partisi : ...,63, E Partisi : ...,56

olduğu dikkate alındığında iki üyeden birinin D Partisine, diğerinin E Partisine düştüğü görülmektedir.

Buna göre, imar komisyonu üyelerinin dağılımı; A Partisi : 2, B Partisi : 2, C Partisi : 1, D Partisi : 1 ve E Partisi : 1 şeklinde olacaktır.

2. Belediye meclisi plan ve bütçe komisyonu 7 üye yerine 8 üyeden oluşmasını kararlaştırabilir. Bu durumda komisyon üyeliklerinin partilere dağılımı; A Partisi : 3, B Partisi : 2, C Partisi : 1, D Partisi : 1 ve E Partisi : 1 şeklinde olacaktır.

Örnek 5 : 46 üyeli (belediye başkanı A Partisine dahil) belediye meclisinde, meclisin A, B, C, D partilerine ait üyelerce temsil edildiğini ve **denetim komisyonuna** 5 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Dağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye Sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 25	25 / 46 x 5	2,72	3
B Partisi : 10	10 / 46 x 5	1,09	1
C Partisi : 6	6 / 46 x 5	0,65	1
D Partisi : 5	5 / 46 x 5	0,54	0
Toplam : 46		5,00	5

Belediye meclisi denetim komisyonunun **5 üyeden** oluşmasını kararlaştırmışsa, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği (m.10/5) ve Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin 25.09.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/215 sayılı Kararı'ndan hareketle, partilerin komisyona üye dağılımına esas olmak üzere tam ve küsuratlı sayılara bakılması gerekir.

Bu bağlamda önce **tam sayılara** bakıldığında A Partisinin 2, B Partisinin 1 üye çıkardığı görülmektedir. Bu durumda geriye kalan **iki üyenin** hangi partiye ait olduğu nasıl tespit edilecektir ?

Bunun tespiti için küsuratlı sayılara bakılması gerekir. Buna göre, en büyük

küsuratların A Partisi : ..,72, C Partisi : ..,65 olduğu dikkate alındığında iki üyeden birinin A Partisine, diğerinin C Partisine düştüğü görülmektedir.

Buna göre, denetim komisyonu üyelerinin dağılımı; A Partisi : 3, B Partisi : 1, C Partisi : 1, D Partisi : 0 şeklinde olacaktır.

Örnek 6 : 26 üyeli (belediye başkanı A Partisine dahil) bir belediye meclisinde, mecliste A, B ve C partilerinin temsil edildiğini ve **denetim komisyonuna** 3 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Dağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye Sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 12	12 / 26 x 3	1,39	1
B Partisi : 10	10 / 26 x 3	1,15	1
C Partisi : 4	4 / 26 x 3	0,46	1
Toplam : 26		3,00	3

Belediye meclisi denetim komisyonunun **3 üyeden** oluşmasını kararlaştırmışsa, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği (m.10/5) ve Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin 25.09.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/215 sayılı Kararı'ndan hareketle, partilerin komisyona üye dağılı-

mına esas olmak üzere tam ve küsuratlı sayılara bakılması gerekir.

Bu bağlamda önce **tam sayılara** bakıldığında A Partisinin 1, B Partisinin 1 üye çıkardığı görülmektedir. Bu durumda geriye kalan **bir üyenin** hangi partiye ait olduğu nasıl tespit edilecektir ?

Bunun tespiti için küsuratlı sayılara bakılması gerekir. Buna göre, en büyük küsuratların C Partisi : ...,46 olduğu dikkate alındığında bir üyenin C Partisine düştüğü görülmektedir.

Buna göre, denetim komisyonu üyelerinin dağılımı; A Partisi : 1, B Partisi : 1, C Partisi : 1 şeklinde olacaktır.

Ancak hemen belirtelim ki, bu komis-

yonun üye sayısının 4 veya 5 olarak belirlenmesi de mümkündür.

Örnek 7 : 38 üyeli (belediye başkanı A Partisine dahil) bir belediye meclisinde, mecliste A, B ve C partilerinin temsil edildiğini ve **denetim komisyonuna** 4 üye seçilmesinin kararlaştırıldığını varsayalım. Bu üyelerin partilere göre dağılımı şu şekilde hesaplanacaktır:

Meclis Üye Dağılımı (Bel. Bşk. dahil)	Üye Sayısı/Üye Tam Sayısı (% Hesabı)	Komisyon Üye Oranı (%)	Komisyon Üye Sayısı
A Partisi : 21	21 / 38 x 4	2,21	2
B Partisi : 12	12 / 38 x 4	1,26	1
C Partisi : 5	5 / 38 x 4	0,53	1
Toplam : 38		4,00	4

Belediye meclisi denetim komisyonunun **4 üyeden** oluşmasını kararlaştırmışsa, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği (m.10/5) ve Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin 25.09.2008 günlü, YD İtiraz No:2008/215 sayılı Kararı'ndan hareketle, partilerin komisyona üye dağılımına esas olmak üzere tam ve küsuratlı sayılara bakılması gerekir.

Bu bağlamda önce **tam sayılara** bakıldığında A Partisinin 2, B Partisinin 1 üye çıkardığı görülmektedir. Bu durumda geriye kalan **bir üyenin** hangi partiye ait olduğu nasıl tespit edilir ?

Bunun tespiti için küsuratlı sayılara bakılması gerekir. Buna göre, en büyük küsuratların C Partisi : ...,53 olduğu dikkate alındığında bir üyenin C Partisine düştüğü görülmektedir.

Buna göre, denetim komisyonu üyelerinin dağılımı; A Partisi : 2, B Partisi : 1, C Partisi : 1 şeklinde olacaktır.

Hemen belirtelim ki, meclisin bu komisyonun üye sayısını 4 veya 5 olarak be-

lirlenmesi de mümkündür.

3.3. İki veya Daha Fazla Partinin Meclis Üye Sayısının Aynı Olması Durumunda İhtisas Komisyonu Üyelerinin Dağılımı

Belediye meclisinde siyasi partilerin veya bağımsız üyelerin üye sayısının aynı olması ya da komisyona üye dağılımının yapılmasında oranların eşit çıkması halinde, komisyona hangi parti/partilerden üye seçileceği konusunda kimi zaman güçlükler yaşanmaktadır.

İhtisas komisyonlarının kimlerden ve ne şekilde oluşacağı, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 24 ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21 inci maddesinde açıklanmıştır. Söz konusu madde; "Meclis, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, **nisbi çoğunlukla** en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Büyükşehir belediyelerinde bu komisyonlar en az beş en çok dokuz üyeden oluşturulur. Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. İl ve ilçe belediyeleri

ile nüfusu 10.000'in üzerinde olan belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonunun kurulması zorunludur.

Komisyonlar, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İhtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir. Birden fazla komisyonda görev almak mümkündür." hükmünü taşımaktadır.

Söz konusu Yasa ve Yönetmelik hükümlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabileceği, ihtisas komisyonlarının, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulacağını öngörülmektedir.

Ancak, burada zaman zaman karşıımıza şöyle bir sorun ortaya çıktığı görülmektedir: İhtisas komisyonu oluşturulurken, partilerin meclis üye sayısının aynı olması ya da partilerin oranlarında eşitlik bulunması halinde, ihtisas komisyonu üyelerinin dağıtımı ne şekilde paylaştırılacaktır?

Bu konuda Yasa ve Yönetmelik'te açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, 24 ünü maddedeki; "*Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.*" hükmü bize yol gösterici nitelikte olup, bu hükümden hareketle ihtisas komisyonu dört olarak belirlenebilir. Nitekim, konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce Tokat İli Sulusaray Belediye Başkanlığı'na verilen 8.2.2005 tarihli ve B.05.0.

MAH.0.65.0002/80326 sayılı görüşte; partilerin eşit üye sayısına sahip olduğu meclislerde, "... 3 ve 5 kişilik komisyon kurulması halinde oranlarda eşitlik bulunduğundan bu mümkün olamamaktadır. Kanunda üçten az, beşten fazla olmamak üzere denildiğine göre, 4 kişilik komisyon üyeliğinin 2 A Partisi, 2 B Partisi olarak paylaştırılması uygun olacaktır..." denilerek, partilerin mecliste eşit üye sayısına sahip olmaları durumunda, 3 ve 5 kişilik komisyon oluşturulması yerine 4 kişilik komisyon oluşturulmasının uygun olacağı görüşüne yer verilmiştir.

Yine, aynı konuda Yalova Valiliği'nin; Kuru Belediye Meclisi'nin, belediye başkanı dahil olmak üzere toplam 10 üyesinin bulunduğu, bu üyelerden **3 adedinin A Partisi, 2 adedinin B Partisi, 2 adedinin C Partisi, 2 adedinin D Partisi'**ne mensup olduğundan bahisle, ihtisas komisyonlarına üye seçiminin ne şekilde yapılacağına ilişkin görüş talebi üzerine İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce verilen 20.05.2010 tarih ve B. 05. 0. MAH . 0060001 . 521. 2010 . 77.255 / 14866 - 53353 sayılı görüşte; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 24, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21 inci maddesi hükümleri ile komisyonlara üye dağılımında 'basit orantı' yönteminin esas alınması gerektiğini belirten Sivas Bölge İdare Mahkemesi'nin 25.09.2008 günlü ve 2008/215 sayılı Kararı ve Danıştay 1. Dairesi'nin 06.10.2000 günlü ve E.2000/131, K.2000/147 sayılı Kararı'ndan söz edilerek; "... belediye meclisinin, ihtisas komisyonlarına, meclisteki partilerin üye sayıları oranında basit orantı yöntemiyle komisyon üyesi seçmeleri gerekmekte olup, 3 üyeli bir ihtisas komisyonu oluşturulması durumunda mecliste yer alan partilerin bazısı komis-

yonda temsil edilemeyeceğinden, temsilde adaletin sağlanması açısından söz konusu belediyenin en az 4 kişiden oluşan bir ihtisas komisyonu kurabileceği, ihtisas komisyonunun beş kişiden oluşması durumunda mecliste üç üyesi bulunan partinin komisyonunda 2 üye ile temsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.” denilerek, partilerin mecliste eşit üye sayısına sahip olmaları durumunda, 3 ve 5 kişilik komisyon oluşturulması yerine 4 kişilik komisyon oluşturulmasının uygun olacağı görüşüne yer verilmiştir.

3.4. Komisyonlara Üye Seçilmesi

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin “İhtisas komisyonlarının oluşumu” başlıklı 21 inci maddesinin birinci fıkrasında ise; “Meclis, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, **nisbî çoğunlukla** en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir... Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler.” hükmü mevcuttur.

Bunu müteakip, siyasi parti gruplarının ve bağımsız üyelerin komisyonunda temsil edilecekleri üye sayısı, meclis başkanı tarafından oranlama yöntemine göre belirlenerek, grup başkanlıklarına ve bağımsız üyelere önceden yazılı olarak bildirilir.

Her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin ihtisas komisyonları üye sayısı bu şekilde belirlendikten sonra, meclisçe bu komisyonlara **siyasi parti grupları** ve **bağımsız üyeler adına** üye seçimi yapılır.

Mecliste temsil edilen siyasi parti grupları ve bağımsız üyeler, en az kendilerine düşen üye sayısı kadar komisyonlara aday gösterirler. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21 inci maddesine göre; ihtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir.

Öte yandan, komisyonların toplam üye sayısının, meclis üye tam sayısından fazla olduğu durumlarda, **komisyona üye veremeyen siyasi partilerin üyeleri ile bağımsız üyeler, meclis kararıyla komisyonlarda görev alabilirler.**

Örneğin, 30 bin nüfuslu, 15 belediye meclis üyesi bulunan bir belediyede **dört komisyon** kurulması ve komisyon üyelerinin 5'er üyeden oluşturulmasının kararlaştırıldığını varsayalım. Buna göre; dört komisyonun toplam üye sayısının (20), meclis üye tam sayısından (bşk dahil 16) fazla olduğu için, komisyona üye veremeyen siyasi partilerin üyeleri ile bağımsız üyeler, meclis kararıyla bu komisyonlarda görev alabileceklerdir. Ancak, aynı belediyede **3 komisyon** kurulması ve komisyon üyelerinin 5'er üyeden oluşturulması durumunda üç komisyonun toplam üye sayısı (15), meclis üye tam sayısından (bşk dahil 16) fazla olmadığı için, bu komisyonlarda komisyona üye veremeyen siyasi partilerin üyeleri ile bağımsız üye görev alamazlar.

Nitekim, komisyona üye vermesi gereken siyasi partiden komisyona seçilecek yeteri kadar üye varken, diğer parti üyelerinin aday gösterilmesi ve üye seçilmesi, kanun hükümlerine aykırıdır. Nitekim, Ankara 2. İdare Mahkemesi, bir partiye mensup meclis üyelerinin, komisyon üyeliğine seçilebilmesi için bu kişilerin bir parti grubunu temsilen aday olmaları ya da o parti grubunca aday gösterilmeleri gerektiğine hükmetmiştir.⁷ Bu nedenle, aday olmayan ya da parti grubunca aday gösterilmeyen bir meclis üyesinin komisyona üye seçilebilmesi mümkün değildir. Bu konuda İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce

⁷ Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 23.09.2010 tarihli ve E.2010/331, K.2010/1226 sayılı Kararı

verilen görüşte; “... belediye meclisi imar komisyonunun meclisteki siyasi partilerin üye sayıları oranında temsil edilmeleri sağlanmaksızın oluşturulmalarında hukuka uyarlılık bulunmadığından itirazın kabulüyle ... belediye meclisinin 7.6.2000 günlü, 177 sayılı kararının iptaline karar verildiği belirtilmektedir.

Buna göre; ilgili mevzuat hükümleri ve Danıştay 1. Dairesinin yukarıda açıklanan emsal kararı dikkate alınarak söz konusu ihtisas komisyonunda belediye meclisinde temsil edilen partilerin aldıkları oy oranında temsil edilmelerinin sağlanması gerektiği, itiraz halinde ihtisas komisyonunun seçimi ile ilgili belediye meclisi kararının dava konusu edilebileceği hususunun göz önünde bulundurulması gerektiği,” belirtilmiş, devamla “Öncelikle ihtisas komisyonunun ‘kanunun öngördüğü şekilde oluşturulması gerektiği’, komisyonun, kanunun öngördüğü şekilde oluşturulmadan toplanamayacağı,” değerlendirmesine yer verilmiştir.

Komisyonunda temsil edilecek siyasi partilerin adayları, **meclisçe partiler itibarıyla oylanır** ve en yüksek oy alan komisyon üye sayısı kadar kişi komisyona üye seçilir. Örneğin, 5 kişilik İmar Komisyonunda (A) Partisine 3 üyelük düştüğünü, (A) Partisinden 5 kişinin komisyon üyeliği için aday olduğunu varsayalım.

(A) Partisinin adaylarından komisyon 3 üye seçmek için, meclis üyeleri oy pusulasına en fazla 3 aday ismi yazabilecektir. Çıkan oylar sıraya konulduğunda, en çok oy alan ilk 3 aday komisyon üyesi seçilecektir. Diğer partiler adına komisyon üyeleri de aynı yöntemle seçilecektir.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İhtisas komisyonları belediye meclisleri kararlarının tartışılarak alınması,

kararların mecliste görüşülmeden önce komisyonlarda olgunlaştırılması ve ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınması amacıyla kurulmaktadır.

Komisyonların aylık en fazla çalışma süreleri saklı kalmak üzere ne kadar süre için kurulacağı meclis tarafından belirlenecek, ancak bu süre bir yılı aşamayacaktır. Dolayısıyla en fazla bir yılda komisyon üyelerinin seçimi yenilenecek ve komisyonun varlığının devam edip etmeyeceğine meclis tarafından karar verilecektir.

İhtisas komisyonlarına üye seçiminin **nispi çoğunlukla** gerçekleştirilecek, üyelerin partilere dağılımı ise, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin **meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması** suretiyle belirlenecektir. Bu amaçla, basit oran/orantı yöntemi kullanılacaktır.

İhtisas komisyonlarından **imar komisyonu en fazla 10 iş günü, diğer komisyonlar ise 5 iş günü** içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırmaları gerekmektedir. İhtisas komisyonları, meclis toplantısının ardından kendisine havale edilen konuları **müteakip meclis toplantısında** karara bağlayacaktır.

İhtisas komisyonlarının etkin ve verimli çalışmalarını temin için uzman kişilerden de yararlanma olanağı bulunmaktadır.

Meclis kararlarında olduğu gibi, komisyon raporlarının halka duyurulması ve isteyenlere belediye meclisince tespit edilecek bedel karşılığında verilmesi öngörülerek halkın denetimi amaçlanmaktadır.

Ahmet SANDAL*

RİSKLİ ALANLAR, RİSKLİ YAPILAR VE BELEDİYELER

1.GİRİŞ

Riskli alanlar ve riskli yapılar denildiğinde hemen aklımıza deprem tehlikesi ve bu tehlikeye karşı gerçekleştirilecek kentsel dönüşüm gelir. Kentsel dönüşüm deprem ve benzeri afetlerde can ve mal kaybından korunmak, istenmedik olaylar yaşamamak için gerekli olduğu kadar, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek için de şarttır. Riskli alan ve riskli yapılar konusu, deprem ihtimaline karşı kentsel dönüşüm ve gelişim alanlarının ilanı ile yenileme alanlarının ilan edilmesi ile eski ve risk oluşturan binaların yıkılması süreçlerini bünyesinde ihtiva eder. Bu süreçlerde Belediyeler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ayrı ayrı görev ve yetkilere sahiptir.

Bu yazıda, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması

Hakkında Kanun kapsamında kalarak riskli alanlar, riskli yapılar ve belediyeler bağlamında açıklamalarda bulunulacaktır. Elbette sözkonusu süreçlerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı en mühim ve kilit role sahiptir. Ancak, bu yazıda bu üç süreç yalnızca Belediyeler açısından ele alınarak incelenecektir.

Yazımıza başlamadan önce şunu net olarak belirtelim. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ın Pazarcık İlçesinde saat 04:17'de meydana gelen 7.7 şiddetinde ve aynı gün Kahramanmaraş'ın Elbistan İlçesinde saat 13:24'te meydana gelen 7.6 şiddetindeki iki depremde 50 bin civarında can kaybı, 100 bin civarında yaralanma ve yüzbinlerce konutun ve işyerinin yıkılması bir kez daha göstermiştir ki, yanlış imar planları, yumuşak zemin, kalitesiz malzeme ile kalitesiz işçilik, ahlsız müteahhit ve denetimsizlik ortaya çıkan bu acı tablonun müsebbibidir.

Bu şekildeki bir tespitten sonra konumuza ilişkin kavramların tanım ve açıklamasıyla başlayalım.

* Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İç Denetçi & Kamu Yönetimi Uzmanı & Etik Eğitici

2. RİSKLİ ALAN VE KENTSEL DÖNÜŞÜM İLE İLGİLİ KAVRAM VE AÇIKLAMALAR

1-Riskli Alan: 16.05.2012 tarih ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanununun 2. Maddesinde riskli alan şöyle tanımlanmıştır. Zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan alanı ifade eder.

2-Riskli Yapı: Riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmi ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapıdır.

3- İdare: Söz konusu Kanuna göre idare denildiğinde, Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu sınırlar dışında il özel idareleri, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri ve Bakanlık tarafından yetkilendirilmesi hâlinde büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçe belediyeleri anlaşılmalıdır.

4-Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı: 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73. maddesinde kentsel dönüşüm alanı ile ilgili hükümler mevcuttur. Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı, Belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulanan alanlardır.

5- Yenileme Alanı: 16.06.2005 tarih

ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunda yenileme alanları ile ilgili hükümler mevcuttur. Yenileme alanı, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması maksadıyla oluşturulacak alanlardır.

3. RİSKLİ ALAN İLE KENTSEL DÖNÜŞÜM, GELİŞİM VE YENİLEME ALANLARI İLAN EDİLMESİNDE MAKSAT, MİSYON VE VİZYON

1-Riskli Alan ile Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı İlan Edilmesinde Maksat, Misyon ve Vizyon:

Bilindiği üzere, şehirlerimizin büyük ekseriyetinde çarpık ve plansız kentleşmeden dolayı, afet riski taşıyan milyonlarca bina mevcuttur. Afet riskinin başında depremler ve sel baskınları gelmektedir. Bundan dolayı deprem, sel baskınları ihtimali yüksek olan yerlerde riskli alan ilanı ve bu ilandan sonra da kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri gerçekleştirmek bir gerekliliktir.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanununun 1. maddesinde, “*bu Kanunun amacı; afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir*” denilmektedir. Bu cümleden anlaşılmaktadır ki, **riskli alan ilan edilmesindeki maksat ister kırsal alanda, isterse şehirde olsun, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek, bu alanlardaki yapılarda iyileştirme, tasfiye ve yenileme çalışmalarını gerçekleştirmektir.**

5393 sayılı Kanuna göre kentsel dönüşüm projeleri, konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak maksadıyla uygulanan projelerdir.

Yukarıda belirtilen maksatlar doğrultusunda Belediyeler, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** ile birlikte riskli alan ile kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilmesinde Misyon ve Vizyon belirlemeli ve buna göre hareket etmelidir. Bu misyon ve vizyonu Belediyeler açısından şöyle özetleyebiliriz: Kentsel ve kırsal yerleşmelerde sağlıklı, güvenli ve sürdürülebilir yerleşme ve yapılaşmanın sağlanması maksadıyla afetlere hazırlıklı yönetim yaklaşımının benimsenerek, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile Belediye-

lere verilen riskli alan belirleme yetkileri kapsamında ilgili alanların süratli ve objektif bir şekilde belirlenmesi, değerlendirilmesi ve sonuçlandırılması ve belirlenen alanlara ilişkin olarak ilgili Kurum ve kuruluşlarla birlikte gerekli projelerin (kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin) hayata geçirilmesidir.

Belediyeler, bu misyon ve vizyon doğrultusunda altyapı sistemlerini (yol, su şebekeleri, kanalizasyon, elektrik ağı, telefon ve haberleşme tesisleri ve diğer ihtiyaç duyulan tesisleri) geliştirmek, dönüşüm, yenileme ve rezerv alanlarını belirlemek durumundadır. Yerel düzeyde afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların tespiti yapılırken, objektif ve gerçekçi olunması gerekir. Yerel düzeyde afet riski altındaki alanlarda ve bu alanlar dışındaki riskli yapıların yıkılması süratle sağlanmalıdır. Bundan sonra, afet riskli alanlarda Belediyelerin önceliği dönüşüm uygulamaları olmalıdır.

Bu hususta en önemli husus, afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapılarla ilgili iş ve işlemlerin finansmanı sorunudur. Finansman noktasında da başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olmak üzere merkezi bütçe kaynaklarından ve bundan önce de Belediyenin kendi bütçesinden destek sağlanmalıdır.

2-Yenileme Alanları İlan Edilmesinde Maksat, Misyon ve Vizyon:

Bilindiği üzere, şehirlerimizin bir kısmında yıpranan ve özelliğini kaybetmekte olan onlarca eser ve tarihi değerdeki taşınmaz varlıklar mevcuttur. Bu tarihi değere haiz taşınmaz varlıkların kültü-

rel miras oldukları cihetle korunması icap etmektedir. Bu eserler de deprem, sel baskınları gibi afet riski altındadır. Bu noktalar itibarıyla bu varlıkları korumak için yenileme alanları ilan edilmesi ve bu alanlarda projeler sağlanması gerekmektedir.

5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun 1. maddesinde maksat belirlenmiştir. Buna göre, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması gerekmektedir.

Belediyeler yıpranan tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkları misyonu doğrultusunda gerekli bütçeyi oluşturarak gerekli projeleri gerçekleştirmelidir.

4. RİSKLİ ALAN İLE KENTSEL DÖNÜŞÜM, GELİŞİM VE YENİLEME ALANLARINDA BELEDİYELERİN GÖREV VE YETKİLERİ

1-6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanundan Gelen Görev ve Yetkiler:

a) Tespit İş ve İşlemleri:

6306 sayılı Kanunun 3. maddesine göre, ister riskli alan içinde isterse riskli alan dışında olsun, riskli yapının tespit iş ve işlemlerinde Belediyelere görev ve yetkiler verilmiştir. Bu hükme göre, riskli yapıların tespiti, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde masrafları kendilerine ait olmak üzere, öncelikle yapı malikleri veya kanuni temsilcileri tarafından, Bakanlıkça lisanslandırılan kurum ve kuruluşlara yaptırılır ve sonuç Bakanlığa veya Belediyeye bildirilir. Bakanlık, riskli yapıların tespitini süre vererek maliklerden veya kanuni temsilcilerinden isteyebilir. Verilen süre içinde yaptırılmadığı takdirde, tespitler Bakanlıkça veya Belediyece yapılır veya yaptırılır. Bakanlık, belirlediği alanlardaki riskli yapıların tespitini süre vererek Belediyeden de isteyebilir. Bakanlıkça veya Belediyece yaptırılan riskli yapı tespitlerine karşı maliklerce veya kanuni temsilcilerince onbeş gün içinde itiraz edilebilir. Bu itirazlar, Bakanlığın talebi üzerine üniversitelerce, ilgili meslek disiplini öğretim üyeleri arasından görevlendirilecek dört ve Bakanlıkça, Bakanlıkta görevli üç kişinin iştiraki ile teşkil edilen teknik heyetler tarafından incelenip karara bağlanır.

Riskli yapılar, tapu kütüğünün beyanlar hanesinde belirtilmek üzere, tespit tarihinden itibaren en geç on iş günü içinde Bakanlık veya İdare tarafından ilgili tapu müdürlüğüne bildirilir. Tapu kütüğüne işlenen belirtmeler hakkında, ilgili tapu müdürlüğünce aynı ve şahsi hak sahiplerine bilgi verilir. Hazinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar-

dan kamu idarelerine tahsisli olmayanlar, ilgili kamu idaresinin görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına tahsis edilir veya Bakanlığın talebi üzerine Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ'ye) ve Belediyeye bedelsiz olarak devredilebilir.

6306 sayılı Kanuna göre uygulamada bulunulan alanlarda yer alan tescil dışı alanlar, tapuda Hazine adına tescil edildikten sonra Bakanlığa tahsis edilerek tasarrufuna bırakılır veya Bakanlığın talebi üzerine TOKİ'ye ve Belediyeye bedelsiz olarak devredilebilir.

b) Tasarrufların kısıtlanması:

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 4. maddesine göre, yukarıda bahsi geçen (riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında olup Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan) taşınmazlar, tahsis ve devir işlemleri sonuçlandırılıncaya kadar Maliye Bakanlığınca satılamaz, kiraya verilemez, tahsis edilemez, ön izne veya irtifak hakkına konu edilemez. Uygulama sırasında Bakanlık, TOKİ veya Belediye tarafından talep edilmesi hâlinde, hak sahiplerinin de görüşü alınarak, riskli alanlardaki yapılar ile riskli yapılara elektrik, su ve doğal gaz verilmez ve verilen hizmetler kurum ve kuruluşlar tarafından durdurulur.

c) Tahliye ve yıktırma iş ve işlemleri:

Sözkonusu Kanununun 5. maddesine göre, riskli yapıların yıktırılmasında ve bunların bulunduğu alanlar ile riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarındaki uygulamalarda, öncelikli olarak malikler ile anlaşma yoluna gidilmesi esastır. Anlaşma ile tahliye edilen yapıların malikleri-

ne, kiracılarına ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı aynı hak sahiplerine geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapılabilir. Uygulamanın gerektirmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilenler dışında olup Kanun kapsamındaki yapıları kullanmakta olan kişilere de geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapılabilir. Bu kişiler ile yapılacak olan anlaşmanın, bunlara yardım yapılmasının, enkaz bedeli ödenmesinin ve bankalardan kullanacakları kredilere dönüşüm projeleri özel hesabından karşılanmak üzere faiz desteği verilmesinin usul ve esasları Cumhurbaşkanınca belirlenir. Uygulamaya başlanmadan önce, riskli yapıların yıktırılması için, bu yapıların maliklerine altmış günden az olmamak üzere süre verilir. Bu süre içinde yapı, malik tarafından yıktırılmadığı takdirde, yapının idari makamlarca yıktırılacağı belirtilerek ve tekrar süre verilerek tebliğatta bulunulur. Verilen bu süre içinde de maliklerince yıktırma yoluna gidilmediği takdirde, bu yapıların insandan ve eşyadan tahliyesi ve yıktırma işlemleri, yıktırma masrafı ile gereken diğer yardım ve krediler öncelikle dönüşüm projeleri özel hesabından karşılanmak üzere, mahallî idarelerin de iştiraki ile mülki amirler tarafından yapılır veya yaptırılır. Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen usullere göre süresinde yıktırılmadığı tespit edilen riskli yapıların yıktırılması, Bakanlıkça yazılı olarak İdareye bildirilir. Buna rağmen yıktırılmadığı tespit edilen yapılar, Bakanlıkça yıkılır veya yıktırılır. Uygulamanın gerektirmesi hâlinde Bakanlık, yukarıdaki fıkralarda belirtilen tespit, tahliye ve yıktırma iş ve işlemlerini bizzat da yapabilir. Bakanlık veya İdare

tarafından yapılan veya yaptırılan riskli yapı tespit, tahliye ve yıktırma masrafları, hisseleri oranında maliklerden 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir.

d) Uygulama iş ve işlemleri:

6306 sayılı Kanununun 6. maddesine göre, üzerindeki bina yıkılarak arsa hâline gelen taşınmazlarda daha önce kurulmuş olan kat irtifakı veya kat mülkiyeti, ilgililerin muvafakatleri aranmaksızın Bakanlığın talebi üzerine ilgili tapu müdürlüğünce resen terkin edilerek, önceki vasfı ile değerlemede bulunularak veya malik ile yapılan anlaşmanın şartları tapu kütüğünde belirtilerek malikleri adına payları oranında tescil edilir. Taşınmazların niteliği resen mevcut duruma göre tescil edilir. Bu taşınmazların sicilinde bulunan aynı ve şahsi haklar ile temlik hakkını kısıtlayan veya yasaklayan her türlü şerh, hisseler üzerinde devam eder. Belirtilen haklar ve şerhler, tapuda; tevhit, ifraz, alan düzeltme, taksim, ihdas, terk, tescil, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez ve bu işlemlerde maliklerin ve ilgililerin muvafakati aranmaz. Yeni yapılar için kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisi safhasında belirtilen haklar ve şerhler, muvafakat aranmaksızın sadece söz konusu haklar ve şerhlerden yükümlü olan malike düşecek bağımsız bölümler üzerinde devam ettirilir.

Uygulama alanında cins değişikliği, tevhit, ifraz, alan düzeltme, taksim, ihdas, terk ve tescil işlemleri muvafakat aranmaksızın Bakanlık, TOKİ veya İdare tarafından resen yapılır veya yaptırılır. Bu parsellerin malikleri tarafından değerlendirilmesi esastır. Bu çerçevede riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında

uygulama yapılan etap veya adada, riskli yapılarda ise bu yapıların bulunduğu parsellerde, yapılar yıktırılmadan önce, parsellerin tevhit edilmesine, münferit veya birleştirilerek veya imar adası bazında uygulama yapılmasına, ifraz, terk, ihdas ve tapuya tescil işlemlerine, yenden bina yaptırılmasına, payların satışına, kat karşılığı veya hasılat paylaşımı ve diğer usuller ile yeniden değerlendirilmesine, yapının paydaşı olup olmadıkları gözetilmeksizin sahip oldukları hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile karar verilir. Bu karara katılmayanların arsa payları, Bakanlıkça rayiç değeri tespit ettirilerek ve bu değerden az olmamak üzere anlaşma sağlayan diğer paydaşlara açık artırma usulü ile satılır. Bu suretle paydaşlara satış gerçekleştirilemediği takdirde bu paylar, riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında Bakanlığın talebi üzerine, tespit edilen rayiç bedeli de Bakanlıkça ödenmek kaydı ile tapuda Hazine adına resen tescil edilir ve yapılan anlaşma çerçevesinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır veya Bakanlıkça uygun görülenler TOKİ'ye veya İdareye devredilir. Riskli yapılarda ise anlaşma sağlayan diğer paydaşlara veya anlaşma sağlayan paydaşların kararı ile yapılan anlaşmaya uyularak işlem yapılmasını kabul etmek şartıyla üçüncü şahıslara satış yapılincaya kadar satış işlemi tekrarlanır. Hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile alınan karara katılmayan maliklerin arsalarının veya arsa paylarının Kanun uyarınca satış yapılincaya kadar, anlaşma sağlayan paydaşlar dışındaki üçüncü kişilere satılması durumunda, tapuda tescil işlemi yapılabilmesi için satın alanın

elektronik tebligat adresini tapu müdürlüğüne bildirmesi zorunludur.

Açık artırma ile satışı yapılacak payların üzerindeki ve Kanun kapsamındaki alanlarda ve parsellerde anlaşma yolu ile Bakanlığa, TOKİ'ye veya İdareye bedeli karşılığında devredilen taşınmazların sicilindeki ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar, satış sonrasında satış bedeli üzerinde devam eder. Satış işlemi sonrasında tapu kaydındaki haklar ve şerhler Bakanlığın talebi üzerine tapu müdürlüğüne resen terkin edilir. Satış işleminin yargı kararı ile iptal edilmesi halinde, Bakanlığın durumu ilgili tapu müdürlüğüne bildirmesi üzerine, satışı yapılan arsa veya arsa payı, satış işleminden sonra üçüncü bir kişiye devredilmemiş veya satıştan önceki malik adına doğrudan tescilini hukuken ve/veya fiilen imkânsız hale getiren bir uygulamaya tabi tutulmamış ise resen eski maliki adına tescil edilir ve satış bedelinin iadesi sağlanıncaya kadar satış bedeli tutarında alıcı lehine kanuni ipotek tesis ve tescil edilir.

Yargı kararı ile satış bedelinin eksik hesaplandığı gerekçesi ile hissesi satılan malikin zararının tazmin edilmesi yönünde Bakanlık/İdare aleyhine karar verilmesi durumunda, ödenmesine hükmedilen bedel, Bakanlığın/İdarenin bu konuda kendisine yapacağı bildirim tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, hisseyi satın alan malik tarafından hissesi satılan eski malike ödenir. Verilen süre içerisinde ödemenin yapılmaması sebebiyle bedelin Bakanlıkça/İdarece ödenmesi halinde, ödenen bedel hisseyi satın alan malikten genel hükümlere göre tahsil edilir. Üzerindeki bina yıkılmış

olan arsanın maliklerine yapılan tebligatı takip eden otuz gün içinde en az üçte iki çoğunluk ile anlaşma sağlanamaması hâlinde, gerçek kişilerin veya özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetindeki taşınmazlar için Bakanlık, TOKİ veya İdare tarafından acele kamulaştırma yoluna da gidilebilir. Bu Kanun uyarınca yapılacak olan kamulaştırmalar, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki iskân projelerinin gerçekleştirilmesi amaçlı kamulaştırma sayılır ve ilk taksit ödemesi, mezkûr fıkra göre belirlenen tutarların beşte biri oranında yapılır. Tapuda mülkiyet hanesi açık olan taşınmazlar ile mirasçısı belirli olmayan, kayyım tayin edilmiş, ihtilafı veya üzerinde sınırlı aynı hak tesis edilmiş olan taşınmazların kamulaştırma işlemleri aynı madde hükümlerine tabidir. Bakanlık, TOKİ veya İdare; kamulaştırma işlemlerinin yürütülmesi ve bu Kanun uyarınca yapılacak diğer işlemler için mirasçılık belgesi çıkartmaya, kayyım tayin ettirmeye veya tapuda kayıtlı son malike göre işlem yapmaya yetkilidir.

Tapuda kayıtlı malikin ölmüş olması hâlinde Bakanlık, TOKİ veya İdare, kamulaştırma işlemi için mirasçılık belgesi çıkartabileceği gibi, gerekiyorsa tapu siciline idari müracaat veya dava yolu ile kayıt düzeltme de isteyebilir. Kamulaştırma için anlaşma sağlanması hâlinde, Bakanlık, TOKİ veya İdare ile ilgililer arasında taşınmazın tescil veya terkinine ilişkin ferağ ve muvafakati de ihtiva eden sözleşme ve uzlaşma tutanağı tanzim edilir ve ilgili tapu müdürlüğüne gönderilerek kamulaştırmanın resen tapu siciline işlenmesi sağlanır.

Anlaşma ile tahliye edilen, yıktırılan veya kamulaştırılan yapıların maliklerine ve malik olmasalar bile bu yapılarda kiracı veya sınırlı ayni hak sahibi olarak en az bir yıldır ikamet ettiği veya bunlarda işyeri bulunduğu tespit edilenlere konut, işyeri, arsa veya dönüşüm projeleri özel hesabından kredi veya mülkiyet ya da sınırlı ayni hak sağlayan ve usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen konut sertifikası verilebilir. Bunlardan konutunu ve işyerini kendi imkânları ile yapmak veya edinmek isteyenlere de kredi verilebilir. 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununa göre yoksul veya dar gelirli olarak kabul edilenlere ve diğer hak sahiplerine verilecek olan konut veya işyerleri; Bakanlık, TOKİ veya İdare tarafından, 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda belirtilen usul ve esaslar uyarınca borçlandırma suretiyle de verilebilir.

Riskli alanlarda, rezerv yapı alanlarında ve riskli yapıların bulunduğu taşınmazlar üzerinde yapıyı gerçekleştirilen bağımsız bölümlerin bedelleri, gerekli görüldüğünde, proje uygulamalarının yapıldığı illerdeki mevcut ekonomik durum, tabii afetin ortaya çıkardığı durumlar, konut rayiç ve enkaz bedelleri ile uygulama alanındaki kişilerin mal varlığı ve geliri göz önünde bulundurularak Cumhurbaşkanlığı kararı ile yapıyı maliyetlerinin/rayiç değerinin altında tespit edilebilir ve sosyal donatı ve altyapı harcamaları uygulama maliyetine dâhil edilmeyebilir.

Bakanlık; a) Riskli alanlara, rezerv yapı alanlarına ve riskli yapıların bulunduğu taşınmazlara ilişkin her tür hari-

ta, plan, proje, arazi ve arsa düzenleme işlemleri ile toplulaştırma yapmaya, b) Bu alanlarda bulunan taşınmazları satın almaya, ön alım hakkını kullanmaya, bağımsız bölümler de dâhil olmak üzere taşınmazları trampaya, taşınmaz mülkiyetini veya imar haklarını başka bir alana aktarmaya, c) Aynı alanlara ilişkin taşınmaz mülkiyetini anlaşma sağlanmak kaydı ile menkul değere dönüştürmeye, ç) Kamu ve özel sektör işbirliğine dayanan usuller uygulamaya, kat veya hasılat karşılığı usulleri de dâhil olmak üzere inşaat yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye, d) 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundaki esaslara göre paylaşmaya, payları ayırmaya veya birleştirmeye, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu uyarınca sınırlı ayni hak tesis etmeye, e) Hazine mülkiyetinde olup bu Kanun kapsamında Bakanlıkça tahsis edilen taşınmazları; Kanun kapsamında Bakanlıkça kamulaştırılan taşınmazları ve yürütülen uygulamalar neticesinde Bakanlık payına düşen taşınmazları, dönüşüm projeleri özel hesabına gelir elde etmek amacıyla kiralamaya ve satmaya, f) Bu Kanun kapsamında kullanılmak üzere hazır konut ve işyeri satın almaya ve bunları devretmeye, g) Rezerv yapı alanlarında gelir ve hasılat getirecek her türlü uygulama yapmaya, ğ) Parselasyon planlarında, gerekli görülmesi hâlinde varsa ilk uygulamadaki düzenleme ortaklık payı oranını tamamlamak üzere düzenleme ortaklık payı kesintisi yapmaya, yetkilidir. (ç) bendinde belirtilen uygulamalar, Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleriyle ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa

tabi idareler ile iş birliği içinde veya gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri ile özel hukuka tabi anlaşmalar çerçevesinde de yapılabilir Kanun kapsamında Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazlardan hak sahiplerine verilecek olanlar dışındaki taşınmazların kiralanması ve satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinden istisnadır. Bakanlık, kiralama ve satış işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. (b) bendi uyarınca yapılacak satın alma ve trampada; Bakanlıkça yapılan satın alma/trampa teklifinin malikçe kabul edilmesi durumunda yapılan anlaşmaya ilişkin bir tutanak düzenlenir ve taraflarca imzalanır. Anlaşmaya konu taşınmaz malın tüm hukuki ve fiili vasıfları ile satın alma bedelini, malikin kimlik bilgilerini ve taşınmazların tapuda tesciline veya terkinine dair kabul beyanlarını da ihtiva eden bu tutanak malikin ferağ beyanı ve tapuda Hazine adına yapılacak tescilin hukuki sebebi sayılır. Taşınmazın Hazine adına tescili veya terkinini bu tutanağa istinaden tapu müdürlüğüne resen yapılır.

Bakanlık, riskli alanlar, rezerv yapı alanları ve riskli yapıların bulunduğu parsellerdeki uygulamalarda faydalanılmak üzere; özel kanunlar ile öngörülen alanlara ilişkin olanlar da dâhil, her tür ve ölçekteki planlama işlemlerine esas teşkil edecek standartları belirlemeye ve gerek görülmesi hâlinde bu standartları plan kararları ile tayin etmeye veya özel standartlar ihtiva eden planlar ve kentsel tasarım projeleri yapmaya, yaptırmaya ve onaylamaya yetkilidir.

Bu Kanun çerçevesinde dönüştürmeye tabi tutulan taşınmazların, üzerindeki köhnemiş yapılar da dâhil olmak üzere,

muhdesatı ile birlikte değer tespiti işlemleri ve dönüşüm ile oluşacak taşınmazların değerlemeleri Bakanlık, TOKİ veya İdarece yapılır veya yaptırılır. Riskli alan ve rezerv yapı alanı dışında olup da bu Kanunun öngördüğü amaçlar bakımından güçlendirilebileceği teknik olarak tespit edilen yapılar için, Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlıkça dönüşüm projeleri özel hesabından güçlendirme kredisi verilebilir. Bu Kanun uyarınca tesis edilen idari işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca dava açılabilir. Bu Kanun uyarınca gerçekleştirilecek dönüşüm uygulamalarındaki taşınmazlar, gayrimenkul satış vaadi sözleşmesi veya arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesine istinaden yapım işini üstlenen müteahhide devredilmiş ise, malikler adına kat irtifakı kuruluncaya kadar, o yapım işine ait malzeme ve işçilik alacakları hariç olmak üzere, müteahhidin üçüncü kişilere olan borçlarından dolayı bu taşınmazlar hakkında haciz ve tedbir uygulanamaz. Yapım işine başlanmasından itibaren altı ay içerisinde kat irtifakının kurulmaması durumunda, bu taşınmazlar hakkında haciz ve tedbirler uygulanır.

Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa tahsis edilerek tasarrufuna bırakılan veya Bakanlığın talebi üzerine TOKİ'ye veya İdareye devredilen taşınmazlar üzerinde bu Kanun kapsamındaki uygulamalara bağlı olarak meydana gelen yeni taşınmazlar Bakanlığın, TOKİ'nin veya İdarenin isteği üzerine, kendileri ile anlaşma sağlanan gerçek kişiler veya mirasçıları ile tüzel kişiler adına tapuya

tescil olunur. Bakanlık, bu Kanunda belirtilen iş ve işlemlere ilişkin olarak TOKİ'ye veya İdareye yetki devrine ve bu iş ve işlemlerden hangilerinin TOKİ veya İdare tarafından yapılacağını belirlemeye yetkilidir. Bu Kanun kapsamındaki alanlarda ve parsellerde gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinca uygulamada bulunulması durumunda yapım işini üstlenen müteahhitlerin payına düşen bağımsız birimlerin satışı, inşaatın ilerleme seviyesine göre ve İdarenin iznine istinaden yapılabilir. Müteahhit, kendi payına düşen bağımsız birimlerin satışına izin verilmesi için İdareye müracaat eder. İdare, yerinde tespit yaparak veya yapı denetimi sisteminden kontrol ederek inşaatın tamamlanma oranını belirler ve bu oranın %10'u altındaki oranda müteahhit payına düşen bağımsız birimlerin satışının yapılabileceğini ilgili tapu müdürlüğüne bildirir. Müteahhit payına düşen bağımsız birimlerin, inşaatın tamamlanma oranında veya bu oranın üstündeki bir oranda satışı için bütün maliklerin muvafakati gerekir.

Bu Kanun kapsamındaki alanlarda ve parsellerde; oy birliği ile anlaşma sağlanmasından veya hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile karar alınıp bu karara katılmayanların hisselerinin satışından sonra müteahhit-ten kaynaklanan sebeplerle, bir yıl içinde yeni yapının yapım işine başlanmamış veya yapım işi belirli bir seviyede durdurulmuş ve en az altı aydır projenin bitirilmesini gerektirecek seviyede ekip ve ekipmanla inşai faaliyete devam edilmiyor ise, yapılan sözleşmelerin feshi için hisseleri oranında maliklerin en az üçte iki çoğunluğu ile karar alınabilir. Bu ka-

rar ile birlikte Bakanlığa başvurularak yeni yapının yapım işine başlanıp başlanmadığının veya yapım işinin projenin bitirilmesini gerektirecek seviyedeki ekip ve ekipmanla devam edip etmediğinin tespiti istenir. Bakanlıkça; belirtilen durumların tespit edilmesi hâlinde, müteahhide otuz gün süre verilerek işe başlaması veya devam etmesi gerektiği, aksi takdirde bu sürenin bitim tarihi itibarıyla sözleşmelerin resen feshedileceği ihtar edilir. Bu ihtara rağmen işe başlanmaması veya devam edilmemesi durumunda, ayrıca ihtar çekmeye gerek kalmaksızın otuz günlük sürenin bittiği tarih itibarıyla hak sahipleri ile müteahhit arasında imzalanmış olan gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri ile arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri ilgililerinin muvafakati aranmaksızın resen feshedilmiş sayılır. Fesih sonrasında, taşınmazların siciline şerh edilmiş olan gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri ile arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri maliklerin veya Bakanlığın talebi üzerine terkin edilir. Fesih tarihine kadar yapılmış olan işler, devrolunan hisseler, yapılan ödemeler ve diğer hususlarda genel hukuk hükümleri uygulanır. Fesih tarihine kadar müteahhit tarafından hak sahiplerine yapılan kira yardımı ödemeleri hak sahiplerinden geri talep edilemez.

e) Uygulamaların resen yapılması

6306 sayılı Kanununun 6/A maddesine göre, yıkılacak derecede riskli olan yapıların bulunduğu alanlar ile kendiliğinden çöken veya zeminin kayması, heyelan, su baskını, kaya düşmesi, yangın, patlama gibi sebeplerle ağır hasar gören veya ağır hasar görme riski bulunan yapıların bulunduğu alanlarda dönüşüm uygulama-

ları maliklerin ve ilgililerin muvafakati aranmaksızın Bakanlıkça resen yapılabilir veya yaptırılabilir. Uygulama yapılacak alanın sınırları uygulama bütünlüğü gözetilerek belirlenir. (Bu madde kapsamında; riskli yapı tespit masrafları Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından karşılanmak ve gerektiğinde kilitli olan kapıları açmak veya açtırmak suretiyle Bakanlıkça resen yapılır. Riskli yapı tespiti yapılmasının engellenmesi durumunda güvenliği sağlamak üzere kolluk kuvvetlerinden destek alınarak tespit yapılır. Bakanlık veya idare tarafından, binanın bulunduğu arsanın tehlikeli durumu veya binadaki hasar ve tahribat bakımından acilen boşaltılması ve yıktırılması gerektiği belirlenen binalar riskli yapı olarak kabul edilir. Riskli olarak tespit/kabul edilen yapıların listesi tebliğ yerine kaim olmak üzere, bu yapıların kapısına asılır ve ilgili muhtarlıkta iki gün süre ile ilan edilir. Riskli yapı tespiti işlemi bu ilan ile maliklere şahsen tebliğ edilmiş sayılır. Riskli yapı tespitlerine karşı maliklerce veya kanuni temsilcilerince iki gün içinde itiraz edilebilir ve itirazlar üç gün içerisinde teknik heyetler tarafından incelenip karara bağlanır.

Yapıların tahliyesinin Bakanlıkça verilen süre içerisinde yapılması mecburidir. Tahliyeye ilişkin tebligat ikinci fıkrada belirtilen şekilde yapılır. Bu madde uyarınca yapılacak uygulamalarda maliklere, kiracılara ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı aynı hak sahiplerine taşınma yardımı yapılabilir. Verilen sürede yapıların tahliye edilmemesi durumunda, kilitli olan kapıları açmak veya açtırmak da dâhil olmak üzere tahliye ve yıktırmaya yönelik iş ve işlemler, gerektiğinde kolluk kuvvetlerinin de yardımıyla

Bakanlıkça yapılabilir veya yaptırılabilir. Tapuda yapılacak satış, devir, ipotek tesisi işlemleri ile tapu kaydındaki hakların ve şerhlerin terkinini işlemleri de dâhil olmak üzere bütün tapu ve kadastro işlemleri, yıkım ve yapıma ilişkin her türlü izin ve ruhsat iş ve işlemleri, diğer idareler nezdinde yürütülecek iş ve işlemler, maliklerin ve ilgililerin muvafakati aranmaksızın Bakanlığın talebine istinaden yapılır. Uygulama yapılacak alanda bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan dönüşüm uygulamasına dâhil edilecek olanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar, Bakanlığın talebine istinaden Hazine adına tescil olunur. Yapılacak yeni yapılar için inşaat ruhsatı Hazine adına düzenlenir ve hak sahiplerine haklarına karşılık gelecek bağımsız bölümlerin devri yapılıncaya kadar kat irtifakı ile kat mülkiyeti Hazine adına kurulur. Uygulama yapılacak alan sınırları içerisinde bulunan taşınmazlarla ilgili daha önce imzalanmış olan gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri ile arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri, bu sözleşmelerin taraflarının ve diğer ilgililerin muvafakati aranmaksızın, uygulamaların Bakanlıkça yürütülmesinin uygun görüldüğü tarih itibarıyla feshedilmiş sayılır.

Taşınmazların siciline şerh edilmiş olan gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri ile arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri Bakanlığın talebi üzerine terkin edilir. Feshedilmiş sayılan sözleşmeler istinaden herhangi bir iş ve uygulama yapılmış ise, bu iş ve uygulamaları yapan müteahhit ile Bakanlık arasında mahsuplaşma yapılır. Kira yardımı ödemeleri hariç olmak üzere, sözleşmenin taraflarından biri tarafından, diğer tarafa herhangi

bir ödeme yapılmış ise, taraflar yapılan ödemeleri genel hükümler çerçevesinde karşılıklı olarak birbirlerinden talep etme hakkına sahiptir. Uygulama yapılacak alandaki taşınmazlar, feshedilmiş sayılan sözleşmelere istinaden tapuda müteahhide devredilmiş ise, uygulama neticesinde meydana gelen yeni taşınmazlar hak sahipliği çalışmaları gözetilerek müteahhide devir yapan eski malikleri adına resen tescil olunur. Yapılacak konut ve işyerlerinin niteliği ve büyüklüğü Bakanlıkça belirlenir. Hak sahipliği çalışmaları, hak sahibinin mevcut taşınmazının değeri ile yeni yapıda hak sahibine verilecek konut veya işyerinin değeri gözetilerek yürütülür. Hak sahibinin borçlanmasının gerekmesi durumunda, hak sahibine verilecek bağımsız birim üzerine borç miktarı oranında birinci dereceden ipotek tesis edilir. Hak sahibine düşecek bağımsız bölümün/bölümlerin Bakanlıkça belirlenen süreler içerisinde teslim alınmaması durumunda, hak sahibinin bu bağımsız bölüm/bölümler üzerindeki hakkı sona erer; dönüşümden önceki taşınmazının değeri güncellenerek hak sahibi adına açılacak vadeli bir hesaba yatırılır; hak sahibinin dönüşümden önceki taşınmazının tapu kaydında yer alan ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ve şerhler hak sahibi adına yatırılan taşınmazın bedeli üzerinde devam ettirilir; tapu kaydındaki haklar ve şerhler Bakanlığın talebi üzerine tapu müdürlüğüne resen terkin edilir ve durum hak sahibine bildirilir.

f) Belediyelerin kentsel dönüşüm gelirleri:

6306 sayılı Kanun kapsamında uygulamada bulunacak olan belediyeler, yatırıma ilişkin yıllık bütçelerinin yüzde beşi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisini, bu Kanunda öngörülen uygulamalara ayırmak zorundadır. Söz konusu Kanun uyarınca yapılacak olan işlem, sözleşme, devir ve tesciller ile uygulamalar, noter harcı, tapu harcı, belediyelerce alınan harçlar, damga vergisi, veraset ve intikal vergisi, döner sermaye ücreti ve diğer ücretlerden; kullanılan krediler sebebiyle lehe alınacak paralar ise banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır. Gerçek kişilerce ve özel hukuk tüzel kişilerince uygulamada bulunan riskli alanlardaki yapıların mevcut alanları için daha önce belediyelerce alınan harç ve ücretlere ilave olarak, sadece kullanım maksadı değişiklikleri ile yapı alanındaki artışlar için hesaplanan harç ve ücret farkları alınır.

g) Diğer yetki ve görevler:

Bakanlık, TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi ve İdare; danışmanlık, yazılım, araştırma, her tür ve ölçekte harita, etüt, proje, kadastro, kamulaştırma, mikro bölgeleme, risk yönetimi ve sakınım planı çalışmalarını, her tür ve ölçekte plan yapımı ve imar uygulaması işlerini ve dönüşüm uygulamalarını Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleriyle ve 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idareler ile akdedecekleri protokoller çerçevesinde 2886 sayılı Kanuna ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın ortak hizmet uygulamaları suretiyle de gerçekleştirebilir. Riskli yapıların tespiti, tahliyesi ve yıktırma iş ve işlemleri ile değerlendirme işlemlerini engelleyenler hakkında, işlenen fiil ve hâlin

durumuna göre 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Riskli yapıların tespiti, bu yapıların tahliyesi ve yıktırılması iş ve işlemlerine dair görevlerinin gereklerini yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında, tabi oldukları ceza ve disiplin hükümleri uygulanır.

Bakanlık, TOKİ ve İdare; bu Kanun kapsamındaki uygulamalarda, uygulama süresini aşmamak kaydı ile 657 sayılı Kanun ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümlerine bağlı kalmaksızın, özel bilgi ve ihtisas gerektiren konularda sözleşmeli personel çalıştırabilir. Bu suretle çalıştırılacakların unvanı, sayısı, ücretleri ile diğer hususlar Cumhurbaşkanınca belirlenir.

ğ) 6306 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinden kaynaklanan görev ve yetkiler:

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanununun 4. maddesine göre riskli alan ve yapılar hakkında uygulama yönetmeliği çıkarılmasını hükme bağlamıştır. Bu hususta, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 15.12.2012 tarih ve 28498 no.lu Resmi Gazetede yayımlanan Uygulama Yönetmeliğinde Belediyelere bazı yetki ve görevler verilmektedir.

Söz konusu yönetmeliğin 5. maddesinde, riskli alan tespit ve ilanında Belediyelerin hangi bilgi ve belgeler ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına başvuracakları belirtilmiştir. Buna göre, **Riskli alan; a)** Alanın, zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yolaçma riski taşıdı-

ğına dair teknik raporu, **b)** Alan sınırları içerisinde 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolaşmasıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre afete maruz bölge olarak kararlaştırılan alan olup olmadığına dair bilgi ve belgeyi, **c)** Alanın büyüklüğünü de içeren koordinatlı sınırlandırma haritasını, varsa uygulama imar planını, **ç)** Alanda bulunan kamuya ait taşınmazların listesini, **d)** Alanın uydu görüntüsünü veya ortofoto haritasını, **e)** Zemin yapısı sebebiyle riskli alan olarak tespit edilmek istenilmesi halinde yerbilimsel etüd raporunu, **f)** Bu fıkra uyarınca belirlenecek riskli alanlar için Ek-2'de yer alan Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esasların EK-A bölümüne göre hazırlanan analiz ve raporu, **g)** Alanın özelliğine göre Bakanlıkça istenecek sair bilgi ve belgeleri, ihtiva edecek şekilde hazırlanmış olan dosyaya istinaden Bakanlıkça belirlenir ve karar alınmak üzere Cumhurbaşkanına sunulur.

Bakanlıkça;

a) Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu yerlerde; 1) Planlama veya altyapı hizmetlerinin yetersiz olması, 2) İmar mevzuatına aykırı yapılaşmanın bulunması, 3) Altyapı veya üstyapıda hasar meydana gelmiş olması, sebeplerinden birinin veya bir kaçının bir arada bulunması halinde,

b) Üzerindeki toplam yapı sayısının en az % 65'i imar mevzuatına aykırı olan veya yapı ruhsatı alınmaksızın inşa edilmiş olmakla birlikte sonradan yapı ve iskân ruhsatı alan yapılardan oluşan alanlarda, uygulama bütünlüğü gözetilerek belirlenen alanlar, riskli alan ola-

rak belirlenmek üzere Cumhurbaşkanına sunulur. TOKİ veya İdare, riskli alan belirlenmesine ilişkin bilgi ve belgeleri ihtiva eden dosyaya istinaden Bakanlık-tan riskli alan tespit talebinde bulunabi-lir. Bakanlıkça, uygun görülen talepler Cumhurbaşkanına sunulur. Riskli alan belirlenmesi için alanda taşınmaz maliki olan gerçek veya özel hukuk tüzel kişile-ri, riskli alan belirlenmesine ilişkin bilgi ve belgeleri ihtiva eden dosya ile birlikte Bakanlık veya İdareden riskli alan tespit talebinde bulunabilir. İdareye yapılacak talepler Bakanlığa iletilir. Bakanlıkça uy-gun görülen talepler Cumhurbaşkanına sunulur.

2-5393 sayılı Belediyeler Kanunun-dan Gelen Görev ve Yetkiler:

5393 sayılı Belediyeler Kanununun 73. maddesi kentsel dönüşüm ve gelişim alanlarını düzenlemektedir.

Bu maddeye göre, Belediye, belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji park-ları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını ye-niden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya dep-rem riskine karşı tedbirler almak amacı-yla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Bir alanın kentsel dönü-şüm ve gelişim alanı olarak ilan edilebil-mesi için yukarıda sayılan hususlardan birinin veya bir kaçının gerçekleşmesi ve bu alanın belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması şarttır. An-cak, kamunun mülkiyetinde veya kulla-nımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi için ilgili beledi-

yenin talebi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca bu yönde karar alın-ması şarttır. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilan edilecek alanın; üzerinde yapı olan veya olmayan imarlı veya imarsız alanlar olması, yapı yükseklik ve yoğunluğunun belirlenmesi, alanın büyüklüğünün en az 5 en çok 500 hektar arasında olması, etaplar halinde yapıla-bilmesi hususlarının takdiri münhasıran belediye meclisinin yetkisindedir. Top-lamı 5 hektardan az olmamak kaydı ile proje alanı ile ilişkili birden fazla yer tek bir dönüşüm alanı olarak belirlenebilir.

Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde kentsel dönüşüm ve geli-şim projesi alanı ilan etmeye büyükşehir belediyeleri yetkilidir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi halin-de ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Büyükşehir belediyeleri ta-rafından yapılacak kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine ilişkin her ölçekteki imar planı, parselasyon planı, bina inşa-at ruhsatı, yapı kullanma izni ve benzeri tüm imar işlemleri ve 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan ya-pıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolu esastır. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında bulunan gayrimenkul sahipleri ve belediye tarafından açılacak davalar, mah-kemelerde öncelikle görüşülür ve karara bağlanır. Kentsel dönüşüm ve gelişim alanları içinde yer alan eğitim ve sağlık alanları hariç kamuya ait gayrimenkuller

harca esas değer üzerinden belediyelere devredilir. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili vergi, resim ve harçların dörtte biri alınır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarındaki gayrimenkul sahipleri ve 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanuna istinaden, hak sahibi olmuş kimselerle anlaşmaları halinde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanında hakları verilir. Anlaşma sonucu belediye mülkiyetine geçen gayrimenkuller haczedilemez. 2981 sayılı Kanun kapsamına girmeyen gecekondu sahiplerine enkaz ve ağaç bedelleri verilir veya belediye imkanları ölçüsünde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı dışında arsa veya konut satışı yapılabilir. Bu kapsamda bulunanlara Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile işbirliği yapılmak suretiyle konut satışı da yapılabilir. Enkaz ve ağaç bedelleri arsa veya konut bedellerinden mahsup edilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen yerlerde belediyelere ait gayrimenkuller ile belediyelerin anlaşma sağladığı veya kamulaştırdıkları gayrimenkuller üzerindeki inşaatların tamamı belediyeler tarafından yapılır veya yaptırılır. Belediye ile anlaşma yapmayan veya belediyece kamulaştırılmasına gerek duyulmayan gayrimenkul sahiplerinden proje alanında kendilerine 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre ayrı ada ve parselde imar hakkı verilmemiş olanlar kamulaştırmasız el atma davası açabilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan

edilen yerlerde; ifraz, tevhit, sınırlı ayni hak tesisi ve terkinin, cins değişikliği ve yapı ruhsatı verilmesine ilişkin işlemler belediyenin izni ile yapılır. Belediye, kentsel dönüşüm ve gelişim projelerini gerçekleştirmek amacıyla; imar uygulaması yapmaya, imar uygulaması yapılan alanlardaki taşınmazların değerlerini tespit etmeye ve bu değer üzerinden hak sahiplerine dağıtım yapmaya veya hasılat paylaşımını esas alan uygulamalar yapmaya yetkilidir. Kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin uygulanması sırasında, tapu kayıtlarında mülkiyet hanesi açık olan veya aynı hakları davalı olan taşınmazlar doğrudan kamulaştırılarak bedelleri mahkemece tayin edilen bankaya belli olacak hak sahipleri adına bloke edilir. Belediye kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin uygulama alanında bulunan taşınmazların kamulaştırılması sırasında veraset ilamı çıkarmaya veya tapudaki kayıt malikine göre işlem yapmaya yetkilidir.

Büyükşehirlerde büyükşehir belediye meclisinin, il ve ilçelerde belediye meclislerinin salt çoğunluk ile alacağı karar ile masrafların tamamı veya bir kısmı belediye bütçesinden karşılamak kaydıyla kentin uygun görülen alanlarında bina cephelerinde değişiklik ve yenileme ile özel aydınlatma ve çevre tanzimi çalışmaları yapılabilir. Cephe değişikliği yapılacak binalarda telif hakkı sahibi proje müelliflerine talep etmeleri hâlinde, değiştirilecek cephe veya cephelerin beher metrekaresi için bir günlük net asgari ücret tutarını geçmemek üzere telif hakkı ödenir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi hâlinde, büyükşehir belediyesi içindeki ilçe belediyeleri kendi

sınırları içinde bu fıkrada belirtilen iş ve işlemleri yapabilir.

Bina cephelerinde değişiklik ve yenileme ile özel aydınlatma ve çevre tanzimi çalışmaları için yapılması gereken iş, işlem ve yetkilendirmeler, kat maliklerinin arsa payı çoğunluğu ile verecekleri karara göre yapılır. Büyükşehir belediyelerince, kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen alanlar ile 5366 sayılı Kanuna göre yenileme alanı ilan edilen alanlarda veya bu Kanunun 75 inci maddesine göre kamu kurum ve kuruluşları ile protokol yapmaları hâlinde, büyükşehir belediye meclisi kararı ile, yıkılan ibadethane ve yurtların yerine veya ihtiyaç duyulan yerlerde ibadethane ve yurt inşa edilebilir. ***Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamındaki işler, kamu idareleriyle 75 inci madde çerçevesinde ortak hizmet projeleri aracılığıyla gerçekleştirilebilir.*** Bu Kanunun konusu ile ilgili hususlarda Başbakanlık Toplu Konut İdaresine 2985 sayılı Kanun ve diğer kanunlarla verilen yetkiler saklıdır. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yapılacak alt yapı ve rekreasyon harcamaları, proje ortak gideri sayılır. Belediyelere ait inşaatların proje ortak giderleri belediyeler tarafından karşılanır. Kendilerine ayrı ada veya parsel tahsis edilen gayrimenkul sahipleri ile kamulaştırma dışı kalan gayrimenkul sahipleri, sahip oldukları inşaatın toplam metrekaresi oranında proje ortak giderlerine katılmak zorundadır. Proje ortak gideri ödenmeden inşaat ruhsatı, yapılan binalara yapı kullanma izni verilemez; su, doğalgaz ve elektrik bağlanamaz. Dönüşüm alanı sınırı kesinleştiği tarihte, bu sınırlar içindeki gayrimenkullerin tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilmek

üzere tapu sicil müdürlüğüne, paftasında gösterilmek üzere kadastro müdürlüğüne bildirilir. Söz konusu gayrimenkullerin kaydında meydana gelen değişiklikler belediyeye bildirilir.

3- 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanundan Gelen Görev ve Yetkiler:

5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunun 2. maddesi yenileme alanlarının nasıl belirleneceğini hükme bağlamıştır. Bu madde hükmüne göre, il özel idarelerinde il genel meclisinin ve belediyelerde belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile belirlenir. İl özel idaresinde il genel meclisince ve büyükşehirler dışındaki belediyelerde belediye meclisince bu konuda alınan kararlar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kuruluna sunulur. Büyükşehirlerde ise ilçe belediye meclislerince alınan kararlar, büyükşehir belediye meclisince onaylanması üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu projenin uygulanıp uygulanmamasına üç ay içinde karar verir. Bakanlar Kurulunca kabul edilen alanlardaki uygulama bir program dahilinde etap etap projelendirilebilir. Etap proje ve programları, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve belediyelerde belediye başkanının, il özel idarelerinde valinin onayı ile uygulamaya konulur. Belirlenen alan sınırları içindeki tüm taşınmazlar, belediyece ve il özel idaresince

hazırlanacak yenileme projelerinin kültür ve tabiat varlıklarını koruma kuralınca karara bağlanmasını müteakip bu Kanuna göre yapılacak yenileme projesi hükümlerine tâbi olurlar. Büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyelerinin yapacaklarının dışında kalan yenileme projeleri, ilçe ve ilk kademe belediyelerince hazırlanması ve meclislerinde kabulünden sonra büyükşehir belediye başkanınca onaylanarak yürürlüğe girer. Buna göre kamulaştırma ve uygulama yapılır.

Söz konusu Kanunun 3. maddesi uygulamaya ilişkin hükümler taşımaktadır. Yenileme alanları olarak belirlenen bölgelerde il özel idaresi ve belediye tarafından hazırlanan veya hazırlatılan yenileme projeleri ve uygulamaları ilgili il özel idareleri ve belediyeler eliyle yapılır veya kamu kurum ve kuruluşları veya gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine yaptırılarak uygulanır. Bu alanlarda Toplu Konut İdaresi ile ortak uygulama yapılabileceği gibi, Toplu Konut İdaresine de uygulama yaptırılabilir. Büyükşehirlerde, büyükşehir belediyeleri tarafından başlatılmayan uygulamalar ilçe ve ilk kademe belediyelerince tek başına veya müşterek olarak yapılır veya yaptırılır. Yenileme alanı içinde yapı parsellerindeki uygulamalarda kendi parseli ve yapısı aynen korunarak yenilenecek yapılar, projenin bütünlüğünü bozmamak şartıyla belediyece kabul edilen projeye bağlı kalmak ve il özel idaresi ve belediyenin belirleyeceği amaçta kullanılmak kaydıyla parsel sahibince yapılabilir. Bu durumlarda uygulamanın projeye eş zamanlı olarak başlatılması ve tamamlanması esastır. Aksi takdirde il özel idaresi ve belediyece bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yenileme alanlarında yapılacak uygulamalarda her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç olmak üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinden muaftır.

Yenileme projelerinin gerektirdiği uygulamalar, verilen süre içinde yapı malikince yapılmadığı takdirde, il özel idaresi veya belediye tarafından yapılarak masrafı yapı malikinden tahsil edilir. İl özel idaresi veya belediye tarafından, yapı malikinin uygulama masraflarını ödemesini kolaylaştırıcı tedbirler alınabilir. Bu tedbirlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

5366 sayılı Kanunun 4. maddesi kısıtlamalara ilişkindir. Bu madde hükmüne göre, il özel idaresi ve belediye, yenileme alanı ilan edilen yerlerdeki taşınmazlar üzerinde, her türlü yapılaşma, kullanım ve işletme konularında proje tamamlanuncaya kadar geçici kısıtlamalar uygulayabilir. Yenileme alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolu esastır. Anlaşma sağlanamayan hallerde gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ilgili il özel idaresi ve belediye tarafından kamulaştırılabilir. İl özel idareleri ve belediyeler taşınmaz mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, uygun gördükleri takdirde satın alma, kat karşılığı ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun ilgili maddelerinde düzenlenen intifa hakkı veya üst hakkı kurulması yolu ile sınırlı aynı hak tesis edebilirler.

Mülkiyeti veya idaresi Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bulunan taşınmazlar ile tapu kayıtlarında vakıf şerhi bulunan taşınmazlarda bu Kanun hükümlerinin

nasıl uygulanacağı Vakıflar Genel Müdürlüğü ve il özel idaresi veya belediyece müştereken belirlenir.

Anılan Kanunun 5. Maddesi sınırlı aynı hak tesisini düzenlemektedir. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşlarının ellerinde bulunan tarihi eser niteliğini haiz bina ve müstemilatı, tarihi özelliklerine uygun olarak restore ettirmek ve/veya tarihi özellikleri korunmak ve mülkiyeti ilgili kamu kurum ve kuruluşunda kalmak suretiyle; eğitim, sağlık, kültür ve sosyal amaçlı olmak üzere kamu yararına çalışan dernekler, vakıflar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ile ticarî faaliyetlerde kullanılmak üzere gerçek ve özel hukuk tüzel kişilere sınırlı aynı hak olarak tesis edilebilir. Sınırlı aynı hak tesisi ile ilgili esas ve usuller ile bedeli ve kullanma süresi, ilgili belediye veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından Türk Medeni Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu, Belediye Kanunu ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde belirlenir.

5. SONUÇ

Yaşadığımız şehirlerde deprem ve benzeri afetlerden kaynaklanan can ve mal kaybından korunmak, istenmedik olaylar yaşamamak için, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek ve bunun için de riskli alan belirlemesi

ve gerekli tedbirlerin alınması şarttır. Yazımızın başında da ifade ettiğimiz üzere, büyük can kaybı ve çok sayıda bina yıkımına neden olan 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş Depremi bir kez daha göstermiştir ki, yanlış imar planları, yumuşak zemin, kalitesiz malzeme ile kalitesiz işçilik, ahlaksız müteahhit ve denetimsizlik ortaya çıkan bu acı tablonun en başlıca sebeplerindedir.

Yazı boyunca ele alınan, riskli alan ilanı, kentsel dönüşüm ve gelişim alanlarının ilanı ile yenileme alanlarının ilan edilmesi üç ayrı süreç olup bu süreçlerde 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uygulanmaktadır. Söz konusu Kanunların Belediyeler ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından gerekli hassasiyet içerisinde uygulanması ve yukarıda belirttiğimiz hususlardaki sorunların giderilmesi ile güvenli ve sağlıklı şehirlerde yaşama şansımız artacaktır. Aksi halde sözde ve görünüşteki denetimlerle ve sırf mevzuatın kerhen uygulanması ile bir yere varılamaz. Mühim olan çok sayıda ve karmaşık kanun ve yönetmelikler çıkartmak değil, onları ciddi bir şekilde uygulamaktır. İşte bu sağlanırsa tabii afet risklerinden korunulmuş olacaktır. Yoksa birbirimiz kandırmaya devam ederiz.

Salih ÇALAL*

RÜZGÂR ENERJİ SANTRALLERİNİN BELEDİYELER TARAFINDAN RUHSATLANDIRILMASI

1. GİRİŞ

Rüzgâr, güneşin yeryüzünü eşit olmayan şekilde ısıtıp soğutmasının ve basınç farkları sonucu ortaya çıkan kuvvetlerin meydana getirdiği hava hareketleridir. Rüzgâr enerji santrali ise rüzgârın kinetik enerjisini mekanik enerjiye çevirdikten sonra elektrik enerjisine dönüştürür. Eksenine, gücüne, devir ve kanat sayısına, dişli olup olmadığına ve kurulum yerlerine göre sınıflandırılır. Kullanılan ilk türbin modelleri oldukça büyük boyutlu ve gürültülü iken günümüzde kullanılan modern türbinler daha sessiz çalışır. Ülkelerin mevcut rüzgâr potansiyelinin istenen ölçüde kullanılabilmesi için türbin teknolojilerine yatırım yapılması gerekir.

Bu çalışmada; rüzgâr enerji santrallerine belediyelerce işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesi, rüzgâr enerji santrallerinde kullanılan idari binanın, trafonun vb. müştemilatların ile rüzgâr tribünlerinin ayrı ayrı yapı ruhsatı-yapı kullanma izin belgesine tabi olup olmadığı, rüzgâr enerji santralleri işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesi aşamasında belediyelerce alınması gereken harç ve ücretlerden muaf olunması, 6360 sayılı kanun ile büyüşehir olan illerdeki ya da ilçelere bağlı köy

statüsünden mahalle statüsü kazanan yerleşimlerde açılacak olan işyerlerine ilişkin belediye meclis kararı ile her işletme için ayrı ayrı sınıflama yaparak belge tanzim ücretinin ya da işyeri açma sınıflama kayıt ücretinin belirlenmesi, il ya da ilçe sınırları kesişen bölgelerde kurulan rüzgâr enerji santrallerinde bulunan rüzgâr tribünlerinin bir kısmı bir ilçe sınırında, diğer kısmı başka ilçe sınırında ise (örneğin idari bina ile bir kısım türbin bir ilçe sınırları içindeyken bir kısım rüzgâr tribünleri diğer ilçe sınırlarında ise) işyeri açma ve çalışma ruhsatını hangi belediyenin düzenlemesi gerektiği hususları hakkında açıklamalar yapılacaktır.

2. RÜZGÂR ENERJİ SANTRALLERİNİN BELEDİYELER TARAFINDAN RUHSATLANDIRILMASI

Türkiye’de ilk rüzgâr santrali 1998 yılında İzmir’de kurulmuştur. Bugün tükettiği enerjinin yaklaşık %7,1’ini rüzgâr santrallerinden karşılayan ülkemizin birçok yerinde rüzgâr enerji santrali bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, 3194 sayılı İmar Kanununun 3 üncü maddesinde “Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanıla-

* Sosyal Güvenlik Başmüfettişi, C Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

maz.” hükmü, 5 inci maddesinde “... Yapı; karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesislerdir. ...” hükmü, 20 nci maddesinde “Yapı: a) Kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan arazi, arsa veya parsellerde, b) Kuruluş veya kişilerce, kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri ile, İmar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir.” hükmü, 21 nci maddesinde “Bu Kanunun kapsamına giren bütün yapılar için 26 ncı maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden (...) yapı ruhsatı alınması mecburidir. ...” hükmü bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinde “... Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. ...” hükmü yer almaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 81 inci maddesinde “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması işyeri açma izni harcına tabidir.” hükmü yer almakta olup harcin tarifesi Kanunun 84’üncü maddesinin üçüncü bendinde belirtilmiştir. Bu tarifenin uygulamasına ilişkin olarak Kanunun 96 ve geçici 7 nci maddesinde açıklamalar yapılmıştır. Aynı Kanunun 97 nci maddesinde “Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye’ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.” hükmünü yer verilmiştir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair

Kanunun 4 üncü maddesinde “3 üncü maddede belirtilen merciler, iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar. a) İnsan sağlığına zarar vermemek, b) Çevre kirliliğine yol açmamak, c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak” hükmü bulunmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun ek 3 üncü maddesinde “... Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde; gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar ve zirai istihvalde kullanılan bina, arsa ve araziler 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisinden muaftır. Bu yerlerde, ticari, sinai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için emlak vergisi %50 indirimli uygulanır. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçlar alınmaz; anılan Kanuna göre alınması gereken diğer vergi, harç ve harcamalara katılma payları %50 indirimli uygulanır. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret en düşük tarifinin işyerleri için %50’sini, konutlar için %25’ini geçmeyecek şekilde belirlenir. 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için bu fıkrada belirtilen muafiyet ve indirimler uygulanmaz. 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 12 nci maddesinin yedinci fıkrası ile 31/8/1956 ta-

rihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 17 nci maddesi hükümlerinden yararlanan yerler; kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenmesi halinde bu madde hükümlerine aykırı olmayan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler. ..." hükmünü amirdir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 1 inci maddesinin onbeşinci fıkrasında "Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2022 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edilir. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin % 25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir. (...)" hükmü yer almaktadır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57 nci maddesinde "(1) Yapı sahibi veya vekilince 55 inci maddede sayılan belgelere göre ilgili kanun, plan, bu Yönetmelik, Türk Standartları, çevre şartları, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve ilgili bütün mevzuat hükümlerine uygun olmak üzere bu maddede belirtilen projeler hazırlatılır. ..." hükmü bulunmaktadır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde "Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, (...) ifade eder." ve (t) bendinde "İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri," hükmü, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında "Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır." ve üçüncü fıkrasında "İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2'de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur." hükmü, 28 inci maddesinde "Gayrisihhî müesseselerde işletmenin faaliyet alanının değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur. ..." hükmü, Eki (EK-2)'de yer alan "Gayrisihhî Müesseseler Listesi" Kısmının "B) İkinci Sınıf Gay-

risihî Müesseseler” başlıklı bölümünün “1-Enerji Sanayii” başlıklı alt bölümünün 1.4 üncü maddesinde “Rüzgâr enerji santralleri,” hükmü yer almaktadır.

3. SONUÇ

Rüzgâr enerji santrali ise rüzgârın kinetik enerjisini mekanik enerjiye çevirdikten sonra elektrik enerjisine dönüştürür. Bu santrallerin ruhsatlandırılmasına yönelik belediyelerin yetki alanına giren hususlar bulunmaktadır. Rüzgâr enerji santrallerinin Yönetmelik kapsamında ikinci sınıf gayrisihî müessese olarak ruhsatlandırılması ve ruhsatlandırmanın işletmecinin faaliyet alanı olarak beyan ettiği alan esas alınmak suretiyle düzenlenmesi gerekmekte ve bu bakımdan beyan edilen faaliyet alanı içinde kalan türbinlerin tamamına tek bir ruhsat düzenlenmesi uygun olmaktadır.

Belediyelerin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsadığı için rüzgâr enerji santrallerinin, sınırları içinde yer aldığı yetkili idare tarafından ruhsatlandırılması gerekmekte olup farklı yetkili idare sınırlarına giren iş yerleri bakımından ruhsatlandırma mümkün olmayacaktır. 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamına giren bütün yapılar için bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında belediyelerden ve valiliklerden yapı ruhsatı alınmasının zorunlu olduğu, yapı tanımı uyarınca inşai faaliyete konu olan, ayrıca bir proje kapsamında tasarım ve teknik hesaplama gerektiren imalatların yapı olarak nitelendirildiği, bu bakımdan enerji üretimine yönelik tesisler ile tüm diğer yapı ve tesislerin (idari bina, lojman, sosyal tesis vb.) yapı ruhsatına tabi olduğu kabul edilmektedir.

Rüzgâr enerji santralleri işyeri açma izni harcına tabi olup 2464 sayılı Kanunda buna ilişkin bir muafiyet öngörül-

memiş ve köy iken 6360 sayılı Kanun ile mahalleye dönüşen yerlerden 31/12/2022 tarihine kadar işyeri açma izni harcının tahsil edilmeyeceği; öte yandan rüzgâr enerji santrallerinin, 5216 sayılı Kanunun ek 3’üncü maddesi uyarınca köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerden ise işyeri açma izni harcının %50 indirimli olarak tahsil edileceği, bununla birlikte rüzgâr enerji santralinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bilanço esasına göre defter tutan işletmelere (mükelleflere) ait olması halinde sözü edilen indirimin uygulanmayacağı değerlendirilmektedir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesinde 2464 sayılı Kanunun 84/3, 96 ve geçici 7 nci maddeleri kapsamında hesaplanan işyeri açma izni harcının alınması ve dolayısıyla belediyelerin meri mevzuatta harç veya katılma payına konu olmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri hizmetler için ücret belirlemesi ve uygulanacak ücret tarifesini belirleme yetkisinin belediye meclisine ait olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte ücret tarifelerinin belirlenmesinde hizmetin maliyeti göz önünde bulundurularak adalet, eşitlik ve genellik prensiplerine uygun olarak tespit edilmesi gerekir.

KAYNAKÇA

- 3194 sayılı İmar Kanunu
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik

Av. Emre AÇAR*

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİNİN CEZAİ SORUMLULUKLARI

1. GİRİŞ

Halka en yakın idareler olan ve yerel nitelikli hizmetler sunan mahallî idareler, demokratik yaşamın vazgeçilmez kuruluşlarıdır. Organları, kural olarak seçilmiş kimselerden meydana gelmektedir. Temsili demokrasi en gelişmiş örnekleridir. Halk, yetkilerini seçtiği başkan, meclis üyesi ve encümen aracılığıyla kullanmaktadır.

Hukuk devleti, sosyal devlet gibi hukukun genel ilkeleri ile Anayasa ve kanunlar gereği yetki ile donatılan mahallî idare organları herkes gibi hukuka aykırı eylemlerinden sorumludur. Her ne kadar kamu hizmeti sunduklarından bahisle devlette sürekliliği sağlamak amacıyla sorumsuz olmaları gerektiğini savunanlar olsa da mevzuatımızda bunu sağlayacak herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Zira Türk hukukunda sorumsuzluk ve dokunulmazlık bağışıklıkları sadece Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı Yardımcıları, Bakanlar ve TBMM Üyeleri için geçerlidir.

Mahallî idareler; il özel idareleri, köyler ve belediyelerden meydana gelmek-

tedir. Bunlar arasında en geniş hukukî düzenlemeye sahip ve nüfus bakımından çoğunlukta olan belediye idareleridir. Zira ülkemizdeki 81 vilayetin tamamında belediye teşkilâtı bulunmaktadır.

1982 Anayasası, mahallî idarelerin karar organlarının seçimle iş başına geleceğini ifade etmektedir. Belediyelerin karar organı belediye meclisidir. Bu durum, onlara birçok yetki tanıdığı gibi beraberinde çeşitli sorumluluklar da yüklemiştir. Keza hukuka aykırı eylem, işlem veya kararları dolayısıyla malî ve cezaî çeşitli yaptırımlarla karşılaştıkları birçok yargı kararında ortaya konulmuştur. Dolayısıyla üyelerin, halk iradesiyle göreve gelmenin bilinci ve sorumluluğuyla oldukça dikkatli davranması gerekmektedir.

Ülkemizde sayısal olarak en fazla üyeye sahip mahallî idare organı belediye meclisleridir. Bu organın üyelerinin eylem, işlem veya kararları sebebiyle karşılaşılabilecekleri sorumluluk ve yaptırımları ele almak birçok kişi ya da gruba fayda sağlayacaktır. Bununla birlikte çalışmanın amacından uzaklaşmamak adına üçüncü kişi olmalarından ziyade

* Avukat, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Mail: emreacar081@gmail.com, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-3320-1904

görevleri sebebiyle meydana gelen yükümlülüklerden söz edeceğiz.

2. MAHALLİ İDARELER

Türk pozitif hukukuna göre mahallî idareler; il, belde ve köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere karar organları o yerde oturan seçmenler tarafından seçilen kamu tüzel kişilerini ifade eder. Bu tanıma göre Türkiye’de il özel idaresi, köy ve belediye olmak üzere üç tür mahallî idare olduğu söylenebilir. ¹

1982 Anayasası’nın 127’inci maddesine göre mahallî idarelerin kuruluş, görev ve yetkileri yerinden yönetim ilkesine göre düzenlenmektedir. **Temel amaçları mahallî müşterek ihtiyaçları karşılamaktır. Anayasa Mahkemesinin 22.06.1988 Tarih ve E:1987/18, K:1988/23 sayılı kararına göre mahallî müşterek ihtiyaç kavramı**, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayan kişi, aile, zümre, ya da sınıfın özel çıkarlarını değil, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemli durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve güncelleştirdiği özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak ihtiyaç ve beklentileri ifade etmektedir. ²

Gözler’e göre Anayasa m. 127/1’deki bu hüküm, Anayasa tarafından yapılmış bir yetki paylaşımı hükmüdür. Mahallî idarelerin yetkisini, mahallî müşterek ihtiyaçları karşılamak şeklinde belirlemiştir. Kamu tüzel kişiliği vasfını haiz bu idareler, esasında kurulmalarıyla kamu

gücü ayrıcalık ve yetkileriyle donatılmaktadır. Yani Anayasa ve kanun bir kamu tüzel kişisi kurduğunda zaten bu tüzel kişiye kamusal yetkiler vermiş olmaktadır. Kurulan kamu tüzel kişisinin faaliyet konusunun Anayasa veya kanunla belirlenmesi, mahallî idarelerde olduğu gibi, bu kamu tüzel kişisinin yetki sahasının belirlenmesi anlamına gelir. ³

Anayasa’ya göre mahallî idarelerin karar organlarının kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulması zorunludur. ⁴ 1982 Anayasa’sı sadece karar organları bakımından seçime gidilmesini zorunlu kılmıştır. Diğerleri bakımından alt normlara takdir hakkı bırakmaktadır. Bu idareler, kişi topluluğu şeklinde kamu tüzel kişiliğine sahip olduklarına göre karar ve yönetim organlarının mahallî idareleri oluşturan insanlar tarafından seçimle belirlenmesi mümkündür. Bir demokraside bunun böyle olması gerekir. Yani merkezî idare tarafından atanmamalıdır. **Buna idarî özerklik ya da karar ve yönetim özerkliği adı verilmektedir.** ⁵

Türk idarî teşkilâtında il özel idaresinin vali, il genel meclisi ve il daimî encümeni; belediye idaresinin belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeni; köy idaresinin de muhtar, ihtiyar meclisi ve köy derneği olmak üzere üçer organı vardır. Bunlardan il genel meclisi, belediye meclisi, belediye başkanı, köy muhtarı ve ihtiyar meclisi seçilmiş organdır. ⁶

3 Gözler, (n 1), s. 117.

4 Burç Volkan Zor, “Yerel Yönetimlerin Karar ve Yürütme Organlarının Seçilme Yeterliliği”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 2018, C. 2, S. 4, s. 84.

5 Gözler, (n 1), 183.

6 Zehra Odyakmaz; Ümit Kaymak, *İdare Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Temmuz 2020, s. 343 vd.

1 Kemal Gözler, *Mahalli İdareler Hukuku*, Bursa, Ekin Yayınevi, 1. Baskı, Ocak 2018, s. 269.

2 Nurhan Yaprak, “Mahalli İdarelerin Türk İdare Tarihi Açısından Gelişim Süreci ve Hizmet Sunum Yöntemleri”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid 19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı*, 2019, S. 37, s. 320.

Mahallî idarelerin seçilmiş organları, bu sıfatlarını yargı yolu ile kaybetmektedirler. Bu konuda görevli ve yetkili yargı merci Danıştay Kanunu'nun 24'üncü maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca Danıştay'dır. ⁷ **Danıştay 8'inci Dairesi, 26.10.2021 tarihli ve E:2021/5175, K:2021/4860 sayılı kararında özetle:** "... 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinde Belediye Meclis Üyesi seçilen ...'ın, ... Ziraat Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olması nedeniyle seçilme yeterliliğini kaybettiğinden bahisle 5393 sayılı Kanun'un 29. Maddesi uyarınca düşürülmesi... 2839 sayılı Kanununun 18. Maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, milletvekili ve mahallî idare seçimlerine katılanların seçimden belli bir süre önce görevlerinden ayrılmasının öngörülme sebebi; yürüttükleri görevler dikkate alındığında bu kişilerin sahip oldukları statüden yararlanarak diğer adaylardan avantajlı konuma geçmeleri, seçmenler üzerinde kendi yararlarına bir durum yaratmaları ve yürüttükleri görevden kaynaklanan yetkilerini amacına aykırı kullanmalarının önlenmesidir. Açıklanan nedenlerle 5393 sayılı Kanun'un 29. Maddesi uyarınca Amasya ili ... Belediyesi Meclis Üyesi olan ...'ın Meclis Üyeliğinin düşürülmesi isteminin kabulü..." ne kanaat getirmiştir.⁸ Odyakmaz'a göre yargı yolu ile inceleme yapılması her bakımdan güvencedir. Ancak yargılamanın ağır işlemesi yüzünden gerçeğin anlaşılması ve hakkın meydana çıkması

⁷ Zehra Odyakmaz, "Mahallî İdarelerin Seçilmiş Organlarının Organlık Sıfatlarını Yargı Yoluyla Kaybetmelerine Genel Bir Bakış ve Belediye Başkanı Hakkında Belediye Meclisince Yetersizlik Kararı Verilmesi Sonucu Organlık Sıfatını Kaybetmesi Durumunun Yargı Yolu ile İncelenmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1997, C. 1, S. 1, s.2.

⁸ Yargı Kararları İçin: <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, Erişim Tarihi: 27.12.2022.

genellikle gecikmektedir. Bu bakımdan kasıtlı düşürme ihtimalinin bulunduğu hâllerde organların ve beldenin zarara uğramasının önlenmesi için yürütmenin durdurulmasına benzer bir yol bulunması yararlı olacaktır. ⁹

Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının organlık sıfatının kaybının Anayasal sonucu; 1982 Anayasası'nın 127'nci maddesine göre, görevleri sebebi ile işlemiş oldukları bir suç dolayısıyla haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan organ ya da üyelerin İçişleri Bakanı tarafından kesin hükme kadar geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılabilmesidir. Görevden uzaklaştırma, istisnai hallerde başvurulması gereken bir önlemdir. Nesnel kriterlere dayandırılmadan ve önemli sakıncalar bulunmadan kullanılırsa idari özerklik zedelenebileceği gibi seçmenin beklentilerine de ters düşülecektir. ¹⁰ **Nitekim Danıştay 8'inci Dairesi de 09.12.1991 Tarih ve E:1991/398, K:1991/1931 sayılı kararında:** "... Anayasa'nın konuya ilişkin 127. Maddesinde görevden uzaklaştırılma bir tedbir olarak nitelendirilmektedir. Bilindiği gibi tedbir ortaya çıkması muhtemel bir zararı veya sakıncayı önceden görerek önlem alınmasıdır. Hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan bu kişilerin geçici bir önlem olarak, anılan kurallar uyarınca geçici bir tedbir olarak, görevlerinden uzaklaştırılabilmeleri için soruşturma veya kovuşturmanın sadece başlatılması veya sonuçlandırılmış olması yeterli olmayıp, işledikleri öne sürülen

⁹ Odyakmaz, (n 7), s. 17.

¹⁰ Abdullah Çelik, "Belediye Başkanlarının Geçici Olarak Görevden Uzaklaştırılması Üzerine Bir Çalışma", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz 2005, C. 4, S. 14, s. 158.

suçların önemi, ciddiyeti ve ağırlığı nedeniyle, görevde kalmalarının soruşturmanın ve kovuşturmanın sağlıklı bir biçimde yapılıp, sonuçlandırılmasını engelleyici nitelikte olması gerekir. Asıl olan, halkın iradesiyle, seçimle göreve gelen bu kişilerin belirli bir dönem içinde görevlerini kesintisiz yerine getirebilmeleridir. Belediye başkanlarının haklarında açılan her soruşturma veya kovuşturma nedeniyle geçici olarak görevden uzaklaştırılarak, yerine bir başkasının görevlendirilmesi kent halkının demokratik iradesinin değiştirilmesi anlamını taşıdığı gibi kamu hizmetlerinin iyi bir şekilde yerine getirilmesi olanağını da ortadan kaldırır. Soruşturma ve kovuşturmanın ulaştığı bu aşama da idareye tanınan takdir yetkisinin anılan yasaların amacına uygun olarak kullanılmadığını göstermektedir.” ifadesiyle benzer görüşünü ortaya koymuştur.

3. BELEDİYELER

Anayasada da belirtildiği üzere bir mahallî idare olan belediyelerin kuruluş esasları kanunla belirlenmiştir. Bu kanun, 5393 Sayılı Belediye Kanunu’dur. Kanunun 2’nci maddesine göre belediye: “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini” ifade etmektedir.

3.1-) Kuruluşu, Tüzel Kişiliğin Sona Ertirilmesi Ve Görevleri

5393 Sayılı Belediye Kanunu, ülkemizdeki belediye uygulamaları açısından temel mevzuat metni niteliği taşımaktadır. Buna göre kural olarak nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde

Cumhurbaşkanı kararı ile belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde ise nüfus şartı aranmaksızın belediye kurulması zorunludur.

Belediye idarelerinde tüzel kişiliğin sona ermesi ise iki kritere göre olabilir: Meskûn saha ve nüfus. Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına 5.000 metreden daha yakın bir belediye sona erdirilecektir. Bunun için genel imar düzeni veya temel altyapı hizmetlerinin gerekli kılması durumu aranmaktadır. Ayrıca nüfusu 2.000’in altına düşen belediyelerin de tüzel kişiliği Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kaldırılarak köye dönüştürülecektir.¹¹

Belediyeler, belde halkının yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kamu tüzel kişileridir. Yerel ihtiyaçların hızlı, rasyonel ve etkili şekilde karşılanması bakımından merkezî idareye göre avantajlıdır. Bu nedenle Belediye Kanunu, hizmette halka yakınlık anlayışıyla belediyenin görev ve yetkilerini tanzim etmiştir. **Mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmetin belediyelerce yapılması esası benimsenmiştir.**¹²

Belediye Kanunu’nun 14’üncü maddesine göre belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları mahallî müşterek nitelikte olma şartı getirilerek zorunlu ve isteğe bağlı olarak sayılmıştır. Örneğin; imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı, itfaiye, çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, zabıta, şehir içi trafik,

11 Şerif Öner, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yerel Yönetim Mevzuatına Etkileri”, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2019, C. 4, S. 2, s. 311-312.

12 Vahide Feyza Urhan, “Türkiyede Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması”, *Sayıştay Dergisi*, S.70, s. 96.

defin ve mezarlıklar, ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları, nikâh vd. hizmetler belediyelerin zorunlu görev ve yetkilerindedir. Bu faaliyetler bakımından yapar veya yaptırır ibareleri kullanıldığından ilgili normlar, emredici hüküm niteliği taşımaktadırlar. Diğer yandan sağlık ile ilgili her türlü tesisin açılması ve işletilmesi, mabetlerin yapımı, bakımı ve onarımı vb. hizmetler ise isteğe bağlı olarak yürütülmektedir.

Vatandaşlar belediyeleri, öncelikli sorun çözme makamı olarak görmektedir. Seçmen tercihi ile göreve gelen bu makamların hem taahhüdü hem de sorumlulukları bu yöndedir. Bu doğrultuda hizmet listesi oluşturulurken gerek siyasi gerek hukuki gerek mali pek çok şey etkili olabilmektedir. Buna bir de giderek artan seçmen talepleri eklendiğinde beklentilerin karşılanması oldukça zorlaşmaktadır. Haliyle memnuniyet seviyesi de arzu edilen düzeyde olmamaktadır. Öncelik ve önem sırasının oluşturulmasının temel dayanağı da budur. Bunun için stratejik planlamaların araç olarak kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır.¹³

3.2-) Belediye Meclisi Ve Belediye Meclisinin Belediyeler İçin Önemi

Belediyenin organları; belediye meclisi, belediye başkanı ve belediye encümenidir. Karar organı vasfını haiz belediye meclisinin üyeleri, beş yılda bir yapılan mahallî idareler seçimleri ile halk tarafından seçilmektedir. **Görevleri**, Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinde sayma

yoluyla ifade edilmiştir. Buna göre **stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını görüşmek ve kabul etmek**, bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, **belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak**, büyükşehir belediyelerinde il çevre düzenini kabul etmek, belediye adına imtiyaz verilmesine karar vermek, meydan, cadde, park, sokak, tesis ve benzerlerine ad vermek, mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek belediye meclisinin görev ve yetkilerine örnek verilebilir.

Belediyelerde hizmetlerin sunumunda öncelik sırası mali durum ve hizmetin ivediliği kriterlerine göre belirlenmektedir. Burada yetki, seçim yoluyla belde halkı tarafından göreve getirilen belediye meclisine aittir. Stratejik plan, yatırım ve çalışma programları, bütçe ve imar planları ile ilgili kararlarıyla belediyenin üstleneceği görevler bakımından öncelik belirlenmektedir. Hazırlanan bu plân ve programlar, belediye hizmetlerinin hukuki altyapısını oluşturmaktadır. Bunlara aykırı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi yargı denetimine ya da idarî denetime ve sonucunda da yaptırma neden olabilmektedir.¹⁴

Belediyeler şehrin geleceğini yönlendirebilmek üzere iki temel araç kullanır: Biri şehirdeki konut, sanayi, turizm, ulaşım, yeşil alan ve dinlenme gibi çeşitli işlevlerin mekân üzerindeki dağılımını ve yerleştirilmesini sağlayan imar planlamasıdır. Diğeri de belediye kurumunun yetki, görev ve sorumlulukları çerçevesinde orta ve uzun vadeli

¹³ Elif Aysel Şahin İpek, Çiğdem Akman, "Son Dönemde Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Belediyelerde Stratejik Planlama Süreci", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2019, C. 2, S. 2, s. 361.

¹⁴ Bilal Can, "Belediye Hizmetlerin Yerine Getirilmesinde Öncelik Sırası Sorunu", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. 17, S. 1-2, s. 196-197.

amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve öncelikleri ile kaynak dağılımını belirleyen stratejik planlamadır. Bu iki planlama süreci birbiriyle hiyerarşik bir ilişki içinde değildir. Aksine birbirinden etkilenerek şehrin arzu edilen geleceğine ulaşmak için mekânsal, kurumsal ve toplumsal boyutları olan yol haritasını oluşturur. **Dolayısıyla belediyenin gelecek tasarımı bu planların kabul merci olan belediye meclisinin, belediye için önemi büyüktür.**¹⁵

4. BELEDİYE MECLİS ÜYELERİNİN CEZAİ SORUMLULUKLARI

Cezaî sorumluluk; Ceza Hukuku kapsamında değerlendirilen, meydana gelen eylem ya da işlemlerin hapis ya da adli para cezası ile yaptırıma bağlanmasıdır. Buna göre kişi, suç işlediğinde adli yargı düzeninde bulunan ceza mahkemelerinde yargılanarak cezalandırılacaktır.

Belediye meclis üyelerinin konusu suç teşkil eden eylem, işlem ya da karara katılmaları veya Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinde belirtilen Görevi Kötüye Kullanma Suçu'nun oluşmasına neden olacak bir faaliyette bulunmaları halinde cezaî sorumlulukları gündeme gelmektedir.

Hukuk sistemimizde belediye meclis üyelerinin sorumluluklarının önüne geçen herhangi bir bağımsızlık düzenlenmemiştir. Bununla birlikte bu kişilerin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar bakımından haklarında soruşturma açılabilmesi için 4483 Sayılı Kanun uyarınca kural olarak yetkili mercilerden soruşturma izni alınması gerekmektedir.¹⁶

¹⁵ T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, 2019, s. 2.

¹⁶ Hayri Keser; Ayhan Akoğul, "Türkiyede Belediye Meclis Ka-

Belediye meclis üyelerinin cezaî sorumluluğuna yol açan genel itibarıyla iki durum bulunmaktadır: Biri görevleri sebebiyle meydana getirdikleri eylemleri, işlemleri ya da kararlarının doğrudan suç teşkil etmesidir. Diğeri ise üyelerin bu faaliyetler esnasında görevlerini kötüye kullanmaları hasebiyle bir mağduriyete yol açmalarıdır.

4.1-) Belediye Meclis Üyelerinin Konusu Suç Teşkil Eden Eylem, İşlem Veya Kararları Sebebiyle Sorumluluğu

Suç, kanunun yasakladığı bir davranışın sözle veya eylemle yapılması ya da emrettiği bir davranışın yapılmamasıyla meydana gelir.¹⁷ Eylem ya da işlemlerle suç meydana getiren kişiye ise fail adı verilir. Suçun sorumlusu bu kimse, mahkemelerce yapılan yargılama sonucunda hapis ya da adli para cezası ile cezalandırılmaktadır.

1982 Anayasası'nın 38'inci maddesine göre: "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur." Bir tarafın devlet olduğu ceza hukuku, vergi hukuku, idare hukuku gibi tüm kamu hukuku ilişkilerinde **suçta ve cezada kanunilik ilkesi** geçerlidir. Bu ilke ile hedeflenen, güçlü olan devlet karşısında bireylerin temel hak ve hürriyetlerini güvence altına almak ve onları egemen gücün keyfi uygulamalarından korumaktır.

rarlarının Yargısal Denetimi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. 4, S. 2, s. 120.

¹⁷ Faruk Yasin Turinay, *Suçta ve Cezada Kanunilik Prensiplerinin Anayasal Temelleri*, Yüksek Lisans Tezi, Bursa/2013, s. 10.

Buna göre ceza normunun doğrudan kaynağı kanundur. ¹⁸ Bir suçtan bahsedebilmek için kural olarak bir kanuni düzenlemenin bulunması gerekmektedir. İdarenin, bu konuda tanımlama ya da düzenleme yapması mümkün değildir.

Belediye meclis üyelerinin eylem, işlem ya da kararları başta Tük Ceza Kanunu olmak üzere kanunen tanımlanan suçlardan birini oluşturması halinde cezaî sorumlulukları söz konusu olacaktır. **Örneğin Şen, depremlerde yıkılan binalardan doğan ceza sorumluluğuna sahip mercilerden birinin belediye meclis üyesi olduğu kanaatindedir.** Ona göre denetim firmasının raporu ile sınırlı şekilde inceleme yapan ve yapı ruhsatı veren belediyenin, yapının deprem mevzuatına uygun olmadığını öngörebilmesi mümkün olmadığından herhangi bir ceza sorumluluğu gündeme gelmeyeceği düşünülebilirse de, imar planını deprem bölgesinin özelliklerini dikkate almadan, gerekli ekibi ve çalışmayı göstermeden hazırlayan belediye karar organlarının somut olay, bina ve yapı özellikleri değerlendirilerek olası kastla insan öldürme veya bilinçli taksirle insan öldürmeye sebebiyet verme suçlarından sorumlu olabileceğini belirtmektedir. ¹⁹

Keza Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 02.05.2017 Tarih ve E: 2016/1042, K: 2017/255 sayılı kararında: “...Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin, ... ilçesinde bulunan inşaatında yapı yüksekliğinin beş metreden sekiz metreye çıkarılması tale-

biyle plan tadilatı için ... belediye meclisinde karar çıkarılması için ... 100.000 Amerikan Doları rüşvet karşılığında anlaştıkları, sanık ...’ın suç işlemek amacıyla kurduğu ve yönettiği örgütün hiyerarşisi ve işbölümü içinde, **belediye meclis üyesi olan inceleme dışı sanıklar ...**, ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ve ...’un imar planında değişiklik yapılması yönünde oy kullanmalarını sağlamak suretiyle belediye meclisinde imar planının istenildiği gibi değiştirilmesi yönünde karar alarak, rüşvete konu olan parayı inceleme dışı sanık ... ile birlikte alıp, adı geçen sanıklarla paylaşmaları karşısında; sanık ...’ın rüşvet alma suçunu örgüt faaliyeti kapsamında işlemesi ...” ifadeleriyle belediye meclis üyelerinin iştirak halinde rüşvet anlaşması üzerine rüşvet alma suçlarının suç örgütü kapsamında veya bu örgüt adına işledikleri kanaatindedir.

Cezaî sorumluluğun tespiti halinde kural olarak öncelikle 4483 Sayılı Kanun uyarınca idari süreçler tamamlanacak, soruşturma izninin verilmesi halinde yetkili Cumhuriyet başsavcılığınca soruşturma yürütülecek, kamu davası açılırsa görevli ve yetkili mahkeme tarafından kovuşturma yapılarak sorumlu meclis üyesi ya da meclis üyeleri hakkında karar verilecektir.

4483 Sayılı Kanun memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işlemiş oldukları suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtir ve izlenecek usulü düzenler. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali bu kanunun istisnasıdır. Belediye meclis üyelerinin ağır cezayı gerektiren bir suç

¹⁸ Ayşe Aygün Eşitli, “Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”, *TBB Dergisi*, 2013, S. 104, s. 229.

¹⁹ Prof. Dr. Ersan Şen, *Depremlerde Yıkılan Binalardan Doğan Ceza Sorumluluğu*, <https://www.hukukihaber.net/depremlerde-yikilan-binalardan-dogan-ceza-sorumlulugu>, (Erişim Tarihi: 02.03.2023).

işlemeleri ve suçüstü hali olması durumunda haklarında soruşturma izni alınmaksızın doğrudan doğruya Cumhuriyet başsavcılıklarınca soruşturma açılmaktadır. Aynı durum 4483 Sayılı Kanun'un 2'nci maddesi gereği irtikap, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçları, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alımlara fesat karıştırma vd. suçları bakımından da geçerlidir. Yani bu suçları işleyen ya da bu suçlara iştirak eden belediye meclis üyeleri hakkında da 4483 Sayılı kanun hükümleri uygulanmamaktadır.²⁰

4.2-) Belediye Meclis Üyelerinin Görevi Kötüye Kullanmaları Sebepiyle Sorumluluğu

Görevi Kötüye Kullanma Suçu, kamu görevlileri tarafından işlenebilen bir suçtur. TCK'nin 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının c bendi uyarınca kamu görevlisi, kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişidir.²¹ **Belediye meclis üyeleri de süreli olarak halk tarafından seçildiği ve kamusal faaliyet yürüttüğü için TCK'ye göre kamu görevlisidir.**²² Bu sıfatla seçildikleri süre

boyunca birçok eylem, işlem ya da karara katılmaktadırlar. Bu süreçte de görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmeleri söz konusu olabilmektedir. Her ne kadar meydana gelen netice doğrudan suç oluşturmaya da faaliyetlerindeki sakatlıklar mağduriyetlere sebep olduğundan cezaî olarak sorumluluk gündeme gelebilecektir. Bu da genel olarak TCK m. 257 uyarınca Görevi Kötüye Kullanma Suçu kapsamında değerlendirilmektedir.

TCK'nin Görevi Kötüye Kullanma Suçu'nu tanımlayan 257'nci maddesi torba hüküm niteliğindedir. Madde gerekçesinde bu suçun genel, tali ve tamamlayıcı olarak tanımlandığı ifade edilmektedir. Kanun maddesi de: "*Kanunda ayrıca tanımlanan haller dışında, ... kamu görevlisi ... cezalandırılır.*" şeklindedir. Bu kapsamda cezalandırılacak eylemler, kanunda ayrıca suç olarak tanımlananlar dışında kalanlardır. Buna göre görevi kötüye kullanma eylemi neticesinde doğrudan bir suç oluşmuş ise kanunda eyleme karşılık gelen özel norm uygulanarak fail meydana gelen bu suçtan sorumlu olacaktır. Faile ayrıca TCK m. 257'den ceza verilmeyecektir. Bununla birlikte kanunda ayrıca ve açıkça suç olarak tanımlanmamış olan tüm görevi kötüye kullanma eylemleri diğer koşulları da gerçekleşmişse TCK m. 257 uyarınca Görevi Kötüye Kullanma Suçu'nu oluşturacaktır.²³

Belediye meclis üyeleri, görevinin gereklerine aykırı hareket ederek kişilerin mağduriyetine veya kamu zararına ne-

20 Kemal Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin Yayınevi, Haziran 2020, s. 607.

21 Güneş Ergün Okuyucu, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu", *TBB Dergisi*, 2009, S. 82, s. 3.

22 "Madde ve gerekçesi dikkate alındığında, kamu görevlisi toplumu oluşturan bireyler adına kamu erkini kullanmak suretiyle kamu görevini ifa eden kişi, bir başka deyişle devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, kamu hizmetini yerine getirmek için, kamu hukuku usulüne uygun olarak, Anayasa'nın 128. maddesindeki ifadeyle "Genel idare esaslarına göre" sürekli veya süreli olarak atanmış, seçilen ya da başka bir şekilde görevlendirilen kişi olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda milletvekili, belediye başkanı, belediye ve il genel meclis üyesi, muhtar, avukat, tercüman, tanık ve bilirkişiler faaliyetinin icrası kapsamında kamu görevlisi olarak kabul edilir."

Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, KT: 08.12.2022, E: 2021/44, K: 2022/790.

23 Hamide Zafer, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi*, Aralık 2019, C. 25, S. 2, s. 1558-1559.

den olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan bir eylem ya da kararda bulunmaları durumunda Görevi Kötüye Kullanma Suçu'nu işlemiş olacaktıdır. Örneğin; **T. C. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 17.04.2007 tarihli ve E: 2007/4-88, K: 2007/94 sayılı kararında:** “ ... Kahramanmaraş Belediyesi Belediye Meclisi Üyesi iken, Belediye Başkanı ve diğer meclis üyeleri ile birlikte; aynı nitelikteki işlerin birden fazla parçaya bölünerek ihalelerin pazarlık limitine indirilmesi suretiyle rekabet ortamının kısıtlanmasına, her bir parça için ayrı bir ihale prosedürü hazırlanmış olması nedeniyle belediye için iş ve zaman kaybına, bu şekilde avantaj sağlayarak ihaleleri Belediyeye ait ... isimli şirketin almasına zemin hazırlayarak serbest piyasa ilkelerinin zarar görmesine neden olduğundan bahisle; görevde yetkiyi kötüye kullanmak suçundan ... cezası ile cezalandırılmasına, ... karar verilmiş; ... ancak 5237 sayılı Yasa uyarınca aynı Yasanın 7. maddesi kapsamında uyarılama yargılaması gerektiği anlaşılmaktadır. ... Buna göre, mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmâl sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması kamu zararıdır. **Görev gereklerine her aykırı davranışın kamu idaresine karşı duyulan güveni zedelediği ve böylece bir kamu zararına yol açtığı veya zararın oluşmasına yönelik elverişli hareketin yapılmasının yeterli olduğu biçimindeki genişletici görüş ve yorumlar yasa koyucunun kamu zararının ekonomik ve somut olması gerektiği yolundaki tercihi ile bağdaşmaz. Haksız kazanç ise görev gereklerine aykırı davranılmak suretiyle kişilere haksız bir yarar sağlanmasıdır. ... Somut olayda, ... eylemlerinin 5237 sayı-**

lı TCY.nın 257. maddesinde öngörüldüğü üzere kamu zararına yol açıp açmadığı, kişilere haksız kazanç sağlayıp sağlamadığı ve kişilerin mağduriyetine neden olup olmadığı konularında ... bir karar verilmesi gerekirken, eksik soruşturma ile hüküm kurulması ... isabetsizliğinden bozulmuştur.” kanaatindedir. Buna göre görevi kötüye suçunun oluşabilmesi için kamu görevlisi olan failin, görevlerinin gereklerini aykırı davranmak suretiyle ya da ihmâl veya gecikme göstererek kamunun zararına veya kişilerin mağduriyetine neden olması ya da kişilere haksız menfaat sağlaması gerekmektedir.²⁴

T. C. Yargıtay 9’uncu Ceza Dairesi, 04.06.2020 Tarih ve E: 2020/1624, K: 2020/312 sayılı kararında: “Olay tarihinde ... Belediye Başkanı ve Belediye Meclis üyeleri olan sanıkların, almış oldukları 29/06/2009 tarihli 43 sayılı kararla, ... imar planında ... öngörülmüş iken imar planında değişiklik yaparak kat sayılarını altıya çıkardıkları, ... **imar planında gerçekleştirilen bu değişikliklerin herhangi bir yasal gerekçesinin olmadığı, yoğunluk artışına neden olan değişikliklerle ilgili emsal hesaplaması yapılmadığı, sosyal donatı alanı ayrılmadığı, plan müellifinin görüşünün alınmadığı, değişikliğin parsel bazında gerçekleştirildiği, bundan dolayı ada içindeki diğer parsellerin yapılma koşulları yönünden eşitsizliğe neden olduğu, imar komisyonunda görüşülüp bir rapor hazırlanmadan re’sen imar planı değişikliğinin gerçekleştirildiği, adı geçen karardan sonra da etüt çalışması yapılmadığı, paftaların değiştirilerek onaylan-**

²⁴ Handan Yokuş Sevük, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018, C. 23, S. 39, s. 282.

madığı bu şekilde 3194 sayılı İmar Kanunu ve Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik hükümlerine aykırı plan değişikliği yapılarak kişilere haksız kazanç sağlandığı tüm dosya kapsamından anlaşılma, sanıkların üzerine atılı icrai davranışla görevi kötüye kullanma suçundan mahkumiyetleri yerine yanılığın değerlendirme sonucu beraatlerine karar verilmesi... ifadeleriyle kişilere haksız kazanç sayılan belediye meclis üyelerinin mahkumiyetlerine karar verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

4.3-) Belediye Meclis Üyelerinin Ceza Sorumluluklarında Suç Ve Cezaların Şahsiliği Prensibi

Ceza hukukuna ait en önemli ilkelere biri suç ve cezaların şahsiliği prensibidir. TCK'nin 20'nci maddesine göre ceza sorumluluğu şahsi olup kimse başkasının fiiline iştirak etmedikçe o suç ya da fiilden sorumlu tutulamaz.

Belediye meclis üyelerinin bireysel olarak değerlendirilebilecek eylem, işlem ya da kararları için suç ve cezaların şahsiliği prensibi bakımından uygulamada fikir birliği mevcuttur. Ceza Hukuku'nun genel hükümleri doğrultusunda değerlendirme yapılmaktadır. Bununla birlikte kolektif işlemleri yani birlikte aldıkları kararlar bakımından cezaî sorumluları konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu husus hakkında genel hükümlere kıyasen kanaate varılabilmektedir.

Belediye meclis üyelerinden teşekkül eden belediye meclisi ile belediye ihtisas komisyonları ve bir kısmı belediye meclis üyelerinden oluşan belediye encümeninin kararları kolektif işlem olup birden

çok iradenin aynı anda ve aynı yönde uyuşması ile meydana gelir. Yani basit işlemden farklı olarak tek bir kişinin değil birden fazla kişinin iradesine dayanmaktadır. Bu oluşumlarda kural olarak toplantı yeter sayısı üye tam sayısının salt çoğunluğu, karar yeter sayısı ise toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğudur. Buna göre karar alınabilmesi için tüm üyelerin olumlu oyuna ihtiyaç olmayıp olumsuz ya da çekimser oy kullananlara rağmen karar alınabilecektir.

Suç ve cezaların şahsiliği prensibi gereği suç unsuru barındıran belediye meclisi, belediye ihtisas komisyonları ya da belediye encümeni kararlarında olumsuz ya da çekimser oy kullanan yani alınan karara katılmayan belediye meclis üyelerinin sorumluluğunun olmaması gerekir. Örneğin T. C. Sayıştay Temyiz Kurulu, 20.05.2015 Tarih ve 40535 tutanak no'lu kararında: "... Bunun üzerine Dairesince çıkarılan 1519 sayılı ek ilamda; '862 sayılı İlamın 2 inci maddesinde yer alan kamu zararının oluşmasında, kamu zararına esas tutulan Meclis Kararı'nda çekimser oy kullandığı görülen Meclis Üyesi K...'ın sorumluluğu bulunmadığı anlaşıldığından, anılan İlam maddesi ile tazminine karar verilen 1.318.833,66 TL için, Temyiz Kurulunun anılan kararı doğrultusunda, Meclis Üyesi K...'ın sorumluluğu bulunmadığına ve adı geçen beraatine, söz konusu tutarın anılan İlam maddesinde sorumlulukları gösterilen; (Belediye Başkanı) M... ile (Meclis Üyeleri) H..., S..., Z..., İ..., E..., M..., Y..., M... ve Ş... 'dan, müştereken ve müteselsilen, 832 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 64 üncü maddesi gereğince işleyecek faizleriyle birlikte, işbu İla-

mın tebliğ tarihinden itibaren doksan gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere, tazminin tahsiline, karar verilmiştir. ... Bu nedenle 1519 sayılı ek ilam ile 1.318.833,66 TL. ye ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE...” hükmetmiştir. Ceza mahkemelerince de bu minvalde değerlendirme yapılmalıdır.

5. SONUÇ VE KANAAT

Belediye meclis üyeleri kararları, eylemleri ve işlemleri ile belde halkının refahına ve onların yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yaptıkları katkılar bakımından daima hatırlanacak ve çevreleri tarafından sevilip sayılacaklardır. Bunun için meclis üyelerinin sahip oldukları kritik görevlerin bilincinde olmaları, buna ilişkin yasal düzenlemelere hâkim olmaları ve görevlerini mevzuata uygun icra etmeleri önemlidir.

Hukuk devletinde, sosyal devlet gibi hukukun genel ilkeleri ile Anayasa, kanunlar ve diğer düzenleyici işlemlerde yetki ile donatılan mercilerin sorumluluğa da sahip olması gerektiği anlayışı hakimdir. İdari teşkilâtımızda belediye meclis üyeleri birçok yetki ile donatılmıştır. Buradan hareketle hizmetlerin icrasında faaliyetleriyle maddi veya manevi zararlara sebep olan üyelerin sorumlu olması gerekmektedir.

Belediye meclis üyeleri, kamu görevlisi olup kamu hizmeti yürütmektedir. Görevleri sebebiyle cezai sorumluluklarına gidilebilmesi için kanunda tanımlanan suçlardan birini işlemiş olmaları gerekir. Mahkeme kararlarında genellikle görevi kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma, rüşvet ya da zimmet suçları sebebiyle

soruşturma ya da kovuşturmaya tâbi tutuldukları görülmektedir.

Belediye meclis üyelerinin sorumlu olacaklarını ve sorumluluklarını bilmeleri, daha dikkatli davranarak herhangi bir zarara sebep olmadan görev yapmalarını sağlayacaktır. Ayrıca kendilerine yöneltilen haksız iddialara ve sebep olmadıkları zararlara karşı savunma yapabilmelerine imkân verecektir. Zira üyeler, iştirak etmedikleri suç teşkil eden belediye faaliyetlerinden sorumlu değildir. Yargı mercilerince de bu hususun iyi araştırılması gerekir.

KAYNAKÇA

1-) AYGÜN Eşitli Ayşe, “Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi”, *TBB Dergisi*, 2013, S. 104, s. 225-246.

2-) CAN Bilal, “Belediye Hizmetlerin Yerine Getirilmesinde Öncelik Sırası Sorunu”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. 17, S. 1-2, s. 177-199.

3-) ÇELİK Abdullah, “Belediye Başkanlarının Geçici Olarak Görevden Uzaklaştırılması Üzerine Bir Çalışma”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz 2005, C. 4, S. 14, s. 145-159.

4-) ERGÜN OKUYUCU Güneş, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu”, *TBB Dergisi*, 2009, S. 82, s. 1-31.

5-) GÖZLER Kemal, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin Yayınevi, Haziran 2020.

6-) GÖZLER Kemal, *Mahalli İdareler Hukuku*, Bursa, Ekin Yayınevi, 1. Baskı, Ocak 2018.

7-) KESER Hayri; AKOĞUL Ayhan, “Türkiye’de Belediye Meclis Kararlarının

Yargısal Denetimi”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, C. 4, S. 2, s. 105-140.

8-) Mevzuat İçin: <https://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 27.12.2022)

9-) ODYAKMAZ Zehra; Kaymak Ümit, *İdare Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Temmuz 2020.

10-) ODYAKMAZ Zehra, “Mahalli İdarelerin Seçilmiş Organlarının Organlık Sifatlarını Yargı Yoluyla Kaybetmelerine Genel Bir Bakış ve Belediye Başkanı Hakkında Belediye Meclisince Yetersizlik Kararı Verilmesi Sonucu Organlık Sifatını Kaybetmesi Durumunun Yargı Yolu İle İncelenmesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1997, C.1, S. 1, s. 1-20.

11-) ÖNER Şerif, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yerel Yönetim Mevzuatına Etkileri”, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2019, C. 4, S. 2, s. 303-332.

12-) Prof. Dr. Ersan Şen, Depremlerde Yıkılan Binalardan Doğan Ceza Sorumluluğu, <https://www.hukukihaber.net/depremlerde-yikilan-binalardan-dogan-ceza-sorumlulugu>, (Erişim Tarihi: 02.03.2023).

13-) ŞAHİN İPEK Elif Ayşe; AKMAN Çiğdem, “Son Dönemde Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Belediyelerde Stratejik Planlama Süreci”, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2019, C. 2, S. 2, s. 359-373.

14-) T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, 2019.

15-) TURİNAY Faruk Yasin, Suçta ve Cezada Kanunilik Prensiplerinin Anayasal Temelleri, Yüksek Lisans Tezi, Bursa/2013.

16-) URHAN, Vahide Feyza “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması”, *Sayıştay Dergisi*, S.70, s. 85-102.

17-) YAPRAK Nurhan, “Mahalli İdarelerin Türk İdare Tarihi Açısından Gelişim Süreci ve Hizmet Sunum Yöntemleri”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid 19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı*, 2019, S. 37, s. 319-341.

18-) Yargı Kararları İçin: <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (Erişim Tarihi: 27.12.2022).

19-) YOKUŞ SEVÜK Handan, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018, C. 23, S. 39, s. 257-316.

20-) ZAFER Hamide, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi*, Aralık 2019, C. 25, S. 2, s. 1557-1587.

21-) ZOR Burç Volkan, “Yerel Yönetimlerin Karar ve Yürütme Organlarının Seçilme Yeterliliği”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 2018, C. 2, S. 4, s. 78-101.

PANDEMİ SÜRECİ VE SONRASINDA YEREL YÖNETİMLERDE POSTMODERN ANLAYIŞ

Prof.Dr.Rabia Bahar ÜSTE*

1. GİRİŞ

Dünya yüzyıllar boyunca görmesi olası olmayan bir kavramı 21. yüzyılın ilk çeyreğinde pandemi olarak yaşamıştır. Covid -19 olarak adlandırılan bu hastalık, ne sadece bir ülke de ne de sadece bir kıta da, değil tüm dünyada görülmüştür. Daha da çarpıcı yanı, dünyanın tamamına bir kapanma getirmesi ile yaşanmıştır.

Postmodernizm¹ düşüncesini savunanlar, klasik düşüncenin tarihin bir şekli olduğunu, tarihin belli bir yere gittiğini, böylesi bir yüzyılda bu düşüncelerin ötesine geçmek gerektiği üzerinde durmaktadırlar. Postmodernizmi, dünyayı çoğulcu ve çeşitliliği ile anlatmaya çalışmak olarak da niteleyen düşünürler bulunmaktadır. Postmodern düşünce, aynı zamanda pandemi gibi sıradışı durumları anlatmaktadır.

İnsanlığın nadir olarak görebileceği olaylarından biri olan pandemi, aslında modernitenin birçok kavramının da tekrar sorgulanmasına neden olmuştur. Yerel yönetimler ile ürettikleri mal ve hiz-

metlerde bunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Klasik yerel yönetimlerle ilgili mal ve hizmetlerin böylesi bir dönemde etkinliğinin yetersiz kalması, yeni bir vizyonun nasıl olması gerektiğini de düşündürmüştür.

Modernitenin pandemi sürecinde yanıt veremediği birçok soruya postmodernist bir yaklaşımla yanıt bulmanın olanaklı olup olmadığı üzerinde tartışmalar başlamıştır. Modern kavramı çağa uygunluğu anlatırken, postmodernitenin modern ötesi bir anlayışı benimsemesi, pandemi süreci ve sonrasında beklenen yerele ait hizmet ile mal üretimine farklı bakış açılarının gelebileceği söylemlerini artmıştır. Konu bu bağlamda ele alınacak, modernite, postmodernite ve yerel yönetimler arasındaki ilişkinin pandemi gerçekliği ile nasıl ele alındığı ve bunun sürdürülebilir olup olmadığı da tartışılacaktır.

2. YEREL YÖNETİMLERDE MODERN YÖNETİMSEL ANLAYIŞTAN POSTMODERNİZME

Modernite, yerel yönetimlerde kamu yararı kavramını, halkın doğrudan ka-

¹ Giddens, 2008:152.

* Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Yerel Yönetimler Programı

tılımının ya da temsili katılımının demokratik bir biçimde halka hizmet veya onun adına iş yapılması olarak ele alır². Postmodern yerel yönetim anlayışında, yerel halkın, ekonomik, sosyal ve siyasal anlayışında mükemmelleştirmenin olmadığı ve daha iyinin sürekli aranabileceği gerçekliği söz konusudur. Kamu yararı kavramı da, modernitede olduğu gibi belli tanım ve kalıplara sığmaz, yerel halka değişiklik sunan projelerle kendisini göstereceği inancı yer alır³.

Küreselleşme, modern yönetim anlayışı tarafından artan alışkanlıkları ve insanların, nesnelerin, bilginin büyüyen çok yönlü akışları ile bunların karşılaştığı ve yarattığı yapıları içeren gezegen çapındaki bir ya da bir dizi süreci anlatmaktadır⁴. Pandemi ile küreselleşme süreci ile başlayan birçok kavramın erimeye başladığı ulaşım, iletişim gibi bir dizi teknolojik gelişmenin bunu hızlı bir biçimde yaşadığı bu tezin küreselleşme ile de “akıntılar”⁵ tezi olarak adlandırıldığı belirtilmiştir. Aslında yaşanan süreç pandemi kadar modern kavramların tekrar sorgulanması süreci olmuştur.

Postmodern açıdan pandeminin incelenmesinde yerel yönetimler açısından çok önemli bir konunun “derin ekoloji”⁶ olması modernitenin bu kavrama yeterince değer vermediğini de sorgular hale getirmiştir. İklim değişikliğinin nedenleri, önemi ve sonuçları ile ilgili de yerel yönetimlerinde bu konularda yeniden düşünmesine projeler oluşturmasının

gerekliğini beraberinde getirmiştir. Modern anlamda yerel yönetimlerin yapılması gereken görevlerinin yanında yerel halkın temiz su, temiz hava ve temiz toprak ihtiyacının gelecek nesillere aktarılmasında da postmodern yani çok yönlü bir anlayışla ele alınması birçok düşünür tarafından istenmektedir. Modern çağın kayıplara neden olduğu yaşamsal önemdeki mal ve hizmetlerin alternatiflerinin, postmodern anlayışla yeniden değerlendirilmesinin bir farkındalık yaratabileceği üzerinde durulmaktadır.

3. PANDEMİNİN YEREL YÖNETİM ANLAYIŞI ÜZERİNDEKİ YENİLİKLERİ

Dünya Sağlık Örgütü, pandeminin başladığı Çin’de özellikle yerel yönetimlere düşen görevlerin insan sağlığını korumada etkin olacağını açıklayarak diğer ülkelere de yerel hizmetlerin pandemi sürecine uygun olarak verilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Ülkelerde, Covid 19 virüsünün etkin biçimde ortadan kalkabilmesi için farkındalık oluşturacak yerel hizmetlere ihtiyaç olduğu da bildirilmiştir. Bunlardan biri de “yerel yönetimlerin okulları ziyaret ederek öğrencileri bu koşullarla başatme yollarını yerel özelliklere göre anlatmaları”⁷ gerektiği olmuştur.

İletişimin yerel yönetimlerde ne denli etkin ve olağanüstü dönemlerde yardımcı bir kavram olduğu da bu süreçte ortaya çıkmıştır. **İnsanın geliştirdiği iletişim ile kültürel yaşam arasında karşılıklı bir ilişki vardır;** iletişim kültürün hem ön koşulu, hem de sonucudur. Bu ilişkiyi açıklamak için kültürün iki temel boyutu üzerinde durmak gerekir⁸:

2 Heywood, 2014:295.

3 Heywood, 2014:450.

4 Ritzer, 2020:46.

5 Ritzer, 2020:47.

6 Heywood, 2013:464.

7 National Geographic, Nisan 2021:50.

8 Zilloğlu, 2014:52.

1. Yaratma
2. Örgütlenme ve aktarma.

Pandemiden kaynaklanan yaratma olayı her yönüyle konuyu düşünerek ve tasarlayarak yerel halka mal ve hizmetlerin bu sürece uygun olarak yapılmasını sağlamak olmuştur. Pandemi, yerel halkın yaşamında, insan odaklı çalışmanın önemini, insanların birbiri ile olan iletişimlerinin gücünün, dayanışmanın kültür olarak nasıl bir gereksinim olduğunun yaygınlaşmasında yerel yönetimlerin önemini bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

4. PANDEMİ SONRASI KENTSEL HİZMETLERİN DEĞİŞİMİ

Bauman “yerel politikalar ve özellikle kentlere ait politikalar umut kırıcı şekilde aşırı yüklenmiştir”⁹ ifadesi ile büyük şehirlerin önümüzdeki dönemde daha başatması zor sorunlarla mücadele etmek zorunda kalacaklarını dile getirmektedir. Modern şehirler büyüme eğiliminde olmuş ve büyümenin getirdiği içiçe geçen sorunların çözümünü de beraberinde getirmiştir. Postmodern düşünce içinde kentlerin büyümesinin önlenmesi ve kentlerin sorunlarını çözümede daha gerçekçi bir yaklaşım olacağının, pandemi ile bir kez daha vurgulandığı belirtilmiştir.

Kentsel alanlardaki, temel ekonomik ve sosyal işlevlerin yeniden gözden geçirilmesi, açık alan olan doğal koruma alanlarının habitatına uygunluğunun sürdürülebilirliğinin ele alınması, turizm ve rekreasyon alanlarının, ormancılığın, endüstriyel alanlarının, yerleşim alanlarının kentin dokusunu bozmayacak

özelliklere sahip olması gerekmektedir¹⁰. Pandemi, doğaya dönüşte büyük bir etken olmuştur.

Birçok hizmetin yanında, pandemi enerji ve enerji üretiminin vazgeçilmez bir unsur olarak yaşamımızın odak noktasına bir kez daha yerleşmesine neden olmuştur. Yerel yönetimlerin de bu konuda çalışmalara destek vermelerinin online bir dünya da nasıl gerekli olduğunu pandemi de tecrübe etmişlerdir. Türkiye'nin enerji politikaları üzerine çalışmada enerji verimliliği alanında uyuma devam edilmesi, uygun ve iddialı hedefler ve teşviklerin belirlenmesi, ulaştırma, elektrik, ısıtma, soğutma alanların da yenilenebilir enerji kullanımının geliştirilmesi pandemi ile bir kez daha pekiştirilmiştir¹¹

5. PANDEMİ, FARKINDALIK ve YENİ KENTSEL TASARIM ANLAYIŞI

Pandemi, kentlerde farkındalık anlayışı içinde yeniden bir tasarımın yapılmasının uygun olacağı gerçeğini de karşımıza çıkarmıştır. Friedman'ın ifadesi ile “eşitsizliklerin” giderilmesi kentlerdeki olumsuzlukların önlenmesinde önemli unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Pandemi, kentlerde iç bölgelerde merkezde yaşayanların dünya ekonomisi ile bağlantılarının olduğunu, özellikle gecekondu gibi dış bölgelerde yaşayanların ekonomiden soyutlanması ile yoksulluğun arttığını pandeminin bunu daha görünür hale getirdiğinin altını çizmişlerdir¹².

Yerel yönetimler açısından kentlerin

9 Ritzer, 2020:439.

10 Toprak, 2003:383

11 Enerji Politikası, 2012:33.

12 Ritzer, 2020:437.

yeniden tasarlanması, yerel halkın ihtiyaçlarına göre şekil alacaktır. Pandemi, bu ihtiyacın yeşille buluşan kentlere ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kentlerde sağlanamayan bu ortam, kırsalın tekrar gözden geçirilmesini de beraberinde getirmiştir. Pandemi, ABD, Avrupa, İrlanda, Kanada gibi birçok ülkede aynı gerçekliği verilerle de ortaya çıkarmıştır¹³

Türkiye’de de kentsel hizmetlerde bilim ve teknolojik düzenden¹⁴ yararlanılarak verilmesinin giderek arttırılması, pandemi sürecinde ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Yerel halkın kent kültürüne dahil edilmesi, bilim ve teknoloji konusunda kendilerine gereken desteğin verilmesi gerekmektedir.

Kentlerden, çevresel ve ekonomik olarak sürdürülebilir rekabet gücü istenmektedir. Tarım için son derece önemli olan çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik, doğal kaynakların korunması ve doğru kullanılması¹⁵ anlamına gelmektedir. Sürdürülebilir sağlıklı kentler için, yeşil alanların korunması, biyoçeşitliliğin yeniden ele alınması ve arttırılması yanında ekonomik rekabetin bu sınırlar içinde yapılarak yerel halka mal ve hizmet üretiminde bulunulmasının 21. yüzyılın pandemi sonrasındaki gerçekliği olarak okunmaktadır.

Simmel, kentler ile ilgili ilk çalışmaları yapan kuramcılardan biri olarak kentlerde yaşayanların “zihinsel yaşamlarında” kentleri nasıl kodladıkları ile ilgili açıklamaları yapmıştır. Simmel, kent yaşamı içinde olanların bezgin, vurdumduymaz bir hal aldıklarını, kentin değişkenlikleri-

ne karşı kendilerini bu şekilde koruduklarını ifade etmiştir¹⁶. Zaman içerisinde modernitenin getirdiği kent yaşamının sakin ve akıcı bir yaşam tarzıyla küçük kasaba ve köylere doğru evrilebileceğinin altını çizmiştir¹⁷. Pandemi süreci, kentten kırsala doğru ters bir göçün nasıl yaşandığını yakın bir tarihte göstermiştir.

6. YEREL YÖNETİMLERDE PANDEMİ ONTOLOJİSİ: POSTMODERN GERÇEKLIK

Yerel yönetimlerde, Wirth, modern şehirleşmenin önemini anlatırken, modern şehirlerde insanların gayrişahsi ilişkiler kurduklarını, modern toplumların geneli için de bunun geçerli olduğunu söylemektedir. Kentli yaşam tarzının farklı yanları, sadece büyükşehirlerde yaşayan insanların etkinlikleri değil, aynı zamanda bir bütün olarak modern toplumlardaki toplumsal yaşamın sıradanlaşmış bir durumu olarak da işaret etmektedir¹⁸. İnsanlar kentlerde, havayı, suyu ve toprağı da çok hızlı bir biçimde tüketmeye başlamışlardır.

Dünya genelinde Covid-19 ölümlerinin %15’i partikül kirliliğine bağlı olarak yaşandığı ortaya çıkmıştır. Pandemi süreci hava kirliliğinin bağışıklık sistemini zayıflatarak solunum yolları iltihaplanmasına yol açarak, bu virüsün bu noktalara saldırması ile ölümlerin arttığı gerçeğini ortaya çıkarmıştır¹⁹.

Pandemi, yerel yönetimler açısından da büyük bir kriz ve iyi yönetilmesi gereken bir süreç olarak karşımıza çıkmıştır.

13 King, 2019:167-168.

14 Şengül, 2004: 116.

15 Tarım Politikası, 2013:73.

16 Giddens, 2008:946.

17 Giddens, 2008:947.

18 Giddens, 2008:948.

19 National Geographic, Nisan 2021:51.

Krizlerin belirtilerinin olması, krizin algılanmasında, krizi önlemede ve yönetmede başarıyı arttırabilir. Oysa, Covid-19 bilinen kriz ve kriz yönetimi bilgilerini de alt üst etmiştir. Yerel yönetimlerin bu ve buna benzer krizler için “kullanılacak analiz tekniği sayesinde, yerel yönetimlerin mevcut durumları ile kriz dönemlerinde olması gereken durumları arasında niceliksel karşılaştırmalar yapılarak, yerel yönetimler olası krizler için hazır hale getirilmelidir”²⁰.

Toplum içerisinde her birey ve kurum arasında karşılıklı işbirliği ve sorumluluk gerektiren bağların sağlanması yüzyılın önemli konularında biridir. Sağlıklı bir toplum için²¹ bu bağların güçlü olması gerekmektedir. Eğer yerel halk ile yerel yönetimler arasındaki ilişki rızaya, uzlaşmaya ve uyuma dayalı olmazsa pandemi süreci sonrasında oluşan olumsuzlukları gidermek kolay olmayacaktır. Postmodern açıdan bakıldığında, yerel halkın doğrularının neler olduğu, her doğrunun değerlendirmeye değer olduğu ve yerel halkı kapsayacak doğru mal aynı zamanda hizmet üretimine nasıl ulaşılabileceği retoriği de ortaya çıkmaktadır.

7. SONUÇ

Pandemi süreci sonrasında birçok kavramın tekrar tartışıldığı bir süreçte, yerel yönetimlerin bu süreçten önceki klasik ve beklenen mal ve hizmetlerinin yanında farkındalığı ortaya koyabilecek, çeşitliliği yüzyıla uygun üretime yönelmesi gerektiği bir kez daha altı çizilen konulardan biri olmuştur.

Yerel halka hizmet açısından etkinlik ve kalitenin arttırılabilmesi için online olanakların halka sunulması ve bunlar doğrultusunda hedeflerin saptanmasının oluşumu, modern anlayıştan farklı düşünceler gerektiren bir anlayışı ya da postmodern mal ve hizmet anlayışı ile pandemi sonrasındaki oluşumları yakalayabilmek olarak ele alınabilir. Özellikle pandemi sonrasında, kentlerde, “yeniden dizayn” kelimesi online alt yapının kentin her bir yanını örümcek ağı gibi sarması anlamını içermelidir.

Yerel yönetimler, yüz yüze hizmet anlayışının büyük bir kısmını, hibrit ve online hizmet anlayışına dönüştürmeleri gerekmektedir. Bunlar arasında, kültür, sanat, spor gibi hizmetler de bu şekilde verilebilir. Yerel yönetimlerin düzenleyecekleri kültür etkinliklerini yerel halk, online olarak izleyebilmeli ya da takip edebilmelidir. Özellikle çocuklar ve gençler, bu tür verilecek sanat, kültür ve spor hizmetlerine daha çok ilgi gösterebileceklerdir.

Yerel yönetimlerin, online hizmetlerin kullanılabilmesi için özellikle belli yaş aralığındaki yerel halka ve yaşı ileri olanlara kullanmaları ile ilgili yardımcı olabilecek personel ile katkı sunmalıdır. Eğer, yaşı ileri olan kişiler ya da engelli vatandaşlar bunları kullanamayacak bir durum da ise, sosyal hizmet birimlerinin verdiği hizmetler gibi evde bu hizmetleri almaları için bu olanaklar yerel yönetimlerin personelleri tarafından sağlanmalıdır.

Pandemi, hayatı farklı kılan ve yeni bir sürecin başlamasını karşımıza getiren bir kavramdır. Özellikle, evlerden her türlü işi yapmak zorunda kalan yerel

20 Tutar, 2007:73.

21 Şentürk, 2008:333

halkın bu süreçte “online yaşamın” bu çağın bir gereksinimi olduğunu da tecrübe ettikleri ortadadır. Online olanakları sadece kentler de değil, kırsalda da aynı anlayış ile geliştirilmesi gerekmektedir. Online hizmetler, enerji özellikle yenilenebilir enerji ile doğru orantılıdır. Yerel yönetimlerin de, yenilenebilir enerji kaynakları için kentte ve kırsal da çalışma yapmaları pandemi gibi yine bir olumsuzlukla karşılaşıldığında çeşitli alternatiflerin sunulabilmesi için yerel halkın avantajı olacağı unutulmamalıdır.

Yerel yönetimler, kentlerde yapılaşma ile ilgili çalışmalarında imar ile ilişkin düzenlemelerini yenilenebilir enerji üreten binalara göre artırmaları güneş enerjisinden yararlanmanın gelecek nesillere birçok olumsuzluğu bırakmamak anlamını da taşıyacağını öngörmeleri demektir.

Pandemi, yerel yönetimlerdeki klasik mal ve hizmet anlayışındaki modern kavramlarla çerçevelenmiş alanların sınırlarının bunlarla yeterli olmadığını tecrübe edinilmesinde etkin olmuştur. Farkındalıkların sadece retorikte kalması gerektiğini ve postmodern yani modern ötesi bir anlayışla çocuklara, gençlere, yetişkinlere ve yaş almış bireylere ihtiyaçları doğrultusunda mal ve hizmet üretiminde alternatiflerin süreklilik içinde oluşturulmasının önemini vurgulamıştır.

KAYNAKÇA

Enerji Politikası, Sorularla AB Politikaları ve Türkiye, İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012.

Giddens, Anthony, Sosyoloji, Çev: Cemal Güzel, Kırmızı Yayınları, İstanbul, 2008.

Heywood, Andrew, Küresel Siyaset, Çev:Nasuh Uslu / Haluk Özdemir, Ankara, 2013.

Heywood, Andrew, Siyaset Teorisine Giriş, Çev: Hızır Murat Köse, İstanbul: 2014.

King, Stephen D., Küreselleşmenin Sonu, Çev: M.Murtaza Özeren, İstanbul, 2019.

National Geographic, Türkiye'nin Bozulan Havası, Nisan, 2021.

Ritzer, George, Küresel Dünya Çev: Melih Pekdemir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2020.

Şengül, Tarık, “Siyaset ve Mekansal Ölçek Sorunu Yerelci Stratejilerin Bir Eleştirisi”, Küreselleşme, Editör: E. Ahmet Tonak, İmge Kitabevi, İstanbul, 2004.

Şentürk, Hulusi, “Toplumsal Barış ve Yerel Siyaset”, Yerel Siyaset, Editör: Tülin Semayiş Limon, Okutan Yayınları, İstanbul, 2008.

Toprak, Zerrin, Çevre Yönetimi ve Politikası, Anadolu Matbaacılık, İzmir, 2003.

Tarım Politikası, Sorularla AB Politikaları, İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013.

Tutar, Hasan, Kriz ve Stres Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.

Zıllıoğlu, Merih, İletişim Nedir?, Cem Yayınevi, İzmir, 2014.

Oktay ÇAMDELEN*

TUTUKLU OLAN MEMURDAN SON SAVUNMA ALINMALI MI?

1. GİRİŞ

657 sayılı Kanun'un 130 uncu maddesinde, devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemeyeceği ve soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memurun da savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Keza, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin "Savunma" başlıklı 30 uncu maddesinde de, savunma hakkı tanınmadan memura disiplin cezası verilemeyeceği belirtildikten sonra, savunmanın; memur hakkındaki iddialar, bu iddiaların dayandığı deliller, isnat edilen fiil veya hâllerin hukuki nitelendirmesi ve 657 sayılı Kanununun 125 inci maddesinde sayılan fiil veya hâllerden hangisinin kapsamına girdiğinin bent ve alt bentleri ile birlikte açıklanmak suretiyle isteneceği açıklanmıştır. Nitekim, memur hakkındaki iddiaların, bu iddiaların dayandığı delillerin, üzerine atılı fiillerin hukuki nitelendirmesi ve önerilen disiplin cezasının belirtilmesi (yani tüm detayların ortaya konulması) usulüne uyulmadan

soruşturmacı tarafından istenilen savunma yazılarının hukuken kabulüne olanak bulunmadığı yönünde yargı kararları bulunmaktadır.¹⁻²

Bununla birlikte, tutuklu olan memur hakkında devlet memurluğundan çıkarma cezasının verilebilmesi için son savunmasının alınmasının gerekip gerekmediği önem arz etmektedir.

2. MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Devlet Memurları Kanunu'nun 129 uncu maddesinde, "Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde, ilgilinin özlük dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan bilgi almaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, mahallen keşif yapmaya veya yapttırmaya yetkilidirler.

Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma

1 Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 17.02.2011 tarihli Esas No: 2007/1846, Karar No: 2011/66 sayılı Kararı(sinerjimevzuat.com.tr)

2 Danıştay 8. Dairenin 05.02.2018 tarihli, Esas No: 2016/13179, Karar No: 2018/545 (sinerjimevzuat.com.tr)

* Başmüfettiş, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

hakkına sahiptir.” hükmünden hareketle, **devlet memurluğundan çıkarma cezası için daha geniş bir savunma hakkı getirilmiştir.** Devlet memurluğundan çıkarılma cezasının öngörüldüğü hallerde, memurun soruşturma evrakının incelemek suretiyle kendisi veya vekili aracılığıyla sözlü veya yazılı savunma yapabilmektedir. Dolayısıyla, Devlet Memurları Kanunu’nun savunmaya ilişkin 129 ve 130 uncu maddelerinde farklılık bulunmakta olup, kanun koyucu bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere devlet memurluğundan çıkarılma gibi ağır sonuçları olan bir disiplin cezası için memurlar açısından bir güvence olarak daha geniş savunma imkanı getirilmiştir.

Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilirken, sadece soruşturmacı tarafından soruşturma sırasında alınan savunma dışında ayrıca söz konusu 129 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki hakkın kullanılması ve bu kapsamda memura yazılı bildirimde bulunulması gerekmektedir.³

Konuya ilişkin, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 30 uncu maddesinde de, devlet memurluğundan çıkarma cezası öngörülmesi halinde, yetkili olan Yüksek Disiplin Kurulunca memurdan sözlü veya yazılı olarak son savunmasının talep edileceği açıkça belirtilmiştir.

Ayrıca, tutuklu memurun adli yargıda yapmış olduğu savunmanın, idari soruşturmada dikkate alınarak devlet memurluğundan çıkarma cezası açısından bir daha savunmasının alınmasına gerek olup olmadığı önem arz etmektedir.

Adli ceza yaptırımını, ceza yargılaması usulü kurallarına tâbi olup, savcılık

makamı veya ceza mahkemesi soruşturmalarında savunma, duruşma, sözlülük, alenilik gibi taraflara güvence sağlayan pek çok ilke ve usule dayanmaktadır. Buna karşılık, idari yaptırımlar ise genel bir usul düzenlemesine dayanmayan, inceleme, araştırma, soruşturma gibi idari usullerin sonucunda verilmektedir.⁴ Zaten, Devlet Memurları Kanunu’nun “*Cezai kovuşturma ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülmesi*” başlıklı 131 inci maddesi gereğince, ***memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanması disiplin kovuşturmasını geciktirmeyeceği gibi memurun ceza kanununa göre mahkum olması veya olmaması hallerinin, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına da engel olmaktadır.***

Dolayısıyla, ceza soruşturması ile disiplin soruşturmasında usul ve esaslar ile mevzuat düzenlemeleri farklı olduğundan, ***sadece ceza yargılamasındaki savunmaların disiplin soruşturmasında esas alınarak disiplin cezasının verilmesi mümkün bulunmamaktadır.*** Memurların disiplin mevzuatına ilişkin Devlet Memurları Kanunu’nda memurun savunmasına ilişkin ayrıca düzenlemeler yer aldığından, ceza soruşturmasındaki savunmasından ***ayrı olarak disiplin soruşturması kapsamında da savunmasının alınması gerekmektedir.***

Yani ceza yargılamasında alınan savunma, disiplin soruşturmasındaki savunmanın yerine geçmemesine karşılık, ***ceza yargılamasındaki bütün bilgi ve belgelerin disiplin soruşturmasında dikkate alınacağı gibi soruşturmayı etkileyebileceğini de ayrıca belirtmek gerekir.***

3 PINAR İbrahim, “Açıklamalı-İçtihatlı Devlet Memurları Şerhi” 2009, Ankara, sahife 1629.

4 Doç. Dr. AKYILMAZ Bahtiyar, Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar (https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/6_9.pdf)

3. YARGI KARARLARI

Danıştay 12. Dairesinin 02.02.2017 tarihli Kararı'nda⁵ da, "... Bu durumda, Yüksek Disiplin Kurulunca hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması teklif edilen ilgiliye son savunma hakkı tanınması gereklidir... Bu durumda, yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri uyarınca hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası teklif edilen davacı hakkında Yüksek Disiplin Kurulunca son savunması alınmadan tesis edilen dava konusu işlemde ve bu husus göz ardı edilip işin esasına girilerek verilen Mahkeme kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan, Dairemizin bu kararı uyarınca davacı hakkında, son savunma hakkı tanındıktan sonra yeniden işlem tesis edilebileceği de açıktır..." denilmekte ve devlet memurluğundan çıkarma cezasında memurdan son savunmasının alınmaması yargı tarafından başlı başına iptal sebebi olmaktadır. Keza, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na⁶, soruşturma raporunda yer alan devlet memurluğundan çıkarma cezası için disiplin soruşturması esnasında müfettiş tarafından alınan savunmaya ilaveten, Yüksek Disiplin Kurulunca da söz konusu disiplin cezasının verilmesinden önce bir kez daha memurdan savunma alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bunun yanı sıra, tutuklu memur açısından da, **Danıştay 12. Dairesinin 02.03.2022 tarihli Kararı'nda**,⁷ "... davalı idarenin ... tarihli savunma istem yazısında Hakkımızdaki dosyanın yeniden değerlendirileceği ... tarihinde saat 14:00'da ...

Toplantı Salonunda yapılacak Yüksek Disiplin Kurulu toplantısına sözlü savunma yapmak üzere katılmanız 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 129' uncu maddesi gereğince uygun görülmüştür. Ancak dünyada ve ülkemizde görülen **Covid-19 pandemisinin yayılmasının önlenmesi amacıyla sizin ve/veya vekilinizin ses ve görüntü nakil araçlarıyla toplantıya katılmanız sağlanacaktır.** Belirtilen tarihte yukarıda açıklanan şekilde toplantıya katılmak üzere hazır bulunmadığınız takdirde bu hakkımızdan vazgeçmiş sayılacağımız hususunda bilgilerinizi rica ederim. ifadelerine yer verilmek suretiyle savunma istenildiği, söz konusu yazının cezaevinde bulunan davacıya 13/05/2020 tarihinde tebliğ edilmesine rağmen toplantıya katılmadığı belirtilerek, dava konusu disiplin cezasının tesis edildiği görülmektedir.

... 657 sayılı Kanun'un 129. maddesinde davacıya tanınan hakların kullanılması kapsamında, davacının ve/veya vekilinin Yüksek Disiplin Kurulunda yapılan toplantıda bizzat hazır bulunması ve sözlü savunma yapması, hem savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamakta hem de silahların eşitliği ilkelere işlerlik kazandırmaktadır. Davacı, Kurula bizzat ve etkin olarak hazır katılmakla, hakkında tesis edilecek işleme yön verme imkânına kavuşmaktadır. Kurulda hazır bulunma, savunma hakkıyla da sıkı bağlantılıdır. Savunma hakkının sağlanabilmesi için, davacının Yüksek Disiplin Kurulunda hazır bulunma olanağına sahip olması gerekir.

Uyuşmazlıkta ise, cezaevinde tutuklu davacının ve/veya vekilinin ses ve görüntü nakil araçları ile Yüksek Disiplin Kurulunda toplantıya katılmasının teklif edilmesine ilişkin sözlü savunma istemi yazısı tebliğ edilmiştir.

5 Esas: 2016/ 8889, Karar: 2017/127(sinerjimevzuat.com.tr)

6 Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 17.02.2011 tarihli Esas No: 2007/1846, Karar No: 2011/66 sayılı Kararı(sinerjimevzuat.com.tr)

7 Esas: 2022/ 35, Karar: 2022 /833 (sinerjimevzuat.com.tr)

Bu duruma göre; davacı hakkında usulüne uygun soruşturma yapılmadan ve sonuç olarak usulüne uygun son savunması alınmadan işlem tesis edildiği anlaşıldığından, Bölge İdare Mahkemesi kararının gerekçesi yerinde görülmemiş ise de, sözü edilen husus sonucu itibarıyla hukuka uygun bulunan kararın bozulmasını gerektirir nitelikte bulunmamıştır...” denilerek, tutuklu olan memurun veya vekilinin Yüksek Disiplin Kurulu toplantısına ses ve görüntülü nakil araçlarıyla katılmasının tebliğ edilmesi ve memurun bu şekilde toplantıya katılmaması nedeniyle hakkında disiplin cezası verilmesinin, Devlet Memurları Kanunu'nun 129 uncu maddesi kapsamında memurun veya vekilinin toplantıda hazır bulunarak sözlü savunma yapma hakkının verilmemesi ve bu nedenle usulüne uygun son savunması alınmadan devlet memurluğundan çıkarma cezasının verilemeyeceğine hükümlenmiştir.

Bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memuriyetten çıkarma anlamına gelen devlet memurluğundan çıkarma cezası verilebilmesi için, tutuklu olan memura Yüksek Disiplin Kurulunda kendisi savunma hakkının, Covid-19 (pandemi) gibi bir nedenden kaynaklansa bile sınırlandırılmayacağı anlaşılmaktadır. Her halükarda, Yüksek Disiplin Kurulu tarafından tutuklu memura yazılı veya sözlü olarak kendisi veya vekili aracılığıyla savunma hakkının tanınması ve bu hususunun kendisine tebliğ edilmesi gerekmektedir.

4. SONUÇ

Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen disiplin cezalarının verilebilmesi için mutlaka memurdan usulüne uygun savunmanın alınmasının yanı sıra devlet memurluğundan çıkarma cezasının ön-

görülmesi halinde ayrıca Yüksek Disiplin Kurulunca memura kendisi veya vekili vasıtasıyla sözlü/yazılı son savunmasını yapma hakkı tanınmalıdır. Aksi takdirde, usulüne uygun savunma alınmaksızın uygulanan disiplin cezası yargı tarafından iptal edilmektedir.

Bununla birlikte, ceza soruşturması ile idari soruşturma mevzuat hükümleri ile usul ve esasları farklı düzenlendiğinden, tutuklu olan memurun ceza soruşturmasında savunması alınmış olsa bile, aynı olaydan dolayı idari soruşturma kapsamında devlet memurluğundan çıkarma cezası verilebilmesi için mutlaka Yüksek Disiplin Kurulundan memura kendisi veya vekili vasıtasıyla sözlü/yazılı son savunmasını yapabileceği hakkının tanınması ve buna ilişkin gerekli bildirim yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

657 sayılı devlet Memurları Kanunu

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 17.02.2011 tarihli Esas No: 2007/1846, Karar No: 2011/66 sayılı Kararı

Danıştay 8. Dairenin 05.02.2018 tarihli, Esas No: 2016/13179, Karar No: 2018/545 sayılı Kararı

Danıştay 12. Dairesinin 02.02.2017 tarihli Esas: 2016/ 8889, Karar: 2017/127 sayılı Kararı

Danıştay 12. Dairesinin 02.03.2022 tarihli Esas: 2022/ 35, Karar: 2022 /833 sayılı Kararı

PINAR İbrahim, “Açıklamalı-İçtihatlı Devlet Memurları Şerhi” 2009, Ankara

Doç. Dr. AKYILMAZ Bahtiyar, Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar (https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/6_9.pdf)

Ahmet ARSLAN*

İHALE VE ÖDEME SÜREÇLERİNDE VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK PRİM BORCU SORGULAMASI

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, kamu idarelerince yapılan ihale ve ödemelerde ihaleye katılanlar ve kendisine ödeme yapılanların vergi ve sosyal güvenlik prim borçları olup olmadığı kontrol edildikten ve bu tür borçları olmadığı tespit edilmesinden sonra ihale ve ödeme bakımından haksahibi olabilmektedir.

Bununla birlikte, vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması kamu idarelerinin tüm satınalma ve ödeme işlemlerinde yapılmadığı gibi ihale ve satınalma işlemlerinde yapılan vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması birbirinden bazı farklılıklar arz etmektedir.

2. İHALE VE SATINALMA SÜREÇLERİNDE VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK PRİM BORCU SORGULAMASI

İhale süreçlerinde isteklilere¹ ilişkin vergi ve sosyal güvenlik prim borcu

1 4734 sayılı Kanuna göre istekli; "Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidi" şeklinde tanımlanmıştır.

* Muhasebat Başkontrolörü

sorgulaması yapılması 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye katılımı yeterlik kuralları" başlıklı 10. maddesine istinaden gerçekleştirilmektedir.

Söz konusunun kanun maddesinin dördüncü fıkrasının,

(c) bendinde; "Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan,"

(d) bendinde; "Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan,"

isteklilerin ihale dışı bırakılacağı hükmüne bağlanmıştır.

Kanunda; Kamu İhale Kurumunun, (c) bendi ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının uygun görüşünü alarak sosyal güvenlik prim borcunun kapsamı ve tutarını; (d) bendi ile ilgili olarak, Gelir İdaresi Başkanlığının uygun görüşünü alarak vergi borcu kapsamına girecek vergileri tür ve tutar itibarıyla belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, vergi ve sosyal güvenlik

prim borcu bulunmadığına ilişkin belgenin ihale sırasında değil, ihale üzerinde kalan istekliden, sözleşme imzalanmadan önce istenilmesi zorunludur. Bu belgelerin ihale tarihinde isteklinin anılan bentlerde belirtilen durumlarda olmadığını göstermesi gerekir.

Bununla birlikte, ihaleye katılan tüm isteklilerin ihalenin üzerlerinde bırakılması halinde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu bulunmadığına ilişkin olarak ihaleye teklif verme sırasında taahhütte bulunması gerekmektedir. Zira, ihale uygulama yönetmelikleri eki standart form teklif mektubunda *“İhale tarihinde, 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (g) ve (i) bentlerinde belirtilen durumlarda olmadığını ve olmayacağımızı, anılan maddenin dördüncü fıkrasının (c) ve (d) bentleri hariç, bu hususlara ilişkin olarak durumumuzda değişiklik olması halinde buna ilişkin belgeleri derhal vereceğimizi; ihalenin üzerimizde kalması halinde ise sözleşme imzalanmadan önce ihale tarihinde anılan maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde belirtilen durumlarda olmadığınıza ilişkin belgeleri anılan Kanun ve ilgili mevzuat ile ihale dokümanında yer alan düzenlemelere uygun olarak İdarenize sunacağımızı taahhüt ediyoruz.”* şeklinde bir beyan da bulunmaktadır.

2.1. Hangi Vergi Borçları İhale Sürecinde Sorgulanır?

Kamu İhale Genel Tebliği'nde de belirtildiği üzere; yıllık gelir, yıllık kurumlar, katma değer, özel tüketim, özel iletişim, motorlu taşıtlar, şans oyunları,

damga, banka ve sigorta muameleleri vergileri, gelir ve kurumlar vergisine ilişkin tevkifatlar ve geçici vergiler ile bu alacaklara ilişkin vergi ziyai cezaları, gecikme zammı ve faizleri bağlamında toplam 5.000 TL'yi aşan tutarlardaki borçlar vergi borcu olarak kabul edilecektir.

İsteklinin;

a) Beyan üzerine alınan veya maktu olarak belirlenip ödemesi belirli tarihlerde yapılan vergilerde ödeme vadesi geçmiş olup ödeme yapılmamış ise kesinleşmiş vergi borcu olduğu,

b) Vergi borcunun 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde cebren tahsili yolunda tesis edilen işlemlere karşı dava açılması halinde, bu dava sürecinde veya sonucunda takip ve tahsili durduracak geçici veya nihai bir karar bulunmadığı durumlarda kesinleşmiş vergi borcu olduğu,

c) Resen, ikmalen veya idarece yapılan tarhiyatlara karşı vergi yargısında dava açılmışsa bu dava üzerine tahsil edilebilir hale gelmiş ve süresinde ödenmemiş alacak bulunmadığı sürece kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

ç) Resen, ikmalen veya idarece yapılan tarhiyatlara karşı dava açma süresi geçirilmediği sürece, kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

d) Vadesi geçtiği halde ödenmemiş ancak vergi idaresi tarafından taksitlendirilmiş veya tecil edilmiş vergi borçlarının, vadesindeki ödemeler aksatılmadığı sürece, kesinleşmiş vergi borcu olmadığı,

kabul edilir.

İsteklilerin vergi borcu olmadığına ilişkin belgeyi, başvuracakları herhangi bir vergi dairesinden veya Gelir İdaresi Başkanlığının internet adresi (www.gib.gov.tr) üzerinden almaları mümkündür. Bu belgenin; son başvuru ve/veya ihale tarihi itibarıyla olan durumu göstermesi ve isteklinin yukarıda belirtilen alacak türlerinden olan borçları dikkate alınarak ilgili vergi dairelerinden temin edilen bilgiler kapsamında düzenlenmesi gerekmektedir.

2.2. Sosyal Güvenlik Prim Borcu

İhaleye katılmak için sosyal güvenlik prim borcu ile ilgili olarak Kamu İhale Genel Tebliğinde yapılan düzenlemeye göre;

- Muaccel hale gelmiş sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi borçları ile bunlara ilişkin gecikme cezası, gecikme zamları ile diğer fer'ileri sorgulama kapsamında bulunmaktadır.

- İsteklinin Türkiye genelindeki;

1) İlgili kanunlara göre tecil ve taksitlendirilerek ya da özel kanunlara göre yeniden yapılandırılarak ödeme planına bağlanan ve anılan kanunlar gereğince tecil ve taksitlendirmeye ya da yapılandırmaya ilişkin taksit ve/veya cari aya ilişkin ödeme yükümlükleri yerine getirilmiş olması kaydıyla, tecil ve taksitlendirmeye ya da yeniden yapılandırmaya konu prim, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi, kesenek, kurum karşılığı ile bunların fer'ileri,

2) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine

esas aylık kazancın üst sınırının² 3 katını aşmayan ve Kamu İhale Genel Tebliğinin 17.3.1. maddesinin (a) bendi kapsamına giren (7 numaralı alt bendinde belirtilen borçlar hariç) sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

3) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 6 katını aşmayan ve (a) bendinin 7 numaralı alt bendinde belirtilen sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

4) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (b) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

5) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (b) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin prim, kesenek, kurum karşılığı ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

6) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine

² Kanunun 82'nci maddesine göre, sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırı asgari ücretin 7.5 katıdır.

esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (c) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin ((a) bendinin 7 numaralı alt bendinde belirtilen borçlar hariç) sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

7) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın alt sınırının 3 katını aşmayan, (c) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılan sigortalılığında doğan prim borçları, sosyal güvenlik destek primi borçları ve 5510 sayılı Kanunun 60'uncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortası prim borçları ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

8) 5510 sayılı Kanunun 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın alt sınırının 3 katını aşmayan ve (ç) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılan sigortalılığında doğan prim borçları, sosyal güvenlik destek primi borçları ile ve 5510 sayılı Kanunun 60'uncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortası prim borçları bunların fer'ileri toplamından oluşan borçlar,

9) Tasarrufa teşvik kesintisi ve katkı tutarları, konut edindirme yardımı, idari para cezaları borçları,

10) İlgili Kanunlar uyarınca takip ve

tahsil görevi verilmiş olan özel işlem vergisi, eğitime katkı payı ve damga vergisi ile bunlara bağlı gecikme zamları,

kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olarak değerlendirilmez.

- İsteklilerin sosyal güvenlik prim borcu olmadığına ilişkin belgeyi işyerinin kayıtlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünden/Sosyal Güvenlik Merkezinden alması, bu belgenin; ilgili müdürlükçe aynı işverene ait Türkiye genelini kapsayacak şekilde yapılacak araştırma neticesinde düzenlenmesi ve ihale tarihi itibarıyla olan durumu göstermesi gerekmektedir. Aynı isteklinin başka yerlerdeki işyeri sicil kayıtlarına ilişkin sosyal güvenlik prim borcu bulunduğu idarelerce tespit edilmesi halinde 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca işlem yapılması gerekmektedir.

- Sosyal güvenlik prim borcu olmadığına ilişkin olarak; gerçek kişi isteklilerin 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumuna prim borcu olmadığına dair belge, tüzel kişi isteklilerin ise 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumuna sosyal güvenlik prim borcu olmadığına dair belge vermeleri yeterli olup, tüzel kişi isteklilerin ortağı olan gerçek kişilerin 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında prim borcu olmadığına ilişkin belge istenmez.

2.3. Kişinin Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Borcu Olduğunun Tespit Edilmesi Halinde Nasıl İşlem Yapılması Gerekir?

4734 sayılı Kanununun 10. maddesinin dördüncü fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentleri gereğince, ihaleye katılan isteklinin teklifinin başka bir sebeple değerlendirme dışı bırakılıp bırakılmadığı, bu isteklinin teklifinin ekonomik açıdan en avantajlı teklif olup olmadığı veya ihalenin iptal edilip edilmediğine bakılmaksızın, isteklilerin taahhüt edilen duruma aykırı hususlarının bulunduğu anlaşılması (sosyal güvenlik prim veya vergi borcu bulunması gibi) halinde, bu durumda olanların ihale dışı bırakılarak geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi, ancak haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmemesi gerekmektedir. Bununla birlikte, sözleşme imzalamaya davet edilen istekli tarafından taahhüt edilen hususlara ilişkin yukarıda belirtilen belgelerin sözleşme imzalama süresi içinde sunulmaması halinde, bu istekli hakkında 4734 sayılı Kanununun 58. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar” kapsamında değerlendirme (ihalelere katılmaktan yasaklama) yapılacak ve ayrıca geçici teminatı gelir kaydedilir.

2.4. Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Vergi ve SGK Prim Borcu Sorgulaması Yapılır mı?

Doğrudan temin bir ihale usulü olmadığından ve doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda 4734 sayılı Kanununun “İhaleye katılımında yeterlik kuralları” başlıklı 10. maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmadığından doğrudan temin yoluyla yapılan

alımlarda vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılmaz.

2.5. İstisnalar Kapsamında Yapılan Alımlarda Vergi ve SGK Prim Borcu Sorgulaması Yapılır mı?

4734 sayılı Kanunun “İstisnalar” başlıklı 3. maddesinde bu madde kapsamında yapılan alımların ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi olmadığı belirtildiğinden ve dolayısıyla bu kapsamda yapılan alımlarda 4734 sayılı Kanunun “İhaleye katılımında yeterlik kuralları” başlıklı 10. maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmadığından İstisnalar kapsamında yapılan alımlarda vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılmaz.

3. ÖDEME SÜREÇLERİNDE VERGİ VE SGK PRİM BORCU SORGULAMASI

Ödeme süreçlerinde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılması sırasıyla 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile söz konusu kanuna istinaden yayımlanan genel tebliğ ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile söz konusu kanuna istinaden yayımlanan yönetmelik hükümleri gereğince gerçekleştirilmektedir.

3.1. Vergi Borcu Sorgulaması

Ödeme sırasında vergi ve diğer amme borçlarının sorgulanması 6183 sayılı Kanununun “Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları” başlıklı 22/A maddesine istinaden gerçekleştirilmektedir.

Söz konusu kanun maddesinde;

“Maliye Bakanı, aşağıdaki ödeme ve işlemlerde, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesin tilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

1. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin yapacağı her türlü ödemelerde,

2. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde,

...”

hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu kanun maddesinin verdiği yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’de “V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları” başlıklı bölümünün “2. Zorunluluk Getirilen Ödeme ve İşlemler” başlıklı alt bölümünde;

“i) 5018 sayılı Kanuna tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin, kaynağına bakılmaksızın hak sahiplerine 5.000 Liranın üzerinde;

- Bu Tebliğ ekinde yer alan liste (EK-11),

- (EK-11)’de sayılanlar dışında kalan ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre mal ve hizmet alımları ile yapım işleri (istisnalar dahil),

kapsamında yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

ii) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000 liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

iii) 5018 sayılı Kanuna tabi olmayan ve 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000 liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında haksahiplerinin,

Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.”

denilmektedir.

Genel Tebliğ’de “vadesi geçmiş borç” olarak madde kapsamına giren amme alacakları;

i) Tür olarak; yıllık gelir, yıllık kurumlar, katma değer, özel tüketim, özel iletişim, motorlu taşıtlar, şans oyunları,

damga, banka ve sigorta muameleleri vergileri, gelir ve kurumlar vergisine ilişkin tevkifatlar ve geçici vergiler ile **harçlar**³ ve bu alacaklara ilişkin vergi ziyai cezaları, gecikme zam ve faizleri,

ii) Tutar olarak; kapsama giren amme alacaklarının toplam 5.000 lirayı aşan tutarı,

şeklinde belirlenmiştir.

Ancak;

- Su alımı ödemelerinde,

- Abonelik ücretleri, posta ve telgraf giderleri, ihale usulü dışında yapılan haberleşme alımı ödemelerinde,

- İhale usulü dışında yapılan enerji (yakacak ve elektrik) alımı ödemelerinde,

- Toplu taşıma araçlarıyla personelin taşınması için yapılan ulaşım kartlarına yönelik ödemelerde,

bu zorunluluk aranılmaz.

3.2. Sosyal Güvenlik Prim Borcu Sorgulaması

5510 sayılı Kanunun “Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması” başlıklı 90. maddesinde;

“Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İşverenlerin hakedişleri, Kuruma idari

ri para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir. Kesin teminatları ise ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borçlarının bulunmadığının tespit edilmesinden sonra iade edilir. İşverenlerin, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, bankalar ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

Hakedişlerin mahsubu ve ödenmesi ile teminatların prim ve idari para cezası borçlarına karşılık tutulmasına ilişkin işlemlerin usul ve esasları Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.”

hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu kanun hükmüne istinaden yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi Ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik’in “Hakedişten kesinti ve mahsup” başlıklı 6. maddesinde;

“(1) İdarece⁴ işverenlerin hakedişleri, Kuruma idari para cezası, prim ve pri-

4 Yönetmelikte “İdare”; 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve yukarıda belirtilenlerin ödenmiş sermayesinin % 50’sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumları ile döner sermayeli kuruluşları, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımları yapılan mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, fon bankaları ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar” şeklinde tanımlanmıştır.

3 Dikkat edilirse, harçlar; ihale sırasında yapılan vergi borcu sorgulaması kapsamında bulunmadığı halde ödeme sırasında yapılan vergi borcu sorgulaması kapsamında bulunmaktadır.

me ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir.

(2) İdare, işverene yapacağı her hakediş ödemesinden önce, işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının olup olmadığını, üniteden yazı ile sorar. Ünitece, işverenin ve varsa alt işverenlerinin muaccel borcunun bulunmadığı hususu idareye bir aylık süre içinde yazı ile bildirilir. Yazı ile bildirilmediği sürece, idare tarafından işverene hakediş ödenmez.

(3) İdare, yaptığı ihaleler sonucunda işverene ödeyeceği her hakediş ödemesinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapabilmek için Kuruma yetki başvurusunda bulunabilir. Kurumca bu başvurunun uygun görülmesi halinde idarece, işverene yapılacak her hakediş ödemesinden önce elektronik ortamda işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan muaccel borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapılır. İşveren ve varsa alt işverenlerin Kuruma borcu yoksa, ayrıca Kuruma yazı ile sorulmaksızın hakediş ödemesi yapılır.

(4) İşveren ve varsa alt işverenler tarafından çalıştırılan sigortalılara ilişkin aylık prim ve hizmet belgeleri Kuruma verilmemiş veya işyerinde sigortalı çalış-

tırılmadığı takdirde bu husus bir dilekçe ile Kuruma bildirilmemiş ise bu durum Kurumca idareye bildirilir. İdare bu bildirim üzerine ihale konusu işten dolayı tahakkuku olası idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerine mahsup edilmek üzere hakedişten yüzde beş oranında kesinti yapar. Ancak, ihale konusu işyeriyle ilgili aylık prim ve hizmet belgeleri üniteye verildiğinde, Kurum kesinti yapılmamasını idareye bildirir.

(5) İdarece, işveren ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarına mahsup edilmek üzere yapılan kesinti tutarı, ödeme belgesinde gösterilir. Bu kesinti, ödeme makamınca muhasebe kayıtlarına intikal tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma veya Kurumun önceden bildirilen banka hesabına yatırılır. Hakediş miktarı, işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borcunu karşılamazsa, bakiye borç daha sonra ödenecek hakedişlerden aynı yöntemle kesilerek Kuruma ödenir.

(6) İşverenin ve varsa alt işverenlerinin, prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden dolayı Kuruma olan sorumluluğu; idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının tamamının hakedişten mahsup edildiği tarihe kadar devam eder.

(7) İdare; hakediş kesintisinin yapıldığı tarihi, tutarını, muhasebe kayıtlarına intikal tarihini, tediye mahallini, banka hesap numarasını, işverenin adını ve soyadını, işveren tüzel kişilik ise unvanını, işyerinin sicil numarasını bir yazı ile ilgili üniteye bildirir. Kuruma ödenen kesintiler toplamının işverenin ve varsa alt işverenlerinin mevcut borçlarından fazla olması halinde, Kurum kesinti fazlalığını işverene iade eder.

(8) Piyasadan hazır halde alınıp satılan işlerle ilgili olarak işi üstlenenlere yapılacak hakediş ödemelerinden önce, işi üstlenenlerin idari para cezası, prim ve prime ilişkin borcunun olup olmadığı Kuruma yazılı olarak sorulur ve bir aylık süre içinde Kurumca yapılacak bildirim istinaden borcu varsa hakedişinden kesinti yapılır.”

hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, ödemelerde vergi borcu sorgulamasının yapılabilmesi için ödeme tutarının en az 5.000 TL olması gerektiği halde sosyal güvenlik prim borcu sorgulamasında böyle bir alt limit bulunmamaktadır. Aynı şekilde, kendisine ödeme yapılacak kişinin kesinleşmiş vergi borcu tutarının 5.000 TL'yi aşması halinde vergi borcunun varlığı için gerekli olmakla birlikte sosyal güvenlik prim borcunda böyle bir alt limit bulunmamaktadır.

3.3. Doğrudan Temin ve İstisnalar Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Ödemelerde Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Borcu Sorgulaması Yapılır mı?

6183 sayılı Kanun ve Genel Tebliğ'de ihale suretiyle yapılan alımlara ilişkin ödemeler değil, mal veya hizmet alımları

ile yapım işleri nedeniyle yapılan ödemelerden söz edildiğinden doğrudan temin yoluyla ve 4734 sayılı Kanuna göre İstisnalar kapsamında yapılan alımlar dahil tüm mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapılan ödemelerde vergi borcu sorgulaması yapılır.

5510 sayılı Kanun ve söz konusu kanuna istinaden yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'de **ihale** suretiyle yapılan alımlara ilişkin hakediş ödemelerinden söz edildiğinden bir ihale usulü olmayan doğrudan teminle veya 4734 sayılı Kanuna göre İstisnalar kapsamında yapılan alımlara ilişkin ödemelerde kendisine ödeme yapılacak kişiye ilişkin sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılmaz.

Nitekim, Sosyal Güvenlik Kurumunun 04.02.2011 tarih ve 2011-13 sayılı Genelgesi'nde de;

“Doğrudan temin usulü ile yapılan mal veya hizmet alımları ile yapım işleriyle ilgili olarak ihale makamlarının söz konusu işi üstlenenleri Kurumumuza bildirme yükümlülüğü, yüklenicinin hakediş ödemesine esas muaccel borcunun bulunup bulunmadığı hususunu sorgulama yükümlülüğü ve teminat iadesi sırasında Kurumumuzdan alınmış ilişiksizlik belgesini isteme yükümlülüğü bulunmaktadır.” denilmektedir.

4. TEMİNATLARIN İADESİNDE VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK PRİM BORCU SORGULAMASI

İlk olarak belirtmek gerekirse, temi-

natların iadesinde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması kesin teminatlar için söz konusu olup geçici teminatların iadesinde herhangi bir şekilde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılmaz.

Teminatların iadesinde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılması ilk olarak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Söz konusu kanunun “Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi” başlıklı 13. maddesinde;

“Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

a) Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı,

b) Yapım işleri dışındaki işlerde Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamı,

yükleniciye iade edilir.

Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintileri-

nin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.”

denilmektedir.

Dikkat edilirse, söz konusu kanun hükmüne göre, kesin teminatların iadesinde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yüklenicinin tüm vergi ve sosyal güvenlik prim borçları için değil, sadece teminatın ilişkin bulunduğu işe ilişkin vergi ve sosyal güvenlik prim borçları için yapılır. Bu nedenle, kesin teminatın iadesinde yüklenicinin teminatın ilişkin bulunduğu iş dışındaki işlere ilişkin vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarına ilişkin sorgulama yapılmayacağı gibi bu tür borçlarının bulunması kesin teminatının iadesine engel teşkil etmez.

4.1. Kesin Teminatların İadesinde İlişiksiz Belgesi Alınması

Kesin teminatın iadesinde sosyal güvenlik prim borcuna ilişkin ilişiksiz belgesinin nasıl düzenleneceği ve sunulacağına ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödemesi Ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in “Kesin teminatın iadesi” 7. maddesinde;

“(1) İşveren tarafından, idareye ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borcunun bulunmadığına dair ilişiksizlik belgesi ibraz edilmedikçe işverene ait kesin teminat iade edilmez.

(2) İdareye ihale konusu işle ilgili olarak işveren tarafından, borcunun bulunmadığına dair ilişiksizlik belgesinin ibraz edilmemesi halinde, idare, kesin teminatın mevzuatına göre kısmen veya tamamen iadesi imkanının başladığı tarihten itibaren onbeş gün içinde durumu ilgili üniteye yazı ile bildirerek, işverenin Kuruma ihale konusu işin yapıldığı süreye ilişkin borcunun olup olmadığını sorar.

(3) Ünitece, ihale konusu işle ilgili olarak yapılacak araştırma işlemi sonucunda, yeterli işçilik bildirilmiş olduğunun ve işi üstlenenin ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borçlarının bulunmadığının anlaşılması halinde, ilişiksizlik belgesi düzenlenir. Yeterli işçiliğin bildirilmemiş olduğunun anlaşılması halinde, fark işçilik miktarı üzerinden hesaplanan prim tutarı, faaliyet süresinin son ayına maledilir. Bu suretle tahakkuk ettirilen prim tutarı, gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ödenmek üzere işverene tebliğ olunur. Ünitece hesaplanan borcun yapılan tebligata rağmen ödenmeyeceğinin bildirilmesi veya tebligatta belirtilen süre içerisinde cevap verilmemesi halinde, ünite, işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespiti amacıyla, ihale konusu işin hakediş tutarını dikkate alarak durumu, incelenmek üzere Sosyal Güvenlik Kontrol Memurluğu servisine ya da Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının ilgili birimine intikal ettirir.

(4) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memuru, işveren ve varsa alt işverenin yasal defter ve belgelerinin ibrazını yazı ile ister. Defter ve belgelerin ibraz süresinin bitiminden itibaren Kurumun denetim ve kontrolle görevli memuru üç ay içinde gerekli incelemeyi yaparak konuya ilişkin rapor düzenler. Raporun üniteye intikal tarihinden itibaren onbeş gün içinde gerekli işlem yapılır. Buna göre;

a) İşverenin ve varsa alt işverenlerin borcunun bulunmadığının anlaşılması halinde, ilişiksizlik belgesi idareye gönderilir.

b) İşverenin ve varsa alt işverenlerin borcunun bulunduğu anlaşılması halinde, borcun niteliği ve miktarı ayrı ayrı belirtilerek bir yazı ile idareye bildirilir. İdare, bu yazının alındığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde kesin teminatı paraya çevirerek Kurumun hesabına yatırmak ve yatırılan paranın tutarını, tediye mahallini, ödeme tarihini, banka hesap numarasını, işyerinin sicil numarasını, işverenin adını ve soyadını, işveren tüzel kişilik ise unvanını yazı ile ilgili üniteye bildirmekle yükümlüdür. Şu kadar ki, teminatın nakde çevrilmesine kadar, söz konusu teminat idare nezdinde mahfuz kalmak ve bir defadan fazla olmamak üzere borç, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilebilir. Bu fıkra uyarınca yapılan tecil ve taksitlendirme devam ettiği sürece idare nezdindeki kesin teminat paraya çevrilmez ve işverene iade edilmez. Tecil ve taksitlendirmenin bozulması halinde, bu durumun gerçekleştiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde durum ünitece idareye bildirilir. İdare, bu

bildirimini kayıtlarına intikal tarihinden itibaren en geç bir ay içinde kesin teminatı paraya çevirerek Kurum hesabına yatırır ve bu fıkrada belirtilen şekilde Kuruma bildirir.

(5) İhale konusu işle ilgili olarak ünitece yapılacak araştırma işlemi sonucunda, Kuruma yeterli işçilik bildirilmiş olduğunun veya Kurumca belirlenecek yöntemlere göre ünitece, ihale konusu işin işverene ait devamlı işyeri sigortalıları ile yapıldığının anlaşılması halinde, işverenlerin ve varsa alt işverenlerinin defter ve belgeleri incelenmeyebilir.

(6) İşveren tarafından borçlarını karşılayacak miktarda, bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları ile Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler teminat olarak verildiği takdirde, ünitece ilişiksizlik belgesi verilir. Ancak, Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler nominal bedele faiz dahil edilerek ihraç edilmiş ise bu belgeler anaparaya tekabül eden satış değerleri üzerinden teminat olarak kabul olunur. Ünitece alınan teminat, en geç verildiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar nakde çevrilerek tahsil edilir. Bu fıkra uyarınca teminat gösterilen durumlarda, teminatın, nakde çevrilmesine kadar talepte bulunulması ve teminatın borcu karşılayacak miktarda olması kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere borç 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilebilir. Tecil ve taksitlendirmenin bozulması halinde, bu durumun gerçekleştiği tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde teminat

nakde çevrilerek borç tahsil edilir.

(7) Kuruma teminat verilmesi, borç aslına gecikme cezası ve gecikme zammı uygulamasını durdurmaz.

(8) İhale konusu işin, işverenlere ait Kurumda tescilli devamlı işyerlerinin sigortalıları ile yapılması halinde, idareye karşı işi üstlenen işverenin tescilli işyerinin, ihale konusu işin yapıldığı sürede varsa prim ve diğer borçları ödenmedikçe ilişiksizlik belgesi verilmez ve kesin teminatı iade edilmez.

(9) İşverenlerin, idare nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

(10) Piyasadan hazır halde alınıp satılan işlerle⁵ ilgili olarak kesin teminatın iadesinde Kurumca düzenlenecek ilişiksizlik belgesi aranmaz.”

denilmektedir.

Kesin teminat mektuplarının iadesi ile ilgili olarak Kamu İhale Genel Tebliğinde de düzenleme yapılmıştır. Söz konusu tebliğin; “18.4. Teminat mektuplarının iadesi” başlıklı bölümüne göre;

- İş tamamlandığı halde ilgilisi tarafından iadesi istenmemiş, ancak mektup üzerinde öngörülen geçerlilik süresini doldurduğu için teminat olma vasfını yitirmiş olan kesin teminat mektupları ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından sosyal güvenlik borcu bulunmadığı

⁵ Yönetmelikte “Piyasadan hazır halde alınıp satılan mal”; “Projelendirme veya münhasıran bir talep üzerine üretimi yapılmayan mallar” şeklinde tanımlanmıştır.

na ilişkin yazıların geç verilmesi ve kesin teminat mektuplarının geçerlilik süresinin dolması durumunda geçerlilik süresi dolan kesin teminat mektuplarına ilişkin olarak, idarelerce 4735 sayılı Kanunun 13 ve 14'üncü maddeleri gereğince işlem yapılacaktır.

- İdarelerce SGK tarafından sosyal güvenlik borcu bulunmadığına ilişkin yazıların geç verilmesi sebebiyle kesin teminat mektuplarının geçerlik süresinin dolmasına meydan verilmeksizin işlemlerin tekemmül ettirilmesini teminen, 4735 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince, yükleniciler tarafından yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar SGK'dan ilişiksiz belgesi getirilmemesi halinde kesin teminatlar paraya çevrilererek borçlarına mahsup edilecek, varsa kalanı yükleniciye geri verilecektir. Kesin teminatların paraya çevrilmesi esnasında yüklenicinin SGK'ya olan borcunun miktarının bilinmemesi halinde, Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmeliğin "Kesin Teminatın İadesi" başlıklı 7 nci maddesi gereğince işlem tesis edilerek, yüklenicinin tespit edilecek borcu Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili biriminin hesabına yatırılacak ve varsa kalanı yükleniciye geri verilecektir.

4.3. Doğrudan Temin ve İstisnalar Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Kesin Teminatların İadesinde Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Borcu Sorgulaması Yapılır mı?

Doğrudan temin yoluyla veya İstisnalar kapsamında yapılan alımlarda kesin teminat alınması zorunluluğu bulunmadığı halde idarenin takdirine bağlı olarak kesin teminat alınabilmektedir. Gerek 4735 sayılı Kanun gerekse Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi Ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'te ihale suretiyle yapılan alımlara ilişkin kesin teminatlardan söz edildiğinden bir ihale usulü olmayan doğrudan teminle veya 4734 sayılı Kanuna göre İstisnalar kapsamında yapılan alımlara ilişkin kesin teminat iadelerinde vergi ve sosyal güvenlik prim sorgulaması yapılmaz.

Nitekim, Sosyal Güvenlik Kurumunun 04.02.2011 tarih ve 2011-13 sayılı Genelgesi'nde de;

"Doğrudan temin usulü ile yapılan mal veya hizmet alımları ile yapım işleriyle ilgili olarak ihale makamlarının söz konusu işi üstlenenleri Kurumumuza bildirme yükümlülüğü, yüklenicinin hakediş ödemesine esas muaccel borcunun bulunup bulunmadığı hususunu sorgulama yükümlülüğü ve teminat iadesi sırasında Kurumumuzdan alınmış ilişiksizlik belgesini isteme yükümlülüğü bulunmaktadır."

denilmektedir.

5. SONUÇ

İhale ve ödeme süreçlerinde vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması bazı özellikli hususlara sahip bulunmaktadır. Bu bağlamda, yukarıda ilgili mevzuat hükümleri ışığında yaptığımız analize göre özet olarak şu hususları ifade etmekte fayda bulunmaktadır;

- İhale tarihi itibariyle isteklilerin kesinleşmiş (vadesi geçmiş) vergi veya sosyal güvenlik prim borcunun bulunması halinde teklifleri değerlendirme dışı bırakılır.

- 4734 sayılı Kanuna göre doğrudan teminle ve istisnalar kapsamında yapılan alımlarda vergi ve sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılmaz.

- İhalelere katılmaya ilişkin vergi borcu sorgulamasında borca ilişkin alt limit 5.000 TL olduğu halde sosyal güvenlik prim borcunda isteklinin çalıştırdığı kişilerin sigortalık türü, alt işveren bulunup bulunmadığı ve kendi sigortalılığına ilişkin bazı alt limitler bulunmaktadır.

- Kamu idarelerince ihale veya doğrudan temin yoluyla veyahut İstisnalar kapsamında yapılan tüm alımlara ilişkin ödemelerde (tutarı 5.000 TL'yi aşan) vergi borcu sorgulaması yapılır.

- İhale suretiyle yapılan tüm mal, hizmet ve yapım işlerine ilişkin ödemelerde sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılır. Doğrudan teminle ve istisnalar kapsamında yapılan alımlara ilişkin ödemelerde ise sosyal güvenlik prim borcu sorgulaması yapılmaz.

- İhale suretiyle yapılan alımlara ilişkin kesin teminatların iadesinde yükle-

nicinin kesin teminatın konusu olan işe ilişkin sosyal güvenlik prim borcunun olmaması (ilişiksizlik belgesi) halinde kesin teminatı iade edilir. Bununla birlikte, doğrudan temin ve istisnalar kapsamında yapılan alımlara ilişkin kesin teminatların iadesinde ise bu tür bir sosyal güvenlik borcu sorgulaması yapılmaz.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

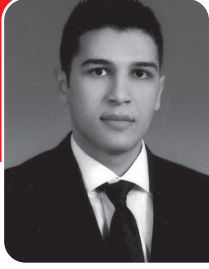
5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi Ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik

Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)

Kamu İhale Genel Tebliği

Sosyal Güvenlik Kurumunun 04.02.2011 tarih ve 2011-13 sayılı Genelgesi

Ufuk ÜNLÜ*

DOĞUM NEDENİYLE AYLIKSIZ İZNE AYRILAN MEMURUN AYLIKSIZ İZİNDE GEÇEN SÜRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Yerel yönetimlerde memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi (belediye şirketleri de dahil) ve geçici işçi olmak üzere 3 statüde personel istihdam edilmektedir. Yerel yönetimlerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/A maddesine göre memur statüsünde muhtelif unvanlarda memur, bilgisayar işletmeni, mühendis, tekniker, teknisyen, zabıta memuru, itfaiye eri vb.; 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesine göre sözleşmeli personel pozisyonunda mühendis, avukat, programcı vb.; 657 sayılı Kanunun 4/D maddesine göre ise işçi (belediye bünyesinde sürekli işçi ve geçici işçi, ayrıca 375 sayılı kanun hükmünde kararname kapsamında belediye şirketlerinde de işçi statüsünde) istihdam edilmektedir.

Bu çalışmada, doğum nedeniyle aylıksız izne ayrılan memurun aylıksız izinde geçen sürelerinin kazanılmış hak aylığına esas derece ve kademesinde dikkate alınması, hizmet olarak kabul edilmesi, kıdem aylığının tespitinde dikkate alınması vb. konular hakkında yürürlükteki mevzuat uyarınca değerlendirmeler yapılacaktır.

2. DOĞUM NEDENİYLE AYLIKSIZ İZİN

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Kapsam” başlıklı f’inci maddesinde ise, bu Kanunun genel ve katma bütçeli kurumlar, il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu hükümlere göre belediyelerde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kapsamı içinde bulunmaktadırlar. Memuriyet, kadroya bağlı bir görev olup, kamu hizmetinin aslı unsurlarından birini oluşturur. 657 sayılı kanunun 4’üncü maddesinde de, mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlerin, bu kanunun uygulanmasında memur sayılacakları ifade edilmek suretiyle, kamu hizmetli ile memur arasındaki ilişkide bir bütünlük ve devamlılık öngörülmüştür.

* Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

Aylıksız izin memurlara, Kanunlarda gösterilen mazeretlerinden dolayı görevinden ayrı bulunduğu ve bu süre içinde aylığını ve diğer haklarını alamadığı, memurun isteği ve bağlı bulunduğu kurum amirinin onayı ile kullanılan veya takdir halinde amirin uygun görmesi üzerine kullanılan bir izin türüdür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 108/B maddesinde, "Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmi dört aya kadar aylıksız izin verilir." hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda, doğum yapan memura isteği üzerine yirmi dört aya kadar ücretsiz izin hakkı verilmiş ve eşi doğum yapan memura da isteği üzerine yirmi dört aya kadar ücretsiz izin hakkı tanınmıştır. Doğum yapan memura verilecek ücretsiz iznin başlangıç tarihi, doğum sonrası analık izninin (asgari 8, azami 13 hafta) bitimi; eşi doğum yapan memura verilecek ücretsiz iznin başlangıç tarihi ise doğum tarihi olarak belirlenmiştir. Buna göre; doğum sebebiyle kadın memurun ücretsiz izin süresi, isteği üzerine yirmi dört aya kadar olabilecektir. Eşi doğum yapan memura, eşinin Devlet memuru olup olmadığına bakılmaksızın, isteği halinde yirmi dört aya kadar ücretsiz izin verilecektir. Ancak söz konusu iznin bitiş tarihi, eşinin doğum yaptığı tarihten itibaren hiçbir surette yirmi dört aylık sürenin bitimini geçemeyecektir. Eşlerin her ikisinin de memur olması halinde, doğum sebebiyle verilen ücretsiz iznin

yirmi dört aylık süre içerisinde her iki eş de verilecektir.

13 Nisan 2016 tarihli ve 29683 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6 Seri No. lu Kamu Personeli Genel Tebliğinin

"Ç) Doğum Sebebiyle Verilecek Aylıksız İzin" başlıklı bölümünde;

2) Aylıksız iznin kullanımı

a) Doğum yapan memura verilecek aylıksız iznin başlangıç tarihi, doğum sonrası analık izni süresinin veya yararlanılması halinde 657 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitimi; eşi doğum yapan memura verilecek aylıksız iznin başlangıç tarihi ise doğum tarihidir.

b) Eşi doğum yapan memura, eşinin Devlet memuru olup olmadığına bakılmaksızın isteği halinde yirmi dört aya kadar aylıksız izin verilecektir.

c) Eşlerin her ikisinin de memur olması halinde, doğum sebebiyle verilen aylıksız iznin, süreleri içerisinde her iki eşe aynı dönemde veya birbirini takip edecek şekilde kullanılabilmesi mümkündür.

ç) Doğum sebebiyle verilen aylıksız iznin, yirmi dört aylık sürenin aşılması kaydıyla, kısım kısım kullanılabilmesi mümkündür." hükümleri yer almaktadır.

Tebliğde yer alan, doğum sonrası aylıksız iznin başlangıç tarihinin doğum tarihi olduğu ifadesi 24 aylık sürenin başlangıç tarihini belirtmekte olup, bu cümle ile aylıksız izne bu tarihte başlama zorunluluğu getirilmemektedir. Zira Mülga Devlet Personel Başkanlığı 24 Nisan 2012 tarihli ve 7061 sayılı yazısında, doğum sonrası analık iznin bitiminde

göreve başlayan ve beş aydan sonra ücretsiz izin talebinde bulunan personele doğum sonrası analık izninin bitiş tarihini takip eden 24 aylık sürenin aşılması kaydıyla kalan süre kadar aylıksız izin verilebileceğini ifade etmiştir.

3. DOĞUM NEDENİYLE AYLIKSIZ İZİNDE GEÇEN SÜRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin Ortak Hükümler Bölümünün (C) fıkrasının 8 inci bendinde, “108 inci maddenin (B) fıkrası uyarınca kullanılan aylıksız izin süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi suretiyle değerlendirilir.” hükmü yer almakta olup anılan bent gerekçesinde ise, “Memurların doğum sonrası aylıksız izinde geçirdikleri sürelerin kademe ve derece itibakında değerlendirilmesi öngörülmektedir.” denilmektedir.

Mezkûr Kanunun “Yükselinebilecek derecenin üstünde bir dereceye yükselme” başlıklı 37 nci maddesinde, “Bu kanun hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibariyle azami yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve son sekiz yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.” hükmü, “Kademe ve kademe ilerlemesi” başlıklı 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, “Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.” hükmü, “Derece yükselmesinin usul ve şartları”

başlıklı 68 inci maddesinin (B) bendinde, “Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir. Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300’den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

Hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere

dörtte üçü dikkate alınır.” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 375 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 1 inci maddesinde, “(A) Aylıklarının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarına Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa göre almakta olan personele 1000 gösterge rakamı üzerinden memuriyet taban aylığı ödenir. Birinci fıkra kapsamına girenlere her bir hizmet yılı için 15 (20) gösterge rakamı karşılığı kıdem aylığı ödenir. Ancak 25 ve daha fazla hizmet yılını dolduranlar için gösterge rakamı 375 (500) olarak uygulanır. Hizmet yılları itibariyle ödenecek kıdem aylığının tespitinde kazanılmış hak aylığının hesabında değerlendirilen süreler esas alınır...” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki hükümler çerçevesinde;

- Devlet memurunun doğum sebebiyle kullandığı aylıksız izin süresinin kazanılmış hak aylığına esas derece ve kademesinde dikkate alınması gerektiği,

- 657 sayılı Kanunun hizmet değerlendirilmesine ilişkin 36 ncı maddesinin Ortak Hükümler bölümünün (C) fıkrasının 1, 2, 3 ve 4 üncü bentlerinde kazanılmış hak aylığında değerlendirilen sürelerin “memuriyette geçmiş sayıldığı” belirtilmiş, mezkûr fıkranın 5, 6, 7 nci fıkralarında ise değerlendirilen süreler «hizmet» olarak ifade edilmekle birlikte, mezkûr fıkranın 8 inci bendinde ise aylıksız izin süresinin memuriyette geçmiş sayılacağına veya hizmet olduğuna ilişkin

herhangi bir ifadeye yer verilmediğinden söz konusu aylıksız izin süresinin «hizmet» olarak kabul edilmemesi gerektiği,

- Devlet memurunun doğum sebebiyle kullandığı aylıksız izin süresinin 657 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde yer alan “son sekiz yıllık süre” ibaresinin kapsamında dikkate alınamayacağı,

- Devlet memurunun doğum sebebiyle kullandığı aylıksız izin süresinin 657 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “son sekiz yıl” ibaresinin kapsamında değerlendirilemeyeceği,

- Devlet memurunun doğum sebebiyle kullandığı aylıksız izin süresinin 657 sayılı Kanunun 68/B maddesi kapsamında dikkate alınamayacağı,

-Kıdem aylığının tespitinde kazanılmış hak aylığında değerlendirilen sürelerin esas alınması ve doğum sebebiyle aylıksız izinde geçen sürelerin de kazanılmış hak aylığında değerlendirilen bir süre olması sebebiyle bahsi geçen sürelerin kıdem aylığının tespitinde dikkate alınması gerektiği,

değerlendirilmektedir.

4. SONUÇ

Aylıksız izin, izin kullanımı sırasında ücretin kesintiye uğramasıdır. Çalışanların ücretleri kesilmeksizin belirli bir süre dinlenmeleri kanunlarla düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu dinlenme süresinin Kanunlarda yazılı sürelerden çok olması halinde ücretlerinin kesilerek izin verilmesi durumunda ücretsiz izin söz konusu olur. Çalışanların kanunlarda yazılı izin sürelerinden çok izin kullanmaları gerektiğinde hizmetteki aksamının önle-

DOĞUM NEDENİYLE AYLIKSIZ İZNE AYRILAN MEMURUN AYLIKSIZ İZİNDE GEÇEN SÜRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

nebilmesi ve ücretsiz izine belirli şartlar konularak özendirilmemiş olması hem çalışana, hem de idareye yarar sağlamıştır. Ücretsiz izin konusu mevzuatımızda belirli şartlarla, çalışanın isteğine ve idarenin takdirine bırakılarak belli bir kaç durumda söz konusudur.

Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmi dört aya kadar Ücretsiz izin verilir. Bu izin türü amirin takdirine bırakılmaz.

Devlet memurunun doğum sebebiyle kullandığı aylıksız izin süresi kazanılmış hak aylığına esas derece ve kademesinde dikkate alınır. Aylıksız izin süresi “hizmet” olarak kabul edilmez. Devlet memurunun doğum sebebiyle kullandığı

aylıksız izin süresinin 657 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde yer alan “son sekiz yıllık süre” ibaresi kapsamında değerlendirilmez. Benzer şekilde, doğum nedeniyle aylıksız izin süresi, 657 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “son sekiz yıl” ibaresi ve 68/B maddesi kapsamında dikkate alınmaz. Kıdem aylığının tespitinde kazanılmış hak aylığında değerlendirilen sürelerin esas alınması ve doğum sebebiyle aylıksız izinde geçen sürelerin de kazanılmış hak aylığında değerlendirilen bir süre olması sebebiyle bahsi geçen süreler kıdem aylığının tespitinde değerlendirilmez.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
5393 sayılı Belediye Kanunu
Kamu Personeli Genel Tebliği

MEVZUAT FİHRİSTİ

18.02.2023 - 16.03.2023 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Kanun Tarih ve No.** : 4/1/2023/7430
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 3/03/2023- 32121
- Konusu** : 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. "GEÇİCİ MADDE 95- Bu maddenin yürürlük tarihinden sonra aylık bağlanması için talepte bulunanlardan 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli aylığından yararlanırlar. Bu fıkra esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz ve geriye dönük hak talep edilemez.
- Birinci fıkra kapsamında yaşlılık veya emekli aylığı talebinde bulunarak ilk defa yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlardan, yaşlılık veya emekli aylığı talebi nedeniyle işten ayrılış bildirgesi verilenlerin işten ayrılış tarihini takip eden 30 gün içerisinde en son çalışılan özel sektör işyerinde sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaya başlamaları halinde, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaya başlandığı tarihten itibaren bu Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sosyal güvenlik destek primi işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanır. Sosyal güvenlik destek primi işveren hissesi indiriminden yararlanan sigortalının işten ayrılması halinde, söz konusu

sigortalıdan dolayı bu indirimden tekrar yararlanılamaz. Bu fıkrada yer alan indirimden, bu Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yer alan diğer şartlar sağlanmak kaydıyla yararlanılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

- Kanun Adı** : Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Kanun Tarih ve No.** : 9/3/2023/7440
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 12/03/2023- 32130
- Konusu** : **Söz konusu Kanun ile;**— Vergi dairesine ödenmemiş vergi ve diğer borçların tamamı ile bunlara bağlı gecikme zammı ve faizi yerine Yİ-ÜFE (Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi) oranında güncelleme yapılarak hesaplanan borcun ödenmesi,— Vergi aslına bağlı cezaların (vergi ziyaı cezası) tamamının silinmesi,— Vergi aslına bağlı olmayan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının %50’sinin silinmesi,— Ödenmemiş motorlu taşıtlar vergisinin (MTV) aslı ile bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizi yerine Yİ-ÜFE oranında güncelleme yapılarak hesaplanan borcun ödenmesi,— Trafik para cezaları ve diğer idari para cezalarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi ve gecikme zammı yerine Yİ-ÜFE oranında güncelleme yapılarak hesaplanan borcun ödenmesi,— Öğrenim ve katkı kredisi alacaklarının asıllarına vade tarihleri ile 9 Kasım 2022 tarihleri arasında gecikme zammı, Yİ-ÜFE tutarı, katsayı tutarı gibi alacaklar hesaplanmadan ödeme imkanı,— Dava konusu yapılan ihtilafların (vergi tarhiyatları, vergi cezaları, idari para cezaları vb. ilişkin) sulh yoluyla sonlandırılması,— Vergi incelemesi ve takdir işlemleri devam eden alacakların yapılandırılması,— 2018-2022 yıllarına ilişkin olarak matrah ve vergi artırımında bulunan ve şartları yerine getiren mükelleflere ilişkin olarak vergi incelemesi ve tarhiyat yapılmaması,— Yapılandırılan tutarların peşin veya aylık dönemlerle azami 48 aya kadar taksitler halinde ödenmesi,— Peşin ödemelerde Yİ-ÜFE oranında hesaplanan tutardan %90 indirim yapılması,— Trafik para cezaları ve diğer idari para cezalarının peşin ödenmesi halinde, ceza asıllarından %25 indirim yapılması,— Matrah ve/veya vergi artırımını üzerine hesaplanan vergilerin peşin veya aylık dönemler halinde azami

12 eşit taksitte ödenmesi,— Matrah ve/veya vergi artırımı sonucunda tahakkuk eden vergilerin tamamının ilk taksit ödeme süresi içinde peşin olarak ödenmesi halinde, bu vergilerden %10 indirim yapılması,— İşletme kayıtlarının (kasa mevcudu, ortaklardan alacaklar, emtia, demirbaş vb.) cezasız ve faizsiz olarak gerçek duruma uygun hale getirilmesi,— Beyan edilmemiş gelirler ve kazançlar için cezasız ve faizsiz olarak pişmanlıkla veya kendiliğinden beyan,— Yapılandırılan borçların anlaşmalı bankaların kredi kartı ile ödenmesi,— Her bir taşıt için Kanun kapsamında ödenecek olan motorlu taşıtlar vergisi, taşıta ilişkin idari para cezaları ile geçiş ücretinin en az %10'unun ödenmesi şartıyla taksit ödeme süresince araç muayene izni verileceği,— Araç muayenesini yaptırmamış olanların 30/9/2023 tarihine kadar muayenelerini yaptırmaları şartıyla ödeme kolaylığı sağlanması, gibi önemli imkan ve kolaylıklar getirilmiştir.

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

- Karar Sayısı** : 125
Adı : Olağanüstü Hal Kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanına İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22/02/2023 – 32112
Konu : 8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında çalışma ve sosyal güvenlik alanında bazı tedbirlerin alınmasıdır. Bu kapsamda Kısa çalışma uygulaması, istihdamın korunması, nakdi ücret desteği ve sosyal güvenlik alanında tedbirlere ilişkin yeni düzenlemeler yapılmıştır.
- Karar Sayısı** : 126
Adı : Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 24/02/2023 – 32114
Konu : 8.2.2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yer alan ilerde yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınmasına ilişkin kararnamedir.

- Karar Sayısı** : 127
Adı : Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Alımları, Alacakları ve Sosyal Tesislerine İlişkin Bazı Tedbirlerin Alınması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 3/03/2023 – 32121
Konu : 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihaleler ile bunların sözleşme süreçlerine, vergi dairelerince tatbik edilmiş hacizlere, kamu sosyal tesislerine kaynak aktarımına ve bazı kamu alacaklarının tahsilinin ertelenmesine ilişkin olarak, 8.2.2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında bazı tedbirler alınmıştır. Bu düzenlemenin içinde, Kamu ihale sürecine ilişkin alınan tedbirler, Kamu ihale sözleşme süreçlerine ilişkin alınan tedbirler, Kamu ihale, alım ve sözleşme süreçlerine ilişkin diğer tedbirler, Doğrudan temin alımları ve istisnalar, Vergi dairelerine tatbik edilmiş hacizlerin kaldırılması, Kamu sosyal tesislerin harcamaları, bazı alacakların ertelenmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesidir.

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Karar Sayısı** : 6828
Adı : 22.2.2023 Tarihli ve 6828 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararın Eki Karar
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 23/03/2023 – 32113
Konu : 6.2.2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle, deprem bölgesinde ikamet etmekte iken 6/2/2023 tarihinden itibaren kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhane ve sosyal tesislere geçici olarak yerleştirilen afetzedeler, söz konusu tesislerde verilen konaklama ve yemek hizmetlerinden yararlanmada, 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaftır.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Genel Aydınlatma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.02. 2023 – 32112
- Konusu** : 27/7/2013 tarihli ve 28720 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2018” ibaresi “30/6/2023” şeklinde değiştirilmiştir. **MADDE 2-** Aynı Yönetmeliğin geçici 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2022” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, “1/1/2023” ibaresi “1/1/2024” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 23.02. 2023 – 32113
- Konusu** : 10/9/2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinin 4 üncü, 6 ncı, 17 nci ve 22 nci maddelerinde yer alan “Çevre ve Şehircilik” ibareleri “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” olarak değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.02. 2023 – 32112
- Konusu** : 14.7.2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 38 inci maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.
“Müzik Yayını”
Madde 38- İşyerlerindeki müzik yayınları, 30.11.2022 tarihli ve 32029 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği hükümleri kapsamında verilmiş müzik yayın izni ile yapılır.
Müzik yayın izni ruhsata işlenmez. Ancak görevlilerce sorulduğu zaman gösterilebilecek şekilde iş yerinde bulundurulur.
Müzik yayın izni iptal edilen iş yerlerinde, müzik yayını harici faaliyetlere devam edilir. Müzik yayın izni iptal edildiği halde müzik yayını yaptığı tespit edilen iş yerlerinde, ek 3 üncü maddeye göre işlem tesis edilir.

- Yönetmeliğin Adı** : Taşınır Mal Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.02. 2023 – 32112
- Konusu** : 28.12.2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde ‘Üst yönetici’ye ilişkin değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.03. 2023 – 32132
- Konusu** : 11/12/2020 tarihli ve 31331 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğindeki değişiklik ile yürütme, tanımlar vb. değişiklik yapılmış ve güncellenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Kalkınma Ajansları Proje Ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.03. 2023 – 32132
- Konusu** : 8/11/2008 tarihli ve 27048 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği “Destek süreçlerinde olağanüstü hal sebebiyle yapılacak düzenlemeler” başlığında geçici madde eklenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 15.03. 2023 – 32133
- Konusu** : 28/5/2020 tarihli ve 31138 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “(1)” ibaresi “(k)” şeklinde, aynı maddenin beşinci fıkrası “(5) İdari para cezalarının uygulanmasında Kurul tarafından ceza tutarı belirlenirken, işlenen kabahatin haksızlık içeriği, tekrarı ve sayısı, kabahat dolayısıyla elde edilen menfaatin ve neden olunan zararın büyüklüğü ile failin kusuru ve ekonomik durumu gibi hususlar dikkate alınır.” “(6) İdari para cezalarının verilmesini gerektirir aykırılığın bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.” şekilde değiştirilmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 15.03. 2023 – 32133
- Konusu** : 12/5/2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin altıncı fıkrası “(6) Başladığı yıl içinde bitirilmiş olan inşaat maliyetinin hesaplanmasında inşaatın bittiği tarihte yürürlükte olan; başladığı yıldan sonraki yıllarda bitirilmiş inşaat maliyetinin hesabında ise inşaatın bitirildiği yıldan önceki yıla ait yayımlanan son birim maliyet bedeli esas alınır.” Şeklinde değiştirilmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : Tahsilat Genel Tebliği (Seri: B Sıra No: 17)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 25.2.2023 – 32115
- Konusu** : 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) yapılacak “borcun bulunmadığını gösterir belge talepleri” için 30/6/2007 tarihli ve 26568 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’in Birinci Kısım Dördüncü Bölümünün “I. Tecil” alt başlıklı bölümünün (9) numaralı bölümünün (e) bölümünde düzenlenmiş olan “tecil edilen borç tutarının %10’u ödenmedikçe ilgili tahsil dairesine borcu bulunmadığını gösteren yazının verilmemesi” şartının aranılmaması uygun görülmüştür.
- Tebliğin Adı** : 7420 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun Geçici 3 üncü Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 3.03.2023 – 32121
- Konusu** : 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun geçici 3 üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir. (2) Bu Tebliğ, 7420 sayılı Kanununun geçici 3 üncü maddesi uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları kapsar.

- Tebliğın Adı** : Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğı (Sıra No: 80)
(Parasal Sınırlar Ve Oranlar)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 9.3.2023 – 32127
- Konusu** : 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğeri mevzuat kapsamında uygulanacak olan parasal sınırları, faiz oranlarını ve alındı birim fiyatları belirlenmiştir. Dergimizin Pratik Bilgiler Köşesinde parasal limitleri bulabilirsiniz.
- Tebliğın Adı** : Yapı Sahipleri ile Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 9.3.2023 – 32127
- Konusu** : 29/12/2018 tarihli ve 30640 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Sahipleri ile Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğın bazı maddelerinde değışiklikle küme yapı ve bildirimlere ilişkin açıklamalar yapılmıştır.
- Tebliğın Adı** : Milli Emlak Genel Tebliğı (Sıra No: 414)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 10.3.2023 – 32128
- Konusu** : 127 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Alımları, Alacakları ve Sosyal Tesislerine İlişkin Bazı Tedbirlerin Alınması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında; 6/2/2023 tarihinde yaşanan depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa İlleri ile Sivas İlinin Gürün İlçesindeki Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak olağanüstü hal süresince sözleşmeye istinaden tahsil edilmesi gereken satış, ön izin, irtifak hakkı, kullanma izni, kira bedelleri, hasılat payları ve benzeri bedeller ile ecrimisillerin olağanüstü hal süresince ertelenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : Milletlerarası Tahkim Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 11.3.2023 – 32129
- Konusu** : 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu uyarınca, taraflarla hakem veya hakem kurulu arasında ücretin belirlenmesi konusunda anlaşmaya varıla-

maz veya tahkim anlaşmasında ücretin belirlenmesine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmazsa ya da taraflarca bu konuda yerleşmiş milletlerarası kurallara veya kurumsal tahkim kurallarına yollama yapılmamışsa, hakem veya hakem kurulunun alacağı ücret hususunda bu Tebliğ hükümleri uygulanır.

(2) Hakemlerden birinin, bu Tebliğde düzenlenmeyen herhangi bir nedenle görevinin sona ermesi ile hukukî veya fiilî sebeplerle görevini zamanında yerine getirememesi nedeniyle çekilmesi veya tarafların bu yönde anlaşmaları ile hakemlik yetkisinin sona ermesi durumunda ve konusu para ile değerlendirilemeyen işlerde bu Tebliğ hükümleri uygulanmaz

Tebliğin Adı : Laboratuvar İzin Belgesi Almak İçin Yapılan Müracaatların Değerlendirilmesi ve Sıralamaya Alınmasına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

R.G. Tarih ve Sayısı : 14.3.2023 – 32132

Konusu : 22/1/2021 tarihli ve 31372 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Laboratuvar İzin Belgesi Almak İçin Yapılan Müracaatların Değerlendirilmesi ve Sıralamaya Alınmasına Dair Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile birlikte bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Tebliğin Adı : Laboratuvar Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Denetlenmesi, İdari Müeyyide Uygulanması Ve İdari Para Cezalarının Tahsil Edilmesinin Usûl ve Esaslarına Dair Tebliğ

R.G. Tarih ve Sayısı : 14.3.2023 – 32132

Konusu : 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca, laboratuvar kuruluşları ile bu kuruluşlarda görevli mühendisler ve diğer teknik personel hakkında tesis edilecek olan idari müeyyidelerin uygulanması, idari para cezalarının tahsili ve izin belgesi iptali işlemleriyle laboratuvar kuruluşlarının işlem ve faaliyetlerinin denetlenmesinin usûl ve esasları belirlenmiştir. Bu Tebliğ, 4708 sayılı Kanun uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin belgesi alan yapı denetim kuruluşlarını, bu kuruluşların mimar ve mühendisleri ile teknik personelini ve bunlar hakkında 4708 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin bir ila yirmi ikinci fıkraları ve 10 uncu maddesi uyarınca yürütülen iş ve işlemleri kapsar.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

ÇİFTÇİ MALLARI KORUMA KANUNU UYARINCA YILLIK AİDAT TAHSİLİ

Davacı, kurumun 4081 sayılı Çiftçi Malları Koruma Kanunu uyarınca bir kamu kurumu olduğunu, davalı borçlunun 4081 sayılı Kanunun 16. Maddesi uyarınca yıllık aidat ödemek zorunda olduğunu, zira davalıya ait taşınmazlara uzun yıllardır koruma hizmeti verildiğini, ödenmeyen aidatlar nedeniyle gönderilen ihtarnameye rağmen ödeme yapılmadığını, ödenmeyen aidatlar için Erdek İcra Müdürlüğünün 2020/75 Esas sayılı dosyasında icra takibi yapıldığını, ancak davalının haksız ve kötü niyetle takibe itiraz ettiğini belirterek davalının itirazının iptali ile takibin devamına, alacağın %20 oranında icra inkar tazminatına hükmolunmasını talep etmiştir.

Davalı, cevap vermemiş, ön inceleme duruşmasında ise adına kayıtlı zeytinlik bulunmadığını, dedesinden kalma zeytinliğinin olduğunu, zamanında zeytin kooperatifine üye olmak amacıyla kira sözleşmesi yaptığını, bu nedenle borç çıktığını, halen kooperatife üye olduğunu savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, koruma ücretinin 2018 yılından itibaren isteğe bağlı hale getirildiği, davalının 2018 yılında yapılan kanun değişikliği sonrası koruma talebinin de olmadığı anlaşıldığından davanın 2018 yılına ait koruma ücreti yönünden davanın reddine, 4081 sayılı kanunun değişiklik yapılan 34. Maddesinin yürürlük tarihi olan 19.04.2018 tarihi öncesine ait 2016 ve 2017 yılı koruma ücretleri bedeli olan 120,00TL yönünden ise davanın kabulüne, dava konusu dönemlere ilişkin koruma ücretlerinin davalıya tebliğ edilmemiş olması ve alacağın belirli olmaması nedeniyle kötü niyet tazminatının reddine, karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 16.09.2022 tarihli yazısında; 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun 34 üncü maddesinde yapılan değişiklikten sonra, davalının davacı kurumun sunduğu koruma hizmetinden ayrılma istemine ilişkin başvurusuna ve başvurunun kabulüne ilişkin bir işlem bulunduğu dair bir iddia ve tartışma bulunmadığı, nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 17.02.2020 tarih ve Esas: 2020/56, Karar:2020/16 sayılı 4081 sayılı Kanun kapsamında koruma hizmetlerinden ayrılma istemiyle yapılan başvuruların ilgili çiftçiler tarafından alınan koruma tedbirlerinin ne olduğu ya da ne olması gerektiği irdelenmeksizin, bir zarara

1 Yargıtay 3. Hukuk Dairesi Esas No:2022/7485, Karar No:2022/9563

uğramaları halinde koruma sandığından herhangi bir tazminat ödenmeyeceği koşuluyla kabul edilmesi gerektiği hususundaki karardan da talep ve kabulün bulunması gerektiği dikkate alındığında mahkemece yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, 4081 sayılı Kanun kapsamında koruma hizmetinden kaynaklanan alacağın tahsili için başlatılan icra takibine itirazın iptali istemine ilişkindir. Uyuşmazlık, 2018 yılı kanun değişikliği sonrasında koruma hizmetinden çiftçinin sorumlu olup olacağı noktasında toplanmaktadır.

4081 sayılı Kanun'un 15. Maddesinde "Koruma tarifeleri her sene koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından mahallin örf ve adeti ile iktisadi vaziyetine ve taallük ettiği arazinin verimine, mahsulün nevine veya hayvan cinsine göre tanzim olunur.

Bu tarifeler murakabe heyetine gönderilmekle beraber aynı zamanda köy veya kasabanın münasip mahallelerine de talik olunur. Alakardarlar talikten itibaren on gün zarfında koruma veya ihtiyar meclisleri vasıtasıyla veya doğrudan murakabe heyetine itiraz edebilirler. Tarifeler murakabe heyetinin tasdiğiyle katilesir.

Koruma bedelleri her mahallin istihsal vaziyetlerine göre tesbit olunacak en müsait zamanda ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil olunur. Ancak Tahsilat Komisyonunun vazifeleri koruma ve ihtiyar meclisleri, tahsildarın gördüğü işler koruma heyeti reisinin veya muhtarın tensip edeceği kimse tarafından ifa olunur.

Koruma tarifesi bir senelik bekçi, ücretlerinden başka peşin olarak ödenecek zarar ve ziyanlarla masraf karşılığı olarak bekçi ücretlerine yüzde 30'u geçmemek üzere yapılacak bir ilaveyi karşılayabilecek şekilde tanzim olunur." Ve yine aynı kanunun 16. Maddesinde "Köy sınırları veya ikinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı saha içindeki ekilmiş arazi ile bağ, bahçe veya ağaçlıklara fiilen tasarruf etmekte olanlardan ve gelip geçici olmayan ve kendi hayvanlarını idare edecek kadar şahsına ait veya icarla merası bulunmayan sürü sahiplerinden 15 inci maddede gösterilen tarifede yazılı senelik koruma parası veya bunun mukabili olan mahsul veya mal alınır. Koruma parasına tabi olanların bunun miktarı hakkında kendilerine veya ikametgahlarına yapılacak tebliğden itibaren on gün zarfında murakabe heyetine itiraz hakları vardır." şeklinde yapılan yasal düzenlemelerle koruma hizmetlerinin kapsamı ve ne şekilde ücretlendirileceği düzenlenmiştir. Ayrıca 4081 sayılı Kanun 34. Maddesinde 19.04.2018 tarihli değişiklikten önce "Kamu kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait tarımsal işletmelerin kendi koruma tedbirlerini almaları durumunda, bu işletmelerden koruma ücreti alınmaz ve bu işletmelere koruma sandığından herhangi bir tazminat ödenmez." şeklinde düzenleme mevcut iken 19.04.2018 tarihli değişiklikle "Bu kanun kapsamındaki koruma hizmetleri, hizmet alanların isteğine bağlı olarak alınır. Kamu kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait tarımsal işletmelerin kendi koruma tedbirlerini almaları durumunda, bu işletmelerden koruma ücreti alınmaz ve bu işletmelere koruma san-

diğından herhangi bir tazminat ödenmez.” şeklinde düzenleme yapılmış ve koruma hizmetlerinden faydalanma hususu isteğe bağlı hale gelmiştir.

Söz konusu düzenlemeler somut olay özelinde değerlendirildiğinde; davalı tarafından koruma hizmetinden ayrılma hususunda dilekçe verilmediği, 17.05.2021 tarihli Erdek Çiftçi Mallarını Koruma Başkanlığının yazı cevabında da davalının üyeliğinin halen devam ettiği ve 2015-2020 yıllarına ait aidat borcunun olduğu, ekli bütçede de koruma hizmetine ilişkin bedellerin de yer aldığı ve davalının 2018 yılına ait koruma hizmetinden faydalanmasının da devam ettiği anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanununun 34 üncü maddesinde yapılan değişiklikten sonra, davalının davacı kurumun sunduğu koruma hizmetinden ayrılma istemine ilişkin başvurusuna ve başvurunun kabulüne ilişkin bir işlem bulunduğu dair bir iddia ve tartışma bulunmadığı, nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 17.02.2020 tarih ve Esas: 2020/56, Karar: 2020/16 sayılı kararında”... 4081 sayılı Kanun’un 34. Maddesinin değiştirilmesine ilişkin bilgiler bir bütün halinde değerlendirildiğinde; 4081 sayılı Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinin, hizmet alan çiftçinin isteğine bağlı olduğu, kamu kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait tarımsal işletmelerin, söz konusu hizmetten yararlanmak istememeleri durumunda ise, bu işletmelerden koruma ücreti alınmayacağı ve bu işletmelere koruma sandığından herhangi bir tazminat ödenmeyeceği anlaşılmaktadır...” şeklinde karar verildiği, davalının söz konusu hizmetten ayrılmaya ilişkin dilekçesinin olmadığı, davalının koruma hizmetinden faydalanmasının devam ettiği dikkate alınarak hüküm tesis edilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmektedir.

DANIŞTAY KARARI

DOLMUŞ VE ÖZEL HALK OTOBÜSLERİNİN İHALELERİ¹

(...)

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Sözleşme süresi sona eren dolmuş ve özel halk otobüslerinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 45. maddesine göre 10 (on) yıl süre ile kiraya verilmesine, kiralama ihalesi ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yapmak üzere encümene yetki verilmesine ilişkin ...Belediye Meclisi’nin ...tarih ve ...sayılı kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi’nce verilen kararda;

¹ Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2022/2042 E. , 2022/2864 K.

davacılar tarafından toplu taşıma hatlarının süresiz olarak kendilerine kiralandığı belirtilmiş ise de şehir içi dolmuş - minibüs hatlarının temelli ve kalıcı olarak hak sahiplerine verildiği yönünde tesis edilen ...tarih ve ...sayılı ...Belediye Meclisi kararının dava dosyasına sunulan ...Belediye Meclisi'nin ...tarih ve ...sayılı kararı ile iptal edildiği, 2886 sayılı Kanun'un 64. maddesinde, kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresinin on yıldan fazla olamayacağı açıkça belirtildiğinden, dava konusu toplu taşıma hatlarının süresiz olarak kiraya verilemeyeceği, dolayısıyla davacıların süresiz tahsis yapıldığından bahisle kazanılmış haklarının bulunduğu iddialarının dinlenebilir olmadığı, 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri dikkate alındığında, belediye meclisinin esasen belediyenin karar alma organı olduğu, belediye encümeninin de alınan bu kararları yerine getiren icra organı olduğu, belediye encümeninin meclis kararına gerek kalmaksızın 3 yıla kadar kiraya verme yetkisi bulunduğu gibi, meclis tarafından toplu taşıma hatlarının 10 yıl süreyle kiraya verilmesi yönünde alınan karar uyarınca, kiralama işlemlerinin encümen tarafından yürütülmesine karar verilmesinde mevzuata aykırılık bulunmadığı; söz konusu ihalede encümenin aynı zamanda ihale komisyonu olarak görev yapacağına 2886 sayılı Kanun'da açıkça düzenlendiği, dava konusu işlemin genel bir çerçeve belirlenmesi ve encümene yetki verilmesi yönünde tesis edilen bir işlem olduğu, dava konusu toplu taşıma hatlarının kiralanmasına ilişkin ayrıntıların, bu işlem sonrasında belediye encümeni tarafından yapılacak ihale veya ihalelerde sonuçlanacağı, davacıların bu ihaleleri dava konusu edebileceği, nitekim dava dosyasına sunulan evraktan, davalı idarece yapılan ihalelerin dava konusu edildiği ve yargılamaların devam ettiği, bu aşamada tesis edilen dava konusu belediye meclisi kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacılar tarafından, hâlihazırda Belediye bünyesinde dolmuş ve özel halk otobüsü hatlarını işlettikleri, uzun süredir bu faaliyeti yürütmekte oldukları, haklı beklentilerinin korunması gerektiği, dava konusu belediye meclisi kararıyla kazanılmış haklarının ve haklı beklentilerinin ihlal edildiği, geçmişe etkili işlem tesis edildiği, öncelikle ulaşım etüdü yapılarak dolmuş ve özel halk otobüsü hattına ihtiyaç duyulduğunun ortaya konulması gerektiği, dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı ileri sürülmektedir.

(...)

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü ve Sekizinci Daireleri'nce, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun Ek 1. maddesi uyarınca müşterek yapılan toplantıda, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY:

Davacılar tarafından, belediye ile imzalanan sözleşmelere dayalı olarak 2003 yılından itibaren ...Belediyesi mücavir alan sınırları içerisindeki güzergâhlarda yolcu taşıma faaliyeti yürütülmüştür.

...Belediye Meclisi'nin ...tarih ve ...sayılı kararıyla ihale ile kiraya verilen dolmuş ve minibüs hatlarının kullanım haklarının hiçbir şekilde iptal edilmeyerek temelli ve kalıcı olarak hak sahiplerine verilmesine karar verilmiştir.

...Belediye Meclisi'nin ...tarih ve ...sayılı kararıyla şehir içi dolmuş ve minibüs hatlarının temelli ve kalıcı olarak hak sahiplerine verildiğine ilişkin ...tarih ve ...sayılı karar iptal edilmiştir.

...Belediyesi Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun ...tarih ve ...sayılı raporuyla, özel halk otobüsleri ve dolmuşların sözleşme sürelerinin sona ermesi nedeniyle bu hatların yeniden kiraya verilmesinde 2886 sayılı Kanun uyarınca ihale yönteminin uygulanması ve bu hakların 10 yıllığına kiraya verilmesinin önerilmesi üzerine ...Belediye Meclisi'nin ...tarih ve ...sayılı kararıyla dolmuş ve özel halk otobüslerinin 2886 sayılı Kanun'un 45. maddesine göre 10 (on) yıl süre ile kiraya verilmesine, kiralama ihalesi ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yapmak üzere encümene yetki verilmesine karar verilmiştir.

Bunun üzerine anılan ...tarih ve ...sayılı kararın iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (f) bendinde, toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettiirmek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır; aynı maddenin ikinci fıkrasında; belediyenin (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67. maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebileceği kurala bağlanmıştır.

2886 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1. maddesinde, genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiş; "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64. maddesinde ise, "Kiraya verilecek taşınır taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olmaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinden, önce Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerden bu izin idarelerin bağlı oldukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir." kuralına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Aktarılan mevzuattan, şehir içi trafik hizmetlerini yapma ve yaptırmanın belediyelerin görev ve sorumluluğunda olduğu, bu kapsamda, toplu taşıma yapmak amacıyla her türlü toplu taşıma sistemlerini kurma, kurdurma, işletme ve işlettiriminin belediyelerin yetki ve imtiyazında bulunduğu, toplu taşıma hizmetlerinin belediyelerce; imtiyaz verme, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma usullerinden birinin seçilmesi yoluyla gördürülebileceği anlaşılmaktadır.

Dosya incelendiğinde, davacıların, davalı idare ile imzaladıkları münferit sözleşmeler uyarınca 2003 yılından itibaren şehir içi dolmuş ve özel halk otobüsü hattı kullanım hakkına sahip oldukları ve buna dayalı olarak faaliyet yürüttükleri, davacıların bu hakkının ...tarih ve ...sayılı belediye meclisi kararıyla süresiz hâle getirildiği ancak ...tarih ve ...sayılı belediye meclisi kararıyla şehir içi dolmuş ve minibüs hatlarının temelli ve kalıcı olarak hak sahiplerine verildiğine ilişkin ...tarih ve ...sayılı kararın iptal edildiği, ...tarih ve ...sayılı belediye meclisi kararıyla dolmuş ve özel halk otobüslerinin sözleşme sürelerinin sona ermesi nedeniyle yeniden kullanım hakkının 2886 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca gerçekleştirilecek ihale yoluyla verilmesinin uygun bulunduğu ve kiralama ihalesi ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yapmak üzere encüme ne yetki verildiği görülmektedir.

Toplu taşıma hizmetlerinin hangi usullerle gördürülebileceğinin tahdidi olarak sayıldığı 5393 sayılı Kanun'da, söz konusu hizmetlerin imtiyaz, ruhsat, kiralama veya hizmet satın alma usullerinden birinin seçilmesi yoluyla gördürülebileceği belirtilmekte olup, bu hizmetlerin satış yoluyla gördürülebileceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Davacılarla imzalanan sözleşmenin sona erdirilmesinin kanuni bir dayanağı bulunuyor ise de idarenin bu yetkisini ne şekilde kullandığı, bu yetkinin kullanılma zamanı, davacıların hazırlıklı olup olmadığı ve idarenin telafi edici önlemler alıp almadığı önem arz etmektedir.

2003 yılından bu yana dava konusu hatlar ile taşımacılık yapan davacıların karar öncesinde bilgilendirilmediği ve yeni duruma kendilerini hazırlayabilmeleri yönünde bir imkân sahibi olamadıkları açık olup, idare herhangi bir uyarı yapmadan ve geçiş süreci öngörmeden bir anda almış olduğu karar ile davacıların kira süresinin sona erdiğine karar vermiştir.

Davalı idare, davacıların etki etmesinin mümkün olmadığı tek taraflı kararıyla ekonomik bir değer taşıyan dolmuş ve özel halk otobüsü hatlarına ilişkin sözleşmeleri kendisinin belirlediği bir zamanda iptal ederek davacılar bakımından öngörülemez bir duruma sebep olmuştur.

Bu itibarla, kira süresinin bittiğinden bahisle sözleşmenin iptali sonrasında oluşacak yeni duruma uyum göstermeleri için davacılara bir geçiş süreci ve imkânı tanınmadan, iptalin olası sonuçları hakkında herhangi bir önlem almadan tesis edilen dava konusu işlemlerde hukuka uygunluk, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararında ise hukukî isabet bulunmamaktadır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin 07/04/2021 tarih ve 2018/20720 Başvuru No'lu kararı da bu yöndedir.

(...)

(X) KARŞI OY :

Dosyanın incelenmesinden, davacıların, davalı idare ile imzalandıkları sözleşme ile 2003 yılında dolmuş hattının kullanım hakkını kazandıkları, dava konusu ...tarih ve ...sayılı Belediye Meclisi kararı ile de süresi dolan dolmuş ve özel halk otobüslerinin 10 yıl için yeniden ihaleye çıkartılmasına, bu hususta gerekli iş ve işlemler için encümene yetki verilmesine karar verildiği ve anılan Belediye Meclisi kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu Belediye Meclis kararı ile ...tarih ve ...sayılı Plan ve Bütçe Komisyonu raporunda belirtilen süresi dolan şehir içi özel toplu taşıma hatlarının 10 yıl süreyle ihaleye çıkarılması hususunda gerekli iş ve işlemler için Belediye Encümeni'ne yetki verildiği görülmekte olup, 2886 sayılı Kanun'un 13. maddesinde de belediyelere ait ihalelerin belediye encümenince anılan Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtildiğinden, dava konusu işlemin davacılar açısından öngörülemez bir durum yaratmadığı, zira Belediye Encümeni tarafından ihale işlemlerine başlanılmayarak davacılara ekonomik bir değer teşkil eden dolmuş hatlarının faaliyetine ilişkin olarak bir geçiş süreci tanınabileceği, dolayısıyla bu hususu dikkate alacak merciin Belediye Encümeni olduğu ve dava konusu Belediye Meclisi kararında bu yönüyle herhangi bir hukuka aykırılık bulunmadığı ve davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararının bu gerekçeyle onanması gerektiği görüşüyle karara katılmıyorum.

SAYIŞTAY KARARI

MUHTELİF HARCAMALARI KREDİ KARTI İLE YAPILMASI¹

Belediyeye ait banka kredi kartı ile muhtelif harcamalar yapılarak bedelinin mevzuatın öngördüğü belgeler olmaksızın belediye bütçesinden karşılanması sonucunda kamu zararına sebebiyet verildiği hk.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

..... Belediyesine ait banka kredi kartı ile niteliği anlaşılabilen harcamaların

¹ Temyiz Kurulu Kararı Tarih : 12.10.2022 No : 52366

yapılarak bedelinin belediye bütçesinden karşılanması sonucunda, TL kamu zararının sorumlularca tazminine hükmedilmiştir

03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 14'üncü maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları, 60'ıncı maddesinde ise belediyelerin giderleri sayılmıştır.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

“Harcama talimat/ve sorumluluk” başlıklı 32'nci maddesinde;

“Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun ve diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.”

“Giderin gerçekleştirilmesi” başlıklı 33'üncü maddesinde;

“Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar”.

Düzenlemesi yapılarak da bütçelerden yapılacak harcamaların usul ve esasları belirlenmiştir.

Öte yandan, 15.08.2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin “Ödeme belgeleri ve bağlanacak kanıtlayıcı belgeler” başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde;

“Kesin ödemelerde; bütçeden nakden veya mahsuben yapılacak kesin ödemelerde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ekindeki Ödeme Emri Belgesine harcamanın çeşidine göre bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen belgeler kanıtlayıcı belge olarak eklenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde; belediyelerin yapacakları harcamaların ilgili mevzuatta düzenlenen usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve ödeme emri belgelerine de yine mevzuatın aradığı harcamalara ilişkin belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Ancak, ödeme emirlerine ekli belgeler incelendiğinde; sadece belediye adına açılmış kredi kartına ait hesap ekstreleri ve de doğrudan temin onay belgesinin düzen-

lendiği; herhangi bir fiş, fatura ya da başkaca kanıtlayıcı bir dokümanın bulunmadığı görülmüştür. Söz konusu kredi kartı hesap özetlerinin detayları incelendiğinde; sorgu konusu harcamaların muhtelif konaklama, seyahat, yemek, giyecek gibi farklı kalemlerden yapıldığı ve harcamalar ile ilgili olarak mevzuatın aradığı hiçbir belgenin ödeme emri belgelerine eklenmediği görülmüş, bu nedenle de harcamaların mahiyeti anlaşılamamıştır. Kaldı ki, savunmalarda her ne kadar bahse konu harcamalara ilişkin olarak firmalardan alınan fiş, makbuz ve fatura gibi kanıtlayıcı belgelerin Belediye yetkililerine teslim edildiği ifade edilmişse de; savunma ekinde herhangi bir kanıtlayıcı belge de sunulmamıştır. Savunmalarda harcamaların ilçe amatör spor kulübünün ihtiyaçlarına ilişkin olarak yapıldığı söylene de, bu konuda da herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Dolayısıyla, Belediyesi tarafından, mevzuatın öngördüğü belgeler olmaksızın kredi kartıyla yapılan ödemeler; 5018 sayılı Kanununun 71'inci maddesinde; "kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması" şeklinde tanımlanan kamu zararına sebebiyet vermiştir.

Bu itibarla, temyiz talebinde bulunan sorumluların itirazlarının reddedilerek 6 sayılı ilamın 1. maddesi ile verilen TL'nin tazminine ilişkin hükmün TASDİKİNE,

ANAHTAR TESLİM GÖTÜRÜ BEDELLE İNŞAAT İŞİ²

Belediye tarafından anahtar teslim götürü bedelle ihale edilen işin Teknik Şartnamesinde zemin yapısının belirlenmesi için gerekli tüm sorumluluğun yükleniciye ait olacağı, zemin yapısından kaynaklı hiçbir sebep ile ilave bedel ödenmeyeceği belirtilmesine rağmen işin yürütümü esnasında imalat artışı kapsamında yapılan zemin iyileştirmesi için ilave bedel ödenmesinin kamu zararına yol açtığı hk.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

..... Ortak Girişimi yüklenimindeki TL bedelli Belediye Hizmet Binası İnşaatı işi, 06.04.2017 tarihinde teklif birim fiyatlı işler ve anahtar teslimi götürü bedelli işler olmak üzere karma sözleşme olarak ihale edilmiştir. İhale bedeli ise; teklif birim fiyatlı işler TL, anahtar teslim götürü bedelli işler TL olmak üzere toplam TL'dir.

Anahtar teslimi götürü bedel işler kapsamında; binanın yapımı için gerekli zemin kazı dolgu ve tüm yapım imalatları öngörülmüştür. 11.05.2017 tarihinde işyeri teslimi yapılarak fiilen başlanan işte zeminde sıvılaşma ve batmaların olduğu gerekçesi ile yüklenici ile Belediye arasında 12.10.2017 tarihinde düzenlenen anlaşma tutanağında zemin iyileştirme yapılması amacına yönelik ilave imalatların yapılması kararlaştırılmış ve bunların bedeli yükleniciye iş artışı kapsamında ilave bedel olarak ödenmiştir.

Öncelikle, işe ait sözleşmenin 8.1. maddesinde; sözleşmenin ihale dokümanı ve diğer belgelerle bir bütün olduğu ifade edilmiş, 8.2. maddesinde ise; idari şartname ve teknik şartname ihale dokümanını oluşturan belgeler arasında sayılmıştır.

² Temyiz Kurulu Kararı Tarih : 02.03.2022 No : 51154

İdari Şartnamenin “İşin Yapılacağı Yerin Görülmesi” başlıklı 12’nci maddesinde;

“12.1. İşin yapılacağı yeri ve çevresini gezmek, inceleme yapmak, teklifini hazırlamak ve taahhüde girmek için gerekli olabilecek tüm bilgileri temin etmek isteklinin sorumluluğundadır. İşyeri ve çevresinin görülmesiyle ilgili bütün masraflar isteklilere aittir.

12.2. İstekli, işin yapılacağı yeri ve çevresini gezmekle; işyerinin şekline ve mahiyetine, iklim şartlarına, işin gerçekleştirilebilmesi için yapılması gerekli çalışmaların ve kullanılacak malzemelerin miktar ve türü ile işyerine ulaşım ve şantiye kurmak için gerekli hususlarda maliyet ve zaman bakımından bilgi edinmiş; teklifini etkileyebilecek riskler, olağanüstü durumlar ve benzeri diğer unsurlara ilişkin gerekli her türlü bilgiyi almış sayılır.

12.3. İstekli veya temsilcilerinin, işin yapılacağı yeri görmek istemesi halinde, işin gerçekleştirileceği yapıya ve/veya araziye girilmesi için gerekli izinler İdare tarafından verilecektir.

12.4. Tekliflerin değerlendirilmesinde, isteklinin işin yapılacağı yeri incelediği ve teklifini buna göre hazırladığı kabul edilir.” hükümleri yer almakta olup, bu hükümler uyarınca; yüklenici (ihaleyi alan istekli), basiretli ve deneyimli bir tacir olarak sözleşme konusu işi yapacağı yeri ve çevresini gezip, inceleme yapmak suretiyle teklifini hazırlamak zorunda olduğundan; yüklenicinin, teklifini etkileyebilecek riskler, olağanüstü durumlar ve benzeri diğer unsurlara dair gerekli her türlü bilgiyi ihale öncesinde aldığı kabul edilmektedir.

İşe ait Teknik Şartnamenin “Zemin Etüdü” başlıklı 03’üncü maddesinde, “İdare tarafından verilen zemin etüdü raporu arazinin dolgu yapısı, tabi zemin topografyası ve genel zemin şartlarının bilinmesine hakkında bilgileri içermektedir. Yüklenici yapacağı imalatlar için gerekli görürse her türlü zemin etüdünü yapmak zorundadır. Zemin yapısının belirlenmesi için gerekli tüm sorumluluk yükleniciye aittir. Bu nedenle yüklenici yapacağı ilave sondajları ve diğer zemin araştırmaları sonucu elde ettiği veriler ışığında (gerekmesi halinde) zemin iyileştirmesi projesi oluşturacaktır.

Zemin yapısından kaynaklı hiçbir sebep nedeniyle yüklenici ilave bir bedel talebinde bulunamaz” hükmü, “Kazı ve Dolgu İşleri Genel Teknik Şartnamesi” başlıklı 07’nci maddesinde; “...Yüklenici kazı işleminin herhangi bir aşamasında karşılaşılabilecek zemin farklılıkları nedeni ile herhangi bir fiyat farkı talep edemez...kazı yeri belirlemek, dökmek, kazı malzemesinin dökümü için gerekecek her türlü döküm bedeli nakliye vb. giderler teklif fiyata dahil olup, ayrıca ödeme yapılmayacaktır...” hükmü bulunmaktadır. Teknik Şartnamenin bu maddelerinde, zemin yapısının belirlenmesi için gerekli tüm sorumluluğun yükleniciye ait olduğu ve zemin yapısından kaynaklı hiçbir sebep nedeniyle ilave bir bedel ödenmeyeceği açıkça belirtilmiştir. Yüklenici dâhil bütün istekliler bu şartları bilerek ve bu konuda gerekli araştırmayı yaparak teklif vermişlerdir.

Dolayısıyla sözleşmenin anahtar teslim götürü bedel teklif fiyatına dâhil olan zemin imalatları için yükleniciye ayrıca bir ödeme yapılmaması gerekirdi. Zira sözleşme imzalanmadan önce yapılacak işin uygulama projeleri, şartnameleri ve diğer teknik belgeleri yükleniciye verilmiş olup, zemin imalatlarına ilişkin zeyilname de düzenlenmemiştir.

Yüklenici de (diğer tüm istekliler gibi) tüm bu belgelerdeki açıklamaları dikkate alarak ve oluşabilecek riskleri de kabul ederek işin anahtar teslim götürü bedel kısmı için teklif vermiştir. *Dolayısıyla sonradan zemin yapısının farklılığı gerekçesi ile iş artışına gidilmesi mümkün değildir. Bu minvalde; karma sözleşmeli söz konusu işte; ihale dokümanı belgelerine göre zemin yapısının belirlenmesi için gerekli tüm sorumluluk yükleniciye ait olup, zemin yapısından kaynaklı hiçbir sebep nedeniyle yüklenicinin ilave bir bedel talebinde bulunması mümkün olmadığından, uygulama aşamasında zeminde ortaya çıkan batma ve sıvılaşma nedeniyle yapılan güçlendirme imalatlarının (jet grout yöntemi ile), yüklenicinin anahtar teslim götürü bedel teklifi kapsamında yer aldığı kabulü ile; yapılan söz konusu imalatlar için herhangi bir bedel ödenmemesi gerekirdi.*

Bu itibarla; konuya ilişkin temyiz dilekçelerindeki ve duruşma sırasındaki iddialar reddedilerek 159 numaralı İlamın 5'inci maddesi ile verilen TL'nin tazminine ilişkin hükmün TASDİKİNE

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 02.03.2022 No : 51154 Konu: Belediyeler tarafından, 5393 sayılı Belediye Kanununun 75'inci maddesi hükmü ile dernek, vakıf vb. kuruluşlara aynı ve nakdi yardım sağlanması imkânı ortadan kalktığı halde, buna aykırı olarak bir dernek tarafından düzenlenen yarışmada ödül olarak dağıtılan cep telefonu bedelinin Belediye bütçesinden ödenmesi ile kamu zararına sebebiyet verildiği hk. Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra, [İşbu dosyayla duruşma talebinde bulunan (Belediye Başkanı)'e 09.02.2022 tarihinde duruşma günü bildirilmiş olmasına karşın duruşmaya katılmadığından, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 369'uncu maddesi hükmü uyarınca dosya üzerinde ve gıyabında] GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ: 159 sayılı İlamın 1'inci maddesi ile; Belediye tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesine aykırı olarak Gazeteciler Derneği tarafından düzenlenen "2017 yılı Başarılı Gazeteciler Yarışması" nda ödül olarak dağıtılan 17 adet cep telefonu bedelinin ödenmesi nedeniyle oluşan TL kamu zararı tahsil edildiğinden konu hakkında ilişilecek husus kalmadığına karar verilmiştir. Konu hakkında temyiz başvurusu yapan Üst Yönetici (Belediye Başkanı) tarafından gönderilen temyiz dilekçesinde ise; Belediye ile Gazeteciler Cemiyeti Derneği arasında düzenlenen 20.04.2018 tarihli protokole istinaden Belediyenin ve kentin tanıtımına, Belediyenin faaliyetlerinin doğru ve etkin bir şekilde kamuoyuna sunulmasına katkı veren gazeteciler ile ortaklaşa program düzenlendiği, bu protokol ile Belediyeye kültür, sanat ve spor alanlarında yapılacak olan çalışmalarda maliyetin %50'si oranında aynı katkı sağlamanın yüklendiği, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14/a maddesinde; Belediyenin görev ve sorumlulukları arasında "...kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları... sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır..." hükmünün yer aldığı, anılan yasanın 60/m maddesinde; belediyenin giderleri arasında "Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil Temyiz Kurulu Kararı Sayıştay Dergisi • Sayı: 126 Eylül - 2022 539 toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri" nin yer aldığı, 5253 sayılı Der-

nekler Kanunu'nun 10'uncu maddesinde de; derneklerin kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebileceği, bu projelerde kamu kurum ve kuruluşlarının, proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında aynı veya nakdî katkı sağlayabileceğinin belirtildiği, dolayısıyla Belediyenin ve kentin tanıtımına, Belediye faaliyetlerinin doğru ve etkin bir şekilde kamuoyuna sunulmasına katkı sağlamak amacıyla ortak proje yürütülen Derneğe, Dernekler Kanunu'nun 10. maddesindeki limite de uygun olarak aynı yardım yapılmasının kamu zararını doğurmadığı belirtilerek konunun esasına itiraz edilmiştir. Konu ile ilgili hukuki mevzuat şu şekildedir: 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçelerden yardım yapılması" başlıklı 29'uncu maddesinin birinci fıkrasında; "Gerçek veya tüzel kişilere kanunda veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılmaz, yardımda bulunulamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir." hükmüne, 04.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun "Yardım ve işbirliği" başlıklı 10'uncu maddesinde; "Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabilir ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler. 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, dernekler kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebilirler. Bu projelerde kamu kurum ve kuruluşları, proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında aynı veya nakdî katkı sağlayabilirler. (Ek cümle: 18/2/2009-5838/7 md.) 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde engellilerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendiışlerini kurmaları, engellilerin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojilerine ilişkin projeler ile benzeri projelerde bu oran aranmaz." hükmüne yer verilmiş, Temyiz Kurulu Kararı Sayıştay Dergisi • Sayı: 126 Eylül - 2022 540 03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde ise; "Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda; a) Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. ... c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir. ... (Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; be-

lediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.” denilmiştir. Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, 5018 sayılı Kanunun genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapmasına imkân veren 29’uncu madde hükmü ile Dernekler Kanununun derneklerin kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütmesine imkân veren 10’uncu madde hükmünün Belediyeler açısından uygulanması, 6360 sayılı Kanunun yayımlandığı 06.12.2012 tarihi itibarı ile ortadan kaldırılmıştır. Diğer yandan yine aynı maddede; Belediyelerin 5393 sayılı Kanunun 14’üncü maddesinde sayılan görev ve sorumluluklarını, ortak hizmet projesi çerçevesinde derneklerle birlikte yerine getirilebileceği belirtilmektedir. Ancak Temyiz Kurulu Kararı Sayıştay Dergisi • Sayı: 126 Eylül - 2022 541 burada bahsedilen ortak hizmet projesinin gerçekleştirilebilmesi için projenin belediyenin görev ve sorumluluk alanlarına giriyor olması, belediye meclisinin bu hususta karar alması, ortak bir hizmet projesi için anlaşma yapılması ve mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınmış olması gerekmektedir. Sorumlularca tam da bu hususta; Gazeteciler Cemiyeti Derneğine yapılan ödemenin (Derneğin düzenlediği yarışmada dağıtılan cep telefonlarının Belediye bütçesinden alınması) Dernek ile Belediyenin arasında düzenlenen işbirliği protokolüne dayandığı, Belediyenin görev alanına giren konuda 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 60/m maddesine istinaden anılan Dernekle ortak hizmet projesi yürütüldüğü iddia edilmiştir. Ancak 5393 sayılı Kanunun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75’inci maddesinde ifade edildiği üzere Belediyenin mahallin en büyük mülki idare amirinin izni ve Belediye meclisinin kararı olmaksızın görev ve sorumluluk alanına giren konularda dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi yürütmesi mümkün değildir. Somut olayda, Dernekle yapılan 20.04.2018 tarihli protokol sunulmuş ise de, söz konusu protokolün -kanıtlayıcı herhangi bir belge gönderilmediğinden ilgili makamlardan gerekli izin ve kararlar alınmaksızın düzenlendiği görülmüştür. Ayrıca gönderilen protokolde, Derneğin kültür, sanat ve spor alanında Belediye faaliyetlerinin kamuoyuna sunulması çalışmalarını yürüteceği, Belediyenin de bu çalışmalara maliyetin %50 oranında aynı katkı sağlayacağı kararlaştırılmış ise de; Belediyenin katkıda bulunduğu çalışmanın (yarışmada dağıtılacak cep telefonlarının satın alınması) Kurum faaliyetlerinin tanıtımı ile ilgisinin bulunmadığı görülmüştür. Dolayısıyla yapılan ödemenin Belediyenin görev ve sorumlulukları kapsamında anılan Dernekle yürüttüğü ortak hizmet projesinin karşılığı olduğu söylenemez. Bu itibarla; Belediye tarafından 5393 sayılı Belediye Kanununun 75’inci madde hükmüne aykırı olarak Gazeteciler Cemiyeti Derneğinin düzenlediği 2017 yılı Başarı Gazeteciler Yarışması’nda ödül olarak dağıtılan 17 adet cep telefonu bedelinin bütçeden karşılanması ile kamu zararına sebebiyet verildiği anlaşıldığından, sorumlunun itirazları reddedilerek 159 sayılı İlamın 1’inci maddesiyle TL kamu zararı oluştuğu, bu tutar tahsil edildiğinden konu hakkında ilişilecek husus kalmadığı yönünde verilen hükmün TASDİKİNE

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-045.02-5636662

31/01/2023

Konu : Görüş (Kahvehane hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile Bakanlığımıza iletilen.....tarihli vesayılı yazınız ile, İliniz,....Mahallesi, Sokak, No:.....adresinde bulunan umuma açık içkisiz istirahat ve eğlence yerinin mal sahibi tarafından tahliye ettirilerek başka bir şahsa kahvehane olarak kiraya verildiği, yeni kiracının Başkanlığınızdan ruhsat talebinde bulunması üzerine Kurumunuzca işyerinde yapılan incelemede, iş yerinin boşaltıldığı fakat çalışma ruhsatının iptal edilmediğinin tespit edildiği belirtilmiş olup bu nedenle tahliye kararı ile kiracılık vasfı ortadan kalkan işletmenin umuma açık içkisiz istirahat ve eğlence yeri izin belgesinin Başkanlığınız tarafından res'en veya mülk sahibinin başvurusu ile iptal edilip edilemeyeceği ya da bu durumda kahvehane ruhsatı talebinde bulunan yeni kiracının başvurusu üzerine eski belgenin iptali yapılmadan yeni işyeri çalışma ve ruhsatı verilip verilemeyeceği hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 161 inci maddesinin birinci fıkrası “*Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder.*” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi “*Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,*” (g) bendi “*Umuma açık istirahat ve eğlence yeri: Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon,*

kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathaneler; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet salonları, lunaparklar, sirkler ve benzeri yerleri,” ve (t) bendi; “İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü amirdir.

Ayrıca, Yönetmeliğin eki EK-1’in “SIHHÎ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER” kısmının “E- KAHVEHANE, KIR KAHVESİ, OYUN SALONU, İNTERNET SALONU, ÇAY BAHÇESİ, ÇAY OCAĞI VE BENZERİ İŞYERLERİ” bölümünde kahvehane işletmelerinde aranacak şartlar yer almaktadır.

Buna göre, ruhsat talep edilen iş yerinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile bu Yönetmelik uyarınca aranması gereken sair mevzuatın karşılanması durumunda kahvehane olarak yeni işletmeciye yeni ruhsat düzenlenebileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdürü

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-5341170

22/12/2022

Konu : (GÖRÜŞ) Belediye Meclisi Kararları Hk.

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgi yazınızda özetle; Belediye Meclisininin belediye başkanı dahil 12 kişiden oluştuğu, belediye meclisininin 05.10.2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda alınan hissesiz taşınmaz satışı hakkındaki kararın oylama sonucunda 5 tane kabul oy, 4 tane ret oy ve 3 tane çekimser oy kullanıldığı ve bu durumda görüşülen kararın kabul edilip edilmeyeceği hususunda Bakanlığımız görüşünün bildirilmesi talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununun “Toplantı ve karar yeter sayısı” başlıklı 22 nci maddesindeki “Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur’a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.” hükmü,

“Meclis kararlarının kesinleşmesi” başlıklı 23 üncü maddesindeki “Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesinin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/27, K.: 2010/9 sayılı Kararı ile.)

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.” hükümleri meclis toplantı ve karar yeter sayıları ile meclis kararlarının kesinleşmesi sürecini düzenlemiştir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde “Salt çoğunluk: (Değişik: RG-29/4/2021-31469) Belli sayının yarısından fazla olan çoğunluğu,” hükmü,

“Toplantı ve karar yeter sayısı” başlıklı 10 uncu maddesinde “Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Ancak karar yeter sayısı üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Belediye başkanı, meclis üye tam sayısına dâhildir. Oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Birleşime ilişkin karar tutanakları bir sonraki birleşimden önce üyelere dağıtılır.

Meclisin toplanması için gerekli çoğunluğun sağlanamaması veya görüşmeler sırasında başkan veya üyelere birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığının anlaşılması durumunda, meclis başkanı gün ve saatini tayin ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Bu toplantının günü ve saati üyelere bildirilir ve gündemin duyurulmasındaki usullerle ilân edilir.

Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye ile yapılabilir. Bu toplantıda da yeter sayı bulunamaz ise meclis tatil edilir ve o ay içinde başka bir toplantı çağrısı yapılmaz.

Toplantı ve karar yeter sayılarının hesabında kesirli sayılar tam sayıya yükseltilir.” hükmü,

“Görüşmeler ve yönetim” başlıklı 11 inci maddesindeki “Başkanlık divanı yerini aldıktan sonra başkan yoklama yaptırır; toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde birleşimi açar.

...” hükmü,

“Meclis kararlarının kesinleşmesi” başlıklı 17 nci maddesindeki “Belediye başkanı hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını büyükşehir belediyelerinde yedi, diğer belediyelerde beş gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere meclise geri gönderebilir. Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kararında ısrar ederse karar kesinleşir. (Ek cümle: RG-27/11/2014-29188) Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine 10 gün içinde idari yargıya başvurabilir.(Mülga cümle: RG-27/11/2014-29188) (.) meclis kararının kesinleşme tarihi, ikinci kararın tarihidir. Belediye başkanı belirtilen süreyi beklemezsizin meclis kararını mülki idare amirine gönderirse gönderme tarihinde, bu süre zarfında meclise göndermez ve herhangi bir işlem de yapmazsa geri gönderme süresinin sonunda karar kesinleşir.

(Mülga ikinci fıkra: RG-27/11/2014-29188)

(Değişik üçüncü fıkra: RG-27/11/2014-29188) Büyükşehir ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek

aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır.

İlçe (Mülga ibare: RG-21/8/2014-29095) (...) belediye meclisinin bütçeye ilişkin kararları büyükşehir belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Büyükşehir belediye meclisi ilçe (Mülga ibare: RG-21/8/2014-29095) (.) belediye bütçelerinde 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda öngörülenlerin dışında değişiklik yapamaz.

Meclis kararlarının kesinleşmesi hususunda Kanunda öngörülen özel hükümler saklıdır.” hükmü ile Belediye Kanunundaki hükümler tekrarlanmak suretiyle meclis karar yeter sayıları ve kararların kesinleşmesi süreçleri açıklanmıştır.

Diğer taraftan Anayasa Mahkemesinin 14.05.1996 tarihli ve 1996/20 E. 1996/14 K. sayılı kararında “... İçtüzüğüün 115. maddesinde ancak bir oy türü olarak anılan «çekimser oy»’un Anayasa’nın 96. maddesindeki kabul ya da red oylarına ekleneceği konusunda bir açıklık bulunmaması karşısında, karar oluşumunda dikkate alınmayacağı doğaldır. ” şeklinde hüküm tesis edilerek çekimser oyun kabul veya ret oylarından bağımsız üçüncü bir oy türü olduğu kabul edilmiştir. Gerçekten 5393 sayılı Kanunda da oy vermenin kabul, ret veya çekimser şeklinde olacağı belirtilerek oy verecek meclis üyelerine kabul veya ret dışında üçüncü bir seçenek olarak çekimser oy hakkı tanınmıştır. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği de her üç oylama usulünde (gizli, işaretli ve açık oylama) çekimser oyun ayrıca kullanılacağını hüküm altına almıştır. Bu yönüyle çekimser oy, toplantı yeter sayısı ile karar yeter sayısının hesaplanmasında esas alınan ancak oylama yapılırken olumlu veya olumsuz yönde değeri olmayan, ilgilinin kabul veya ret için kararsız olduğunu gösteren ve kabul veya ret oyundan bağımsız bir oy verme biçimidir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde,

1- Son genel nüfus sayımı esas alınarak seçilen belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanının meclis üye tam sayısını oluşturduğu, toplantı yeter sayısının üye tam sayısının salt çoğunluğu (yarıdan fazla üye) olduğu, bu toplantıda hazır olan üyelerin salt çoğunluğuyla (yarıdan fazla üye) karar verileceği, her halde karar yeter sayısının meclis üye tam sayısının dörtte birinden az olamayacağı, oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılacağı, bu bakımdan somut olayda 12 üyesi ile toplanan belediye meclisinin, katılanların en az 7’sinin kabul oyu ile karar alabileceği, bununla birlikte Kanunda üye tam sayısının salt çoğunluğu (nitelikli çoğunluk) ile alınması zorunlu olmayan kararların başkanın bulunduğu tarafın 6’sının kabul oyu kullanması ile de alınmasının mümkün olduğu,

2- Çekimser oyların kabul veya ret oylarına bir etkisinin bulunmadığı ve oylama sonucunun yalnızca kabul veya ret oyları esas alınarak belirlenmesi gerektiği;

Değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdürü

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/5821022

24/02/2023

Konu : GÖRÜŞ (Sulh ile Tasfiye Yetkisi)

DAĞITIM

İlgi: ... tarihli ve ... sayılı yazı.

İlgi yazı ile, su aboneliğine dair ödenmemiş borcundan dolayı hakkında icra takibi başlatılan, icra takibine ve borca itiraz ederek konuyu yargıya taşıyan ve kesinleşen dava aleyhine sonuçlanan ilgilinin, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesinin (h) bendi kapsamında vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıklarının sulh ile tasfiyesinin istendiği belirtilerek talebin karşılanmasının hukuken mümkün olup olmadığı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi, belediye meclisi ile belediye encümenine sulh (anlaşma) ile tasfiye yetkisi vermektedir. Sulh ile tasfiyede ise Kanunda gösterilen hallerdeki dava konusu olan (halen görülmekte olan davalar veya karar verilmiş olsa bile henüz kesinleşmemiş olan mahkeme kararları) maddi uyuşmazlıkların (alacaklar ve/veya borçlar) kamu yararı ve hizmet gerekleri gözetilerek kısmen veya tamamen ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Dolayısıyla ilgi yazınızda bahsi geçen uyuşmazlığın kesinleşmiş mahkeme ilamından doğan alacak kapsamında olması nedeniyle kesinleşmiş mahkeme kararının ifasını engelleyici nitelikte sulh yoluyla tasfiyesine gidilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-622.02/5600904

Konu : Görüş (Mesafe ölçümü hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

b) tarihli ve sayılı yazımız.

c) ...Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) . tarihli ve . sayılı yazısı.

İlgi (c)'de kayıtlı yazı ile; . tarihli ve . sayılı yazınızda, Belediyeniz sınırları içerisinde bulunan işyerlerinin ruhsatlandırılması aşamasında İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereği mesafe ölçümü yapılmakta olduğu, bu kapsamda . Caddesi, no:. adresinde bulunan iş yerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatında bulunulduğu, ancak ruhsat talep edilen adresin yakınında ibadethane bulunması nedeniyle mesafe ölçümü yapılırken tereddütte düşüldüğü bildirilerek Bakanlığımızdan görüş talep edildiği, ilgi (a) yazı eki numarataj krokisinde; . Sokak, no:. ve . Bulvarı, no:. adreslerinin ibadethane (kilise) giriş kapıları olarak gösterildiği, aynı parselde ibadethaneye ait lojman bulunduğu, lojman giriş kapısının . Caddesi, no:. olduğunun krokide gösterildiği, ilgi (b) cevabi yazımız ile konuyla ilgili Bakanlığımız benzer görüşün ek olarak gönderildiği, ancak konu hakkında tereddütler giderilemediği belirtilerek Yönetmelik gereği yapılan mesafe ölçümlerinde, işyeri açma ve çalışma ruhsatı talep edilen adresteki işyerinin giriş kapısı ile aynı parselde bulunan en yakın ibadethane ve ibadethaneye ait lojman giriş kapılarından hangisinin esas alınacağı, mesafe ölçümünde ibadethane lojman giriş kapısının dikkate alınıp alınmayacağı hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun 9 uncu maddesinde “ *Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan satış belgesi almak isteyenlerin, öncelikle belediye veya il özel idaresinden iş yeri açma ruhsatı ya da Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm belgesi almaları zorunludur. Tütün mamulü, etil alkol, metil alkol ve alkollü içki satmak isteyenlerin, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan satış belgesi almaları zorunludur. Belediye veya il özel idaresi, ruhsat vermeden önce, yetkili kolluk kuvvetinin görüşünü alır. Kolluk kuvveti görüşünü yedi gün içinde verir.*

Bu Kanun kapsamına giren ürünlerin perakende veya açık olarak satışının yapıldığı yerler ile örgün eğitim kurumları ve dershaneler, öğrenci yurtları ve ibadethaneler ara-

sında kapıdan kapıya en az yüz metre mesafenin bulunması zorunludur. Bu fıkradaki mesafe şartı turizm belgeli işletmeler için uygulanmaz.

Mesafe şartı, satış belgesinin verildiği tarih itibarıyla aranır.

...” hükmü,

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 4 üncü maddesinde “3 üncü maddede belirtilen merciler, iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,

b) Çevre kirliliğine yol açmamak,

c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak.” hükmü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde “ Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, (...) ifade eder. ” ve (t) bendinde “ İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,” hükmü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrasında “ Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır. ” ve üçüncü fıkrasında “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur. ” hükmü,

32 nci maddesinin onbirinci fıkrasında “Gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler kapsamında açıkta alkollü içki satışı ve sunumu yapılan iş yerleri ile nargilelik tütün mamulünün sunumu yapılan iş yerlerine kesinleşmemiş ruhsat düzenlenir. Kesinleşmemiş ruhsat düzenlenen bu yerler bir aylık süre içinde açık alkollü içkilerin satışının ve sunumunun yapılabilmesi için gerekli olan, açık alkollü içki satış belgesi ile nargilelik tütün mamulünün sunumu suretiyle satışının yapılabilmesi için gerekli olan, nargilelik tütün mamulü sunum uygunluk belgesini yetkili idareye ibraz ederek ruhsatlarını kesinleştirir. Bu maddedeki belgeleri süresi içinde

ibraz edilmeyen iş yerleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatları iptal edilerek yetkili idareler tarafından kapatılır.” hükmü,

34 üncü maddesinin birinci fıkrasında “*Meyhane, kahvehane, kıraathane, bar, elektronik oyun merkezleri, internet salonu gibi umuma açık yerler ile açık alkollü içki satılan yerlerin açılmasına izin verilirken mesafe ölçümünde, bina ve tesislerin varsa bahçe kapıları, yoksa bina kapıları; kapıların birden fazla olması durumunda en yakını esas alınır. Yüz metre uzaklığın ölçümünde, mevcut cadde ve sokaklar üzerinden yaya yolu kullanılarak, yaya kurallarına göre gidilebilecek en kısa mesafe dikkate alınır.*” hükmü,

Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında “*Alkollü içkilerin perakende veya açık olarak satışının yapıldığı yerler ile örgün eğitim kurumları ve der-shaneler, öğrenci yurtları ve ibadethaneler arasında kapıdan kapıya en az yüz metre mesafenin bulunması zorunludur.*” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; 4250 sayılı Kanun kapsamına giren ürünlerin (etil alkol, metil alkol ve alkollü içki) perakende veya açık olarak satışının yapıldığı yerler ile ibadethaneler arasında kapıdan kapıya en az yüz metre mesafenin bulunması gerektiği; mesafe ölçümünde bina ve tesislerin varsa bahçe kapıları, yoksa bina kapıları, kapıların birden fazla olması durumunda en yakını esas alınmak kaydıyla mevcut cadde ve sokaklar üzerinden yaya yolu kullanılarak gidilebilecek en kısa mesafenin dikkate alınması gerektiği; bununla birlikte ibadethane lojmanlarının, mesafe ölçümünde esas alınmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdürü

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2023 ve 1818123 sayılı Genelgesi ve 375 s. Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde 13.1.2023 tarih ve 6 Sıra'nolu Genelge ile yapılan değişiklik	01.01.2023 30.06.2023 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,433684
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	6,787992
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,137535
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	4.120,00 TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	23.736,65 TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	21.160,69 TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 7/7/2021 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2022 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	% 30

29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 31.12.2022 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	% 30
Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2022 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %41,69 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	% 30
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	43.104,95 TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %41,69 oranında artırılmıştır.	% 30
01.01.2023 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	19.982,83 TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 31.12.2022 tarihi itibarıyla	19.340,69 TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2023 ve 1818123 sayılı Genelgesi ve 375 s. Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde 13.1.2023 tarih ve 6 Sıra'nolu Genelge ile yapılan değişiklik

Konusu		01.01.2023 30.06.2023 Dönemi
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		985,76 TL
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	216,84 TL
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	108,42 TL
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	4.120,00 TL
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	8.240,00 TL

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	31.346,68 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	35.683,52 TL
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	44.357,20 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	50.862,46 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	59.536,14 TL
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	68.209,82 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	83.388,76 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	100.736,12 TL

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 44.357,20 TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2023 - 30.06.2023 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	348,30 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	396,48 TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	492,86 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	565,14 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	661,51 TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	757,89 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	926,54 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	1.119,29 TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2023 30.06.2023 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	1.517,83 TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	1.951,58 TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	2.602,10 TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	3.252,63 TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	5.204,21 TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2023-30.06.2023
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,433684)	2.613,38 TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,433684)	965,38 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2023-30.06.2023
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,433684)	6.115,76 TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,433684)	5.204,21 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.07.2022-31.12.2022 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2023-31.12.2023 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	6.471,00	10.008,00
SSK Primi (%14)	905,94	1.401,12
İşsizlik Sig. Fonu (%)	64,71	100,08
Gelir vergisi (%15)	-	-
Asgari Geçim İndirimi	-	-
Damga Vergisi (%07,59)	-	-
Kesintiler Toplamı	970,65	1.501,20
Net Asgari Ücret	5.500,35	8.506,80
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	6.471,00	10.008,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	1.003,01	1.551,24
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	129,42	200,16
İşverene Toplam Maliyet	7.603,43	11.759,40

Not : 28/01/2004 tarih ve 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyetinin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Gelir Vergisi ve Damga Vergisi hesaplanmamıştır.

(***) 5510 sayılı Kanununun 81. maddesinin (1) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanununun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanununun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı Bir İşverene bağlı olarak çalışan sigortalılar için: (Özel Sektörde), prime esas kazancının %2'sidir.

Günlük Kazanç Alt Sınır	336,60 TL
Aylık Kazanç Alt Sınır	10.008,00 TL
Günlük Kazanç Üst Sınır	2.502,00 TL
Aylık Kazanç Üst Sınır	75.060,00 TL

PRİM İSTİSNA TUTARLARI

Yemek Parası (Günlük)	78,90 TL
Çocuk Parası (Aylık)	200,16 TL
Aile Zammı/Yardıımı (Aylık)	1.000,80 TL

İŞGÖREMEZLİK ÖDENEĞİ GÜNLÜK

Yatarak Tedavilerde	166,80 TL
Ayakta Tedavilerde	222,40 TL

1 <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/cgm.portal?page=asgari>

Asgari ücret tespit komisyon kararı 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Bir işçinin günlük normal çalışma karşılığı ücreti 336,60 TL'dir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:323)

30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı(2. Mük.) Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2023 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
70.000 TL'ye kadar	15%
150.000 TL'nin 70.000 TL'si için 10.500 TL, fazlası	20%
370.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL (ücret gelirlerinde 550.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL), fazlası	27%
1.900.00 TL'nin 370.000 TL'si için 85.900 TL (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'nin 550.000 TL'si için 134.500 TL) fazlası	35%
1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 621.400 TL, (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 607.000 TL), fazlası	40%

BELEDİYE ENCÜMENLERİNİN 1608. S.K. KAPSAMINDAKİ İDARİ PARA CEZALARI

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi (5326 s. K. 32. Md.) hükmü kapsamında. ¹	<ul style="list-style-type: none"> Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere, Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 	1.295 TL
1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre;	Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi , belediye encümeni tarafından	en az 2.610 TL en fazla 52.834 TL

¹ Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespite göre, belediye encümeni, ilgiliye emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

Geniş Bilgi İçin: Dergimizin Kasım-Aralık 2022 yılı 113. sayısındaki "2023 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları" başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2023 YILI İDARİ PARA CEZALARI

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	27,86
			B	46,92
		II.	A	75,17
			B	103,55
		III	A	169,60
			B	188,42
		IV	A	216,68
			B	235,70
			C	292,23
		V	A	358,27
			B	433,91
			C	490,62
				D
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%	
Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%	
42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	4.055,00 TL'den az olamaz	

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2023 YILI İDARİ PARA CEZALARI*

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırlığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	---

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı (TL)	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	18.842,00	37.319,00	56.608,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	94.372,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	3.310,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılarıdaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılarıdaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, 3.310 TL'den az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Geniş Bilgi İçin: Dergimizin Kasım-Aralık 2022 yılı 113. sayısındaki Suat Şimşek'in "2023 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları" başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE
UYGULANACAK PARA CEZALARI (2023 YILI)

Ka- nun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	105.689	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	1.480,00	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	5.921,00	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	885,00	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	3.475,00	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	13.598,00	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	956,00	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	956,00	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	3.475,00	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	3.475,00	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	956,00	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	3.475,00	

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2023 YILI)

56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	9.303,00	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	9.303,00	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	9.303,00	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	9.303,00	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	9.303,00	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	9.303,00	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	9.303,00	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	9.303,00	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	9.303,00	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkıradaki yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	84.553,00	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	84.553,00	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	84.553,00	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanununun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2023 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır. 2559 S.K. Md. 7)

	KABAHAHAT	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri			
m. 6/1-a	İşyerlerinden süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m. 6/1-b	İşyerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.6/1-d	İşyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2023 YILI)*

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	3.820
	2-İlçelerde	1.990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	44.000
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	202.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	19.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	81.000
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	2.762,00
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	1.111,00
40	4- Bağış ve yardımlar için	90.000
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	30.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	30
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	ı) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	1.364
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	850.000

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı (2. Mük.) R.G. yayımlanmıştır.

DEĞERLİ KAĞITLAR (2023 YILI)

30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	55,00
	b) Beyanname	55,00
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	110,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	501,00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	356,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,50
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	166,00
7	Aile cüzdanları	445,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	624,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	624,00
11	- (Mülga: 2/1/2017-KHK-680/35 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/34 md.)	
12	Motorlu araç tescil belgesi	557,00
13	İş makinesi tescil belgesi	468,00
14	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	33,00
15	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	83,00
16	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00
17	Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
2.000-TL	01/01/2022-31/12/2022	530 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.500-TL	01/01/2021-31/12/2021	522 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği

KAMU KONUTLARININ 2023 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:411) 31.12.2023 tarih ve 32060 (5. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	4,53 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	7,08 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	9,29 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferci, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	1,09 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,06 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,79 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	3,85 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,96 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	3,71 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,43 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26.05.2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 1/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında kanun kapsamında düzenlenen:	
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
12. (ek:6728/28. md.- Yürürlük:9/8/2016) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
13. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
14. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)

488 sayılı Kanunun mğkerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 65 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirme oranında artırılmış ve 1/1/2022 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

15. (Ek: 6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)
16. (Ek:6824/5. md.Yürürlük: 8/3/2017) Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
17. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1.Tahkimnameler	(294,90 TL)
2.Sulhnameler	(294,90 TL)
3.Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(1.658,80 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(294,90 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihi ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazdan şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(101,20 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(59,70 TL)
ac) İyda senedi	(9,30 TL)
ad) Taşıma senedi	(2,20 TL)
b) Konşimentolar	(59,70 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(101,20 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(227,30 TL)
bb) Gelir tabloları	(108,50 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(108,50 TL)
c) Barnameler	(9,30 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(44,10 TL)
e) Ordinolar	(2,20 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(44,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerde gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(2,20 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(294,90 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(393,90 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(194,60 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(194,60 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(194,60 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(393,90 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(144,40 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(144,40 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(230,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleeri.	(2,20 TL)

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2023 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No: 544, 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	10.900
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	10.900-1.090,00
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	1.090,00 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	129
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	440.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	890.000
	- Satış tutarı	1.270,00
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	440.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	890.000
	MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	12,80
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	4.400
MADDE 323-	Şüpheli Alacak Tutarları	8.900
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	700
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	420
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	210
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	95
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	55
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	26
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	370
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	210
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	95
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	55
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	26
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	15	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2023 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	2.200
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	1.100,00
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	2.200
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	110.000
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	1.100,00
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	1.100
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	26.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	1.300
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	4.200
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	480.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	5.500	
10- 127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	4.200	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	9
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermekten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	7.500
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	3.700
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.900
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	2.800
	Mükerrer 257. md. 1 fık. 8 bendi uyarınca, getirilen zorunluluklara uymayanlara (üst sınır)	
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	4.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	2.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	1.180
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	5.500,00	
MADDE 370	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	320.000

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ DIŞINDAKİ BELEDİYELERDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ¹

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	13000	10900	8400	7500	6000
2. Grup	8400	6000	5000	4200	3700
3. Grup	6000	4200	3700	2600	2100
4. Grup	2600	2100	1500	1300	1090
5. Grup	1500	1300	900	890	750
6. Grup	890	750	460	420	320
7. Grup	320	260	170	150	110

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ²

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	16250	13625	10500	9375	7500
2. Grup	10500	7500	6250	5250	4625
3. Grup	7500	5250	4625	3250	2625
4. Grup	3250	2625	1875	1662	1362
5. Grup	1875	1625	1125	1112	937
6. Grup	1112	937	575	525	400
7. Grup	400	325	212	187	137

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI³

(Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki Belediyeler İle Nüfusu 5.000'den Az Olan Belediyelerde)

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	6500	5450	4200	3750	3000
2. Grup	4200	3000	2500	2100	1850
3. Grup	3000	2100	1850	1300	1050
4. Grup	1300	1050	750	650	545
5. Grup	750	650	450	445	375
6. Grup	445	375	230	210	160
7. Grup	160	130	85	75	55

1 30 Aralık 2022 Cuma, 32059 (2.Mükerrer Resmî Gazete)

2 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır.

3 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 55 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları bu tarifeye göre hesaplanacaktır.

5326 SAYILI KABAHAHLAR KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI (2023 YILI)

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	1.295	1.295
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	617	617
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyeye)	617	617
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	13.364	67.039
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	617	617
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	617	617
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	1.295	6.636
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	617	617
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	365	365
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	198	198
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	89	89
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	6.636	67.039
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	617	617
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	1.295	40.189
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	1.295	67.039
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	617	617
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	3.299	3.299
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	1.295	40.189

(* 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

Not: Daha geniş bilgi için Kasım-Aralık 2022 Dergisinde yayımlanan M. Lamih Çelik'in makalesine bakınız.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı **Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı **Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, *"Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek."* hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

2023 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ VE HESAPLAMALARI

(10 Aralık 2022 Salı ve 32059 (2.Mük.) R.G. Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:82))

2021 Yılında Yapılan Takdirler Nedeniyle 2022 Yılında Mükellefiyeti Başlayanların 2023 Yılına Ait Emlak Vergi Değerlerinin Hesabı

2021 yılında yapılan takdirler nedeniyle bina ve arazi vergisi mükellefiyeti 2022 yılından itibaren yeniden başlamış bulunmaktadır.

(2) Bu mükelleflerin bina, arsa ve arazilerinin 2023 yılı vergi değerleri, 2022 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 122,93/2=) % 61,465 (altmış bir virgöl dört yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

2023 Yılı İtibarıyla Mükellef Olacakların Emlak Vergi Değerlerinin Tespiti

Mükellefiyeti 2023 yılında başlayanların, mükellefiyetleri ile ilgili bina, arsa ve arazi vergisi tarhiyatına esas alınacak vergi değerleri; takdir komisyonlarınca 2021 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin; 2022 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacak asgari ölçüde metrekare birim değeri dikkate alınarak hesaplanacaktır.

1319 Sayılı Kanunun 42 nci Maddesinde Yer Alan Tutarın Tespiti

2023 yılında uygulanacak olan 1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yer alan tutar, 2022 yılına ait tutarın 2022 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 122,93/2=) % 61,465 (altmış bir virgöl dört yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle 9.967.000 Türk Lirası olarak tespit edilmiştir.

1319 Sayılı Kanunun 44 Üncü Maddesinde Yer Alan Vergi Oranlarına Esas Mesken Nitelikli Taşınmaz Değerlerinin Alt Ve Üst Sınırlarının Tespiti

9.967.000 TL ile 14.951.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil)	
9.967.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
19.936.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 14.951.000 TL'si için 14.952 TL, fazlası için	(Binde 6)
19.936.000 TL'den fazla olanlar 19.936.000 TL'si için 44.862 TL, fazlası için	(Binde 10)

olarak tespit edilmiştir.

HİZMET ERBABINA YAPILAN ÜCRET ÖDEMELERİNİN GELİR VERGİSİNDEN İSTİSNA EDİLEBİLMESİ İÇİN

(Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322) 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mükerrer) R.G.)

Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı istisna kapsamındadır.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilir.)

Hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde istisna uygulaması

Hizmet erbabına nakit ödeme yapılmaksızın yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde

a) İşverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

b) İşverenlerce, hazır yemek hizmeti veren mükelleflerden satın alınan yemeğin, işyerinde veya müştemilatında hizmet erbabına verilmesi durumunda sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

c) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı,

ç) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hizmeti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda, her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı,

gelir vergisinden istisna olup bu istisnaların uygulamasına yönelik açıklamalar 26/7/1995 tarihli ve 22355 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:186)'nde yapılmıştır.

İşverenlerce hizmet erbabına nakit olarak verilen yemek bedelinde istisna

7420 sayılı Kanunla, 1/12/2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin parantez içi hükmünde yapılan değişiklikle, işverenler tarafından hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler de istisna kapsamına alınmıştır.

(2) Hizmet erbabına nakit olarak ödenen yemek bedelinin gelir vergisinden istisna edilebilmesi için;

- İşverenler tarafından işyerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi,
- Günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmaması,
- Fiilen çalışılan günlere ilişkin olması, gerekmektedir.

Elektrik, Doğalgaz ve Benzeri Isınma Giderleri Karşılığı Olarak Çalışanlara Yapılan Ödemelerde Gelir Vergisi İstisnası

9/11/2022 tarihinden 30/6/2023 tarihine kadar (bu tarih dahil) çalışanlara mevcut ücretlerine ilave olarak elektrik, doğalgaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere toplam aylık tutarı 1.000 Türk lirasını aşmayan ödemeler gelir vergisinden istisna edilmiştir.

İşverenler tarafından hizmet erbabına bu şekilde yapılan ödemelerin istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu ödemelerin;

- 9/11/2022 tarihi ile 30/6/2023 tarihi (bu tarih dahil) arasında yapılması,
- Elektrik, doğalgaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere yapılması,
- Aylık 1.000 Türk lirasını aşmaması,
- Mevcut ücretlerine ilave olarak yapılması, şarttır.

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
5846	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	617 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	1.295 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	1.018,00 TL

SİGORTALI ÇALIŞANLARDAN PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK

(SGK/ Sigorta Primleri Gen.Müd. 05.01.2023 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin genelgesi)

Yemek parası		78,90 TL
Çocuk zammı	5510 s. K.4/a md.	200,16 TL
Aile zammı (yardımı)		1.000,80 TL
Emzirme ödeneği	5510 s. K. 4/a-b, 16/a md.	520,00 TL
Cenaze ödeneği	5510 s. K. 37.md.	2.054,00 TL

5510 Sayılı Kanunun 4/a bendine tabi sigortalılar için

GECİKME ZAMMI TABLOSU

Uygulama Tarihleri	Genel Tebliğ No / Madde No/B.k.k. No	Oranı	Açıklama
01/01/1981 - 29/02/1984 Tarihleri arasında	359	10%	1.Ay
01/03/1984 - 31/08/1985 Tarihleri arasında	367	3%	Diğer Aylar için Aylık
01/09/1985 - 31/05/1988 Tarihleri arasında	370	10%	1.Ay
01/06/1988 - 31/12/1988 Tarihleri arasında	372	4%	Diğer Aylar için Aylık
01/01/1989 - 31/12/1989 Tarihleri arasında	375	10%	1.Ay
01/01/1990 - 29/12/1993 Tarihleri arasında	378	7%	Takip Eden 5 Ay için Aylık
30/12/1993 - 07/03/1994 Tarihleri arasında	381	5%	Diğer Aylar için Aylık
08/03/1994 - 30/08/1995 Tarihleri arasında	383	10%	İlk 3 Ay
31/08/1995 - 31/01/1996 Tarihleri arasında	389	8%	Takip Eden 3 Ay için Aylık
01/02/1996 - 08/07/1998 Tarihleri arasında	391	6%	Diğer Aylar için Aylık
09/07/1998 - 19/01/2000 Tarihleri arasında	403	10%	İlk 4 Ay için Aylık
20/01/2000 - 01/12/2000 Tarihleri arasında	408	7%	Diğer Aylar için Aylık
02/12/2000 - 28/03/2001 Tarihleri arasında	411	7%	Tüm Aylar için Aylık
29/03/2001 - 30/01/2002 Tarihleri arasında	415	9%	Tüm Aylar için Aylık
31/01/2002 - 11/11/2003 Tarihleri arasında	422	9%	Tüm Aylar için Aylık
12/11/2003 - 01/01/2004 Tarihleri arasında	429	12%	Tüm Aylar için Aylık
02/01/2004 - 01/03/2005 Tarihleri arasında	5035 Sayılı Kanunun 4. maddesi	15%	Tüm Aylar için Aylık
02/03/2005-20/04/2006 Tarihleri arasında	434	12%	Tüm Aylar için Aylık
21/04/2006 Tarihinden İtibaren	438	6%	Her Ay için
19/11/2009 Tarihinden İtibaren	2009/15565 Sayılı B.K.K.	5%	Her Ay için
19/10/2010 Tarihinden İtibaren	2010/965 Sayılı B.K.K.	10%	Her Ay için
05/09/2018 Tarihinden İtibaren	62 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	7%	Her Ay için
01/07/2019 Tarihinden İtibaren	1266 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	4%	Her Ay için
02/10/2019 Tarihinden İtibaren	1592 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2,5 %	Her Ay için
30/12/2019 Tarihinden İtibaren	1947 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2 %	Her Ay için
21/07/2022 Tarihinden İtibaren	5801 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	1,6 %	Her Ay için
		2,5 %	Her Ay için

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları*

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	236
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	220
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	212
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	203
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	200
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %95'i mütakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %75'i esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	45,00
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	42,00
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

* 15.04.2022 tarih ve 31810 sayılı R.G. 7394 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Geçici 2 nci maddesi ile Bütçe Kanununun (H) Cetvelinin Yurt İçinde Verilecek Gündelikler dipnotunda değişiklik yapılmıştır. Değişiklik 15.04.2022-31.12.2022 tarihleri arasında uygulanacaktır.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başlı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	5,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	5,60 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Belediye Nüfusu	
	10.000'e kadar olanlar için	715 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	765 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	845 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	955 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	1.140 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	1.325 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekiler için	1.325 TL
Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekiler için	1.760 TL	

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.1.2023 - 31.12.2023 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2023-31.12.2023 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2023 YILI

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	21.000 TL
--	-----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2023 YILI)

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır..)

İşyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedeline ilişkin istisna tutarı (Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi)	110.00 TL
---	-----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2023 YILI)

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2022 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	35.000 TL
-Diğer yerlerde	22.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
193 Sayılı Kanun'un 31. Maddesinde yer alan Engellilik indirimi

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	4.400
II. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	2.600
III. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	1.100

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2022	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%122,93
2021	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%36,20
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdadır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve O.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle işğal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım-gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	1.295 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesini olmadan cenaze definden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	1.295 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	1.295 TL

İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMA

3 Mart 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;	Limit-TL
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapacakları ödemeler, - Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,	5.000,00
17.02.2023 tarih ve 32107 sayılı R.G. yayımlanan Tahsilat Tebliğine istinaden Deprem kapsamındaki ödemelerde 31.07.2023 tarihine kadar uygulanmayacaktır.	

ÖDEMELERDE SGK BORCU YOKTUR TALEP ETME BORÇ LİMİTLERİ 2023 YILI İÇİN¹

4a SSK kapsamında işçi çalıştırıyorsanız ödeme vadesi geçmiş sigorta prim borcunuz brüt asgari ücretin tavan tutarının 3 katına kadar kesinleşmiş borç olarak kabul edilmez ve bu tutarı geçmeyen borçlar SGK ihale borç yok yazısı için engel teşkil etmez. Tüzel kişiler ve işçi çalıştıranlarda ihaleye katılmak için SGK borcu üst sınırı	225.180,00 TL
Alt yükleniciler ve alt yüklenici çalıştıran işverenler için ise brüt asgari ücretin tavan tutarının 6 katına kadar olan borçlar ihale borcu olmadığına dair yazı için engel teşkil etmemekte Bu kapsamda 2023 yılı için SGK borcu yoktur üst limiti	450.360,00 TL
Eğer işveren aynı zamanda gerçek kişi ise ve tabi ki vergi mükellefi ise brüt asgari ücretin 3 katına kadar olan ödeme vadesi geçmiş BAĞ-KUR prim borcu SGK borcu yok yazısı almak için engel teşkil etmez. Bunun için ihale SGK borç üst limiti	30.024,00 TL
4734 Sayılı Kanun ile diğer Kanunlara tabi olan ihalelere katılmak için geçerlidir. Hakediş ödemelerinde bir sınır yoktur. Eğer son ödeme vadesi geçmiş borçlar varsa hakediş ödemeleri yapılmaz ya da yapılırsa bile hakediş ödemelerinden kesinti yapılır.	
1 Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünün 01.07.2022 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin (2022/1) sayılı genelge.	

YÜRÜRLÜK TARİHLERİNE GÖRE TECİL FAİZİ ORANLARI

Dönemler	Faiz Oranı (Yıllık)	Yasal Düzenleme
25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arasında	48%	409 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arasında	36%	412 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arasında	72%	416 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	60%	421 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arasında	36%	429 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arasında	30%	434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
28.04.2006 - 20.11.2009 tarihleri arasında	24%	438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arasında	19%	Seri : C Sıra No : 1 Tahsilat Genel Tebliği
21.10.2010 - 05.09.2018 tarihleri arasında	12%	Seri : C Sıra No : 2 Tahsilat Genel Tebliği
06.09.2018 - 24.10.2019 tarihleri arasında	22%	Seri : C Sıra No : 3 Tahsilat Genel Tebliği
25.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	19%	Seri : C Sıra No : 4 Tahsilat Genel Tebliği
30.12.2019 - 20.07.2022 tarihleri arasında	15%	Seri : C Sıra No : 5 Tahsilat Genel Tebliği
21.07.2022 tarihinden itibaren	24%	Seri : C Sıra No : 6 Tahsilat Genel Tebliği

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2023 YILI)*

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	2.138.400
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	6.415.200
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	6.411.600
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	234.000
b-Diğer İlçelerde	115.920
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	1.411.200
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	707.400
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	513.000
ç) Diğer İlçelerde	383.400

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye yetkileri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

* 2023 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2022 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	1.295,00 TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaiz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahallî idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2023-31.12.2023)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	7.640 TL
	10.000' den fazla olan belediyeler	15.280 TL

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2023-31.12.2023 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	67.077,36 TL'den az olan tutarlar için
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	67.077,36 TL'den fazla olan tutarlar için

2023 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 - 32101)

YAPININ MİMARLIK HİZMETLERİNE ESAS LAN SINIFI	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/m ²
I. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	865,00
1. Kâgir veya betonarme ihata duvarı (3,00 m yüksekliğe kadar)	
2. Basit kümes ve basit tarım yapıları	
3. Yumuşak plastik örtülü seralar	
4. Mevcut yapılar arası bağlantı - geçiş yapıları	
5. Geçici kullanımı olan küçük yapılar	
6. Kalıcı kullanımı olan yardımcı yapılar	
7. Gölgelekler - çardaklar	
8. Üstü kapalı yanları açık dinlenme, oyun ve gösteri alanları	
9. Depo amaçlı kayadan oyma yapılar	
10. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	1.320,00
1. Cam veya sert plastik örtülü seralar	
2. Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
3. Kâgir ve betonarme su depoları	
4. İş yeri depoları	
5. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
II. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	2.195,00
1. Kuleler, ayaklı su depoları	
2. Palplanj ve ankrajlı perde ve istinat duvarları	
3. Kayıkhanes	
4. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	3.200,00
1. Şişirme (Pnömatik) yapılar	
2. Tek katlı ofisler, dükkân ve basit atölyeler	
3. Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve eklentileri	
4. Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı, prefabrik beton, betonarme veya çelik depo ve atölyeler, tesisat ağırlıklı ağıllar, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri)	
5. Yat bakım ve onarım atölyeleri, çekek yerleri	
6. Jeoloji, botanik ve tema parkları	
7. Mezbahalar	
8. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	3.575,00
1. Hangar yapıları (küçük uçaklar, helikopterler, tarım uçakları park ve bakım onarım yeri)	
2. Sanayi yapıları (Tek katlı, bodrum ve asma katı da olabilen)	
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
III. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	4.600,00
1. Okul ve mahalle spor tesisleri (Temel eğitim okullarının veya işletme ve tesislerin spor salonları, jimnastik salonları, semt salonları)	

2023 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ

(R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 – 32101)

2. Katlı garajlar	
3. Ticari amaçlı binalar (üç kata kadar üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğininin 34 üncü maddesininin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
4. Alışveriş merkezleri (semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları, marketler ve benzeri)	
5. Basımevleri, matbaalar	
6. Soğuk hava depoları	
7. Konutlar (üç kata kadar- üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğininin 34 üncü maddesininin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
8. Akaryakıt ve gaz istasyonları	
9. Kampingler	
10. Semt postaneleri	
11. Küçük sanayi tesisleri (Donanımlı atölyeler, imalathane, dökümhane)	
12. Kreş ve gündüz bakımevleri, hobi ve oyun salonları	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	6.350,00
1. Entegre tarımsal endüstri yapıları, büyük çiftlik yapıları	
2. Gençlik merkezleri, halk evleri	
3. Lokanta, kafeterya ve yemekhaneler	
4. Temel eğitim okulları	
5. Küçük kitaplık ve benzeri kültür tesisleri	
6. Jandarma ve emniyet karakol binaları	
7. Sağlık ocakları, kamu sağlık dispanserleri	
8. Ticari amaçlı binalar (Yapı yüksekliği 21,50 m'ye kadar olan)	
9. 150 kişiye kadar cezaevleri	
10. Fuarlar	
11. Sergi salonları	
12. Konutlar (Yapı yüksekliği 21,50 m'den az yapılar)	
13. Marinalar	
14. Gece kulübü, diskotekler	
15. Misafirhaneler, pansiyonlar	
16. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

IV. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR	6.825,00
1. Özelliği olan büyük okul yapıları (Spor salonu, konferans salonu ve ek tesisleri olan eğitim yapıları)	
2. Poliklinikler	
3. Liman binaları	
4. İdari binalar (ilçe tipi hükümet konakları, vergi daireleri ve benzeri)	
5. İlçe belediyeleri	
6. 150 kişiyi geçen cezaevleri	
7. Kaplıcalar, şifa evleri ve benzeri termal tesisleri	
8. İbadethaneler (1500 kişiye kadar)	
9. Aqua parklar	
10. Entegre sanayi tesisleri	

2023 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ

(R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 - 32101)

11. Müstakil spor köyleri (Yüzme havuzları, spor salonları ve statları bulunan)	
12. Yaşlılar huzurevi, kimsesiz çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları	
13. Büyük alışveriş merkezler	
14. Yüksek okullar ve eğitim enstitüleri	
15. Apartman tipi konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m'den az yapılar)	
16. Oteller (1 ve 2 yıldızlı)	
17. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	8.100,00
1. Araştırma binaları, laboratuvarlar ve sağlık merkezleri	
2. İl tipi belediyeler	
3. İl tipi idari kamu binaları	
4. Metro istasyonları	
5. Stadyum, spor salonları ve yüzme havuzları	
6. Büyük postaneler (merkez postaneleri)	
7. Otobüs terminalleri	
8. Eğlence amaçlı yapılar (çok amaçlı toplantı, eğlence ve düğün salonları)	
9. Banka binaları	
10. Normal radyo ve televizyon binaları	
11. Özelliği olan genel sığınaklar	
12. Müstakil veya ikiz konutlar (Bağımsız bölüm brüt alanı 151 m2 ~ 600 m2 villalar, teras evleri, dağ evleri, kaymakam evi ve benzeri)	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	8.825,00
1. Büyük kütüphaneler ve kültür yapıları	
2. Bakanlık binaları	
3. Yüksek öğrenim yurtları	
4. Arşiv binaları	
5. Radyoaktif korumalı depolar	
6. Büyük Adliye Sarayları	
7. Otel (3 yıldızlı) ve moteller	
8. Rehabilitasyon ve tedavi merkezleri	
9. İl tipi hükümet konakları ve büyükşehir belediye binaları	
10. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 21,50 m ile 30,50 m arası - 30,50 m dâhil yapılar)	
11. Konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m ile 51,50 m arası - 51,50 m dâhil yapılar)	
12. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

Benzer yapılar, ilgili gruptaki yapılara kıyasen uygulayıcı kurum ve kuruluşlarca Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin ilgili hükümlerinden yararlanılarak belirlenecektir.

(2) Tebliğin revizyonu çalışmalarında sınıfı veya grubu değiştirilen veya tebliğden çıkarılan yapılar için, 2023 yılından önceki tebliğlere göre yapı sınıfı ve grubu belirlenmiş mimarlık ve mühendislik hizmetlerinde; belirlendiği yılın tebliğindeki yapı sınıfı ve grubu değiştirilmeksizin 2023 yılı tebliğinde karşılığı olan tutar esas alınmak suretiyle hesap yapılacaktır.

(3) Tebliğdeki sınıf ve gruplar yapım aşamasında belirlenirken tereddüte düşülmesi halinde, o yapının yapı yaklaşık maliyeti; yapının projesine göre hazırlanacak metrajlara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Birim Fiyatlarının uygulanması suretiyle hesaplanacaktır.

1/1/2023 TARİHİNDEN İTİBAREN, MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİ İÇİN GEÇERLİ KATSAYILAR (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 - 32101)

Yıllar	2023 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2023 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2023 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	17.353.217,820	1982	203.200,786	2004	17,726
1954	15.652.701,893	1983	176.637,744	2005	15,877
1955	13.862.533,529	1984	141.315,831	2006	14,977
1956	11.357.093,648	1985	97.417,271	2007	13,359
1957	9.935.358,931	1986	70.557,150	2008	12,542
1958	9.088.095,489	1987	54.383,560	2009	11,456
1959-1966	7.720.058,564	1988	36.155,026	2010	11,174
1967	7.003.925,780	1989	21.933,982	2011	10,373
1968	6.429.201,294	1990	13.304,277	2012	10,555
1969	6.124.415,270	1991	8.537,026	2013	10,042
1970	5.715.754,839	1992	5.126,534	2014	9,191
1971	5.142.410,530	1993	3.092,501	2015	8,568
1972	4.358.204,603	1994	1.852,819	2016	7,971
1973	3.855.289,745	1995	842,179	2017	7,241
1974	2.861.414,409	1996	466,610	2018	6,289
1975	2.281.816,880	1997	239,683	2019	5,114
1976	1.946.260,457	1998	138,891	2020	4,348
1977	1.427.602,834	1999	89,646	2021	3,500
1978	1.020.863,580	2000	54,215	2022	2,113
1979	755.852,414	2001	44,288	2022/2	1,479
1980	353.073,163	2002	26,763	2002/3	1,360
1981	244.384,018	2003	20,546	2023	1,000

TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ KABAHAHLERİN 2023 YILINDA TATBİK OLUNACAK CEZA TUTARLARI*

	İdari Para Cezası Gerektiren Kabahat	TTK'nın İlgili Maddesi	Kanunda Yer Alan İdari Para Cezası Tutarı (TL)	01.01.2023 - 31.12.2023 Tarihleri Arasında Uygulanacak Ceza Tutarı (TL)
1	Ticaret sicili müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunulmaması veya tescilden kaçınma sebeplerinin bildirilmemesi	33/2	1.000	7.755
2	Ticaret siciline tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunulması	38/1	2.000	15.529
3	Ticaret unvanına ilişkin Kanunda öngörülen esaslara aykırı davranılması**	51/2	2.000	15.529

* Mahalli İdareler Dergisi Ocak 2023, 114. Sayısı Mustafa Yavuz'a ait "Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Mahalli İdare Şirketleri Hakkında 2023 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları" başlıklı makalemizden alınmıştır.

TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ KABAHAHLERİN 2023 YILINDA TATBİK OLUNACAK CEZA TUTARLARI

4	Ticari defterlerin üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulmaması	562/1-a	4.000	31.096
5	İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin ticari defterlerden izlenememesi	562/1-a	4.000	31.096
6	Tacirin, işletmesiyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin kopyasını, yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamaması	562/1-b	4.000	31.096
7	Ticari defterlerin açılış ve/veya kapanış onaylarının yaptırılmaması	562/1-c	4.000	31.096
8	Ticari defterlerin TTK'nın 65. maddesine uygun olarak tutulmaması <ul style="list-style-type: none">• Defterlerin Türkçe tutulmaması• Defterlerde, kısaltmaların, harflerin, rakamların ve sembollerin kullanılması halinde bunların anlamlarının açıkça belirtilmemesi• Defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların eksiksiz doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılmaması• Defterlere yapılan bir kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmesi ve değiştirilmesi• Defterlerde, kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmelerin yapılması	562/1-d	4.000	31.096
9	TTK'nın 66. maddesindeki usule aykırı olarak envanter çıkarılması	562/1-e	4.000	31.096
10	Saklanması zorunlu olan belgelerin, sadece görüntü veya başkaca bir veri taşıyıcısı aracılığıyla ibraz edilebildiği durumlarda bu belgelerin bastırılarak veya okunabilen kopyaları sunulması ibraz edilmemesi	562/1-f	4.000	31.096
11	Finansal tabloların, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan muhasebe standartlarına göre düzenlenmemesi	562/2	4.000	31.096
12	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmemesi	562/13-a	20.000	60.726
13	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi	562/13-b	5.000	15.181

** Söz konusu kabahate ilişkin olarak TTK'nın 51/2. maddesinde, "39 ilâ 45 inci veya 48 inci maddeleri ihlal edenler, ikibin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır." hükmü yer almaktadır. Anılan hükümdede, idari yaptırıma bağlanan fiiller ayrı ayrı sayılmamış, TTK'nın belli hükümlerine atfı yapılmakla yetinilmiştir. Bu durumda, yollama yapılan maddelerde yer alan her fiile aykırı davranış idari yaptırıma bağlanmış olmaktadır.

1/1/2023 TARİHİNDEN İTİBAREN, PROJE VE KONTROLLUK İŞLERİNDE UYGULANMAK YENİ ORANLAR (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 – 32101)

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	62,950
2001	2.	dönemi (15 Nisan - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	61,565
2001	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Haziran) sözleşmeleri için	55,351
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	53,143
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	50,962
2001	6.	dönemi (15 Eylül - 14 Ekim) sözleşmeleri için	48,424
2001	7.	dönemi (15 Ekim - 14 Kasım) sözleşmeleri için	46,001
2001	8.	dönemi (15 Kasım - 14 Aralık) sözleşmeleri için	43,349
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	41,393
2002	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	37,925
2002	2.	dönemi (15 Ocak - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	30,782
2002	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Temmuz) sözleşmeleri için	29,635
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	27,910
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	27,097
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	24,791
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	24,438
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	22,829
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	22,005
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	21,224
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	19,840
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	19,364
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	18,558
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	17,760
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	17,186
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	16,718
2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	15,681
2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	14,871
2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	14,418
2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	13,718
2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	13,265
2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	12,789
2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	12,004
2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	11,518
2012	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	10,775
2012	2.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,145
2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,121
2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,662
2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,636
2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,242
2015	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,053
2015	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,951
2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,401
2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,361
2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,993
2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,996
2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,415
2018	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,354
2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,669
2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,736
2020	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,277
2020	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,245
2021	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,889
2021	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,832
2022	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,999
2022	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,540
2023	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,000

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ TUTARLARININ TESPİTİ VE İLANI*

OTOMOBİL, KAPTIKAÇTI, ARAZİ TAŞITLARI VE BENZERİ TAŞITLAR İLE MOTOSİKLETLER

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıt Değeri (TL)	Satır Numarası	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 - 3 yaş	4 - 6 yaş	7 - 11 yaş	12 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1- Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri							
1300 cm ³ ve aşağısı	114.000'i aşmayanlar	1	2.120	1.479	826	623	219
	114.000'i aşıp 199.700'ü aşmayanlar	2	2.330	1.626	907	687	242
	199.700'ü aşanlar	3	2.545	1.773	993	750	261
1301 - 1600 cm ³ e kadar	114.000'i aşmayanlar	4	3.693	2.769	1.606	1.135	436
	114.000'i aşıp 199.700'ü aşmayanlar	5	4.064	3.047	1.768	1.245	476
	199.700'ü aşanlar	6	4.434	3.323	1.925	1.359	520
1601 - 1800 cm ³ e kadar	285.800'ü aşmayanlar	7	7.178	5.613	3.299	2.013	780
	285.800'ü aşanlar	8	7.834	6.120	3.604	2.199	851
1801 - 2000 cm ³ e kadar	285.800'ü aşmayanlar	9	11.309	8.709	5.119	3.047	1.198
	285.800'ü aşanlar	10	12.340	9.505	5.584	3.323	1.308
2001 - 2500 cm ³ e kadar	356.900'ü aşmayanlar	11	16.967	12.317	7.695	4.596	1.818
	356.900'ü aşanlar	12	18.511	13.436	8.393	5.016	1.983
2501 - 3000 cm ³ e kadar	714.300'ü aşmayanlar	13	23.656	20.583	12.857	6.915	2.535
	714.300'ü aşanlar	14	25.810	22.451	14.027	7.545	2.766
3001 - 3500 cm ³ e kadar	714.300'ü aşmayanlar	15	36.030	32.421	19.528	9.748	3.570
	714.300'ü aşanlar	16	39.309	35.365	21.303	10.631	3.900
3501 - 4000 cm ³ e kadar	1.143.400'ü aşmayanlar	17	56.650	48.919	28.808	12.857	5.119
	1.143.400'ü aşanlar	18	61.806	53.364	31.432	14.027	5.584
4001 cm ³ ve yukarısı	1.357.700'ü aşmayanlar	19	92.725	69.530	41.179	18.507	7.178
	1.357.700'ü aşanlar	20	101.152	75.853	44.924	20.189	7.834
			Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 - 3 yaş	4 - 6 yaş	7 - 11 yaş	12 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
2- Motosikletler							
100 - 250 cm ³ 'e kadar			395	295	218	134	51
251 - 650 cm ³ 'e kadar			817	618	395	218	134
651 - 1200 cm ³ 'e kadar			2.109	1.253	618	395	218
1201 cm ³ ve yukarısı			5.116	3.380	2.109	1.674	817

* (Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği Seri No:55) 1/1/2018 tarihinden (bu tarih dahil) sonra kayıt ve tescil edilen

OTOMOBİL, ARAZİ TAŞITI, KAPTIKAÇTI VE BENZERLERİ İLE MOTOSİKLETLER DIŞINDA KALAN MOTORLU KARA TAŞITLARI

Taşıt Cinsi ve Oturma Yeri / Azami Toplam Ağırlık	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)		
	1 - 6 yaş	7 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1) Minibüs	2.535	1.674	817
2) Panel van ve motorlu karavanlar (Motor Silindir Hacmi)			
1900 cm ³ ve aşağısı	3.380	2.109	1.253
1901 cm ³ ve yukarısı	5.116	3.380	2.109
3) Otobüs ve benzerleri (Oturma Yeri)			
25 kişiye kadar	6.403	3.824	1.674
26-35 kişiye kadar	7.679	6.403	2.535
36-45 kişiye kadar	8.546	7.248	3.380
46 kişi ve yukarısı	10.252	8.546	5.116
4) Kamyonet, kamyon, çekici ve benzerleri (Azami Toplam Ağırlık)			
1.500 kg'a kadar	2.273	1.510	739
1.501-3.500 kg'a kadar	4.604	2.667	1.510
3.501-5.000 kg'a kadar	6.917	5.757	2.273
5.001-10.000 kg'a kadar	7.679	6.521	3.057
10.001-20.000 kg'a kadar	9.229	7.679	4.604
20.001 kg ve yukarısı	11.544	9.229	5.363

UÇAK VE HELİKOPTERLER

(Türkkuşu, Türk Hava Kurumuna ait olanlar hariç)

Taşıt Cinsi ve Azami Kalkış Ağırlığı	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)			
	1-3 yaş	4-5 yaş	6-10 yaş	11 ve yukarı yaş
Uçak ve helikopterler				
1.150 kg'a kadar	42.870	34.278	25.704	20.558
1.151 - 1.800 kg'a kadar	64.317	51.439	38.577	30.859
1.801 - 3.000 kg'a kadar	85.769	68.610	51.439	41.153
3.001 - 5.000 kg'a kadar	107.221	85.769	64.317	51.439
5.001 - 10.000 kg'a kadar	128.675	102.933	77.188	61.741
10.001 - 20.000 kg'a kadar	150.125	120.091	90.055	72.024
20.001 kg. ve yukarısı	171.571	137.242	102.933	82.342

31/12/2017 TARİHİNDEN (BU TARİH DAHİL) ÖNCE KAYIT VE TESCİL EDİLEN OTOMOBİL, KAPTIKAÇTI, ARAZİ TAŞITLARI VE BENZERİ TAŞITLAR, 197 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ 8 İNCİ MADDESİNDE DÜZENLENEN (I/A) SAYILI TARİFE

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
	1-3 yaş	4-6 yaş	7-11 yaş	12-15 yaş	16 ve yukarı yaş
Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri					
1300 cm ³ ve aşağısı	2.120	1.479	826	623	219
1301-1600 cm ³ e kadar	3.693	2.769	1.606	1.135	436
1601-1800 cm ³ e kadar	6.527	5.098	3.003	1.828	707
1801-2000 cm ³ e kadar	10.284	7.918	4.654	2.769	1.091
2001-2500 cm ³ e kadar	15.423	11.196	6.996	4.178	1.652
2501-3000 cm ³ e kadar	21.508	18.709	11.687	6.283	2.306
3001-3500 cm ³ e kadar	32.755	29.473	17.752	8.859	3.249
3501-4000 cm ³ e kadar	51.503	44.472	26.190	11.687	4.654
4001 cm ³ ve yukarısı	84.294	63.211	37.435	16.821	6.527

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	7.000
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	4.000
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet tezkere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iadelerinde sağlık turizm ve turizm güvenliği kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince er-tesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznede bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	9.500
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	70.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	40.000
2. Kaybedilen alımlar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alımlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	4.000
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	10.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	35.000

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)

09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:

Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,

15.000

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)

1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

17.000

1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

23.500

1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde

84.000

2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.

4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.

Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ

1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.

250.000

D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI

1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,

1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında

25.000

1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde

100.000

2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000’i geçen ilçelerde	3.820
1.2. Diğer ilçelerde	1.990
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	44.000
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	25.530
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	74.000
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	300.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	250.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	100.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	202.200
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	19.900
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	81.000
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	1.470.130
10. Yargılama Giderleri	50.000
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	9.250
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	20.100
12.2. Diğer il ve ilçelerde	12.060
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	3.820
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	30.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	30,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	2.973
--	-------

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2023 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (31/12/2022 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,75
2. 1/1/2022-31/12-2022 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (21.01.2022 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	15,75
3. 1/1/2021 - 31/12/2021 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER (1/2/2023-31/01/2024)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	13.194.664
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	290.284.533
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	13.194.664
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	290.284.533
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	13.194.664
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	290.284.533
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	13.194.664
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	290.284.533
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	863.700
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	1.727.489
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	863.700 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	1.727.489 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	1.727.489 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	14.396.542 -
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	431.810
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	143.845
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	66.224.498
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	1.439.543
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	2.879.202
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	1.597.917
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel	2.305,178-TL'ye kadar		27.322
	2.305,178-TL'den - 9.220,744-TL'ye kadar		54.667
	9.220,744-TL'den - 69.155,600-TL'ye kadar		82.018
	69.155,600-TL ve üzeri		109.370